

GMINA PIWNICZNA-ZDRÓJ

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ

Piwniczna-Zdrój, 2023

Nazwa:

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**
na potrzeby
Strategii Rozwoju Gminy
i Miasta Piwniczna-Zdrój
na lata 2022-2030

Wykonawca:

BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 6, fax. 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net

Zespół autorski:

Główny projektant: inż. Monika Nasiłowska
mgr inż. Anna Beres

Zespół: inż. Gabriela Kołowiecka
inż. Maria Michałowska
inż. Anna Dolata

Spis treści:

1. WSTĘP	4
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	7
2.1. Położenie administracyjne i geograficzne	7
2.2. Położenie komunikacyjne	8
2.3. Obszar uzdrowiskowy	9
3. STREFA ŚRODOWISKOWA	12
3.1. Uwarunkowania fizjograficzne	12
3.2. Zasoby krajobrazowe	19
3.3. Rolnicza i leśna strefa produkcyjna	20
3.4. Obszary chronione	22
3.5. Potencjał uzdrowiskowo-turystyczny	24
4. STREFA SPOŁECZNA	27
4.1. Demografia gminy	27
4.2. Rynek pracy	33
4.3. Zdrowie i pomoc społeczna	34
4.4. Edukacja, opieka przedszkolna i opieka nad dziećmi do lat 3	41
4.5. Kultura, sport i rekreacja	53
4.6. Bezpieczeństwo publiczne	60
5. STREFA GOSPODARCZA	66
5.1. Podmioty gospodarcze i przedsiębiorczość	66
5.2. Turystyka	67
6. STREFA PRZESTRZENNA	70
6.1. Ład przestrzenny	70
6.2. Zasoby drogowe i komunikacja	72
6.3. Zasoby infrastrukturalne	74
7. FINANSE GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ	85
8. WNIOSKI	94
8.1. Obszary problemowe gminy Piwniczna-Zdrój	94
8.2. Trendy rozwojowe	95
9. LITERATURA	96
Spis wykresów	96
Spis schematów	97
Spis tabel	97

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Słownik skrótów

GPZO	Gminny Punkt Zbiórki Odpadów
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWpd	Jednolite Części Wód Podziemnych
JOT	Jednostka operacyjno-techniczna
MDP	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza
Mg	Megagram (tona)
MZGKiM	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
SDRR	średni dobowy ruch pojazdów
SP	Szkoła Podstawowa
ZSP	Zespół Szkolno-Przedszkolny

1. WSTĘP

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta i gminy Piwniczna-Zdrój jest analizą wyjściową, która ma służyć opracowaniu dokumentu *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2022-2030*. Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zakłada, że opracowując projekt strategii rozwoju, przygotowuje się dokument diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wybranej gminy.

Analizę, zawartą w diagnozie, opracowano w podziale na cztery strefy funkcjonowania gminy Piwniczna-Zdrój tj. strefa społeczna, strefa środowiskowa, strefa gospodarcza i strefa przestrzenna. W rozdziale strefa społeczna zawarto informacje dotyczące: demografii, rynku pracy, zdrowia i pomocy społecznej, edukacji i opiece nad dziećmi, kultury, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa. W strefie środowiskowej poruszono kwestie środowiska naturalnego, ekologii oraz zagrożeń naturalnych. Rozdział dotyczący strefy gospodarczej odnosi się do podmiotów gospodarczych i przedsiębiorczości oraz turystyki. Natomiast strefa przestrzenna zawiera podrozdziały dotyczące ładu przestrzennego, zasobów drogowych i komunikacyjnych oraz zasobów infrastrukturalnych. W sferze finansowej przeprowadzono analizę budżetu gminy i planów inwestycyjnych na podstawie danych z *Raportu o stanie miasta i gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022* i Głównego Urzędu Statystycznego.

Na zakończenie wskazano obszary problemowe, potencjały gminy i trendy rozwojowe oraz przedstawiono analizę trendów zewnętrznych.

W ramach opracowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, w przypadkach, gdzie dane ulegały zróżnicowaniu, analizowano je z podziałem na obszar miasta i część wiejską gminy.

W każdym z poniższych rozdziałów umieszczono wstępne wnioski i rekomendacje. Wyniki analizy posłużyły do zdiagnozowania obszarów problemowych, potencjału gminy, wskazaniu trendów rozwojowych oraz sformułowaniu celów i kierunków interwencji, zawartych w dokumencie *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2022-2030*.

Do przygotowania niniejszej diagnozy wykorzystano następujące źródła danych:

- Dane liczbowe przekazane przez Urząd Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój;
- Dane liczbowe i opisowe pozyskane ze stron internetowych:
<https://www.piwniczna.pl>,
<https://bip.malopolska.pl/zmpdpmuszyna>,
<https://apgw.gov.pl>,
<https://www.geoportal.gov.pl>;
- Dane liczbowe z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
- Dane liczbowe i opisowe z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2019;
- Dane liczbowe i opisowe z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2020;
- Dane liczbowe i opisowe z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021;
- Dane liczbowe i opisowe z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022;
- Dane opisowe ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój;

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- Dane opisowe z dokumentów i opracowań obowiązujących na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój;
- Dane opisowe z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego;
- Dane opisowe z dokumentu strategicznego – Plan Rozwoju Uzdrowiska Piwniczna-Zdrój;
- Dane kartograficzne portali mapowych.

Informacje o wykorzystanych materiałach źródłowych umieszczone są pod wykresami i tabelami oraz w przypisach dolnych.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Piwniczna-Zdrój jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim. Gmina graniczy od północy z gminami Nawojowa, Łabowa oraz Rytro, od południowego wschodu z gminą Muszyna, od południa ze Słowacją, od zachodu z gminą Szczawnica. Powierzchnia gminy wynosi ok. 126,3 km², co stanowi ok. 8% powiatu nowosądeckiego i ok. 0,01% powierzchni województwa małopolskiego. Miasto Piwniczna-Zdrój jest drugim pod względem powierzchni miastem na terenie powiatu nowosądeckiego oraz jedną z czterech miejscowości uzdrowiskowych powiatu – obok Krynicy-Zdrój, Muszyny i Żegiestowa.

Schemat 1. Położenie miasta i gminy Piwniczna-Zdrój na tle województwa małopolskiego

Źródło: opracowanie własne

Miasto Piwniczna-Zdrój jest siedzibą gminy zlokalizowaną w jej południowo-zachodniej części. W skład gminy miejsko-wiejskiej Piwniczna-Zdrój wchodzi miasto Piwniczna-Zdrój oraz sześć sołectw wiejskich: Głębokie, Kokuszka, Łomnica-Zdrój, Młodów, Wierchomla, Zubrzyk. Dodatkowo obszar miasta podzielony jest na osiem osiedli: Borownice, Czercz, Hanuszów, Kosarzyska, Majerz, Miasto, Zawodzie i Zdrojowe.

Schemat 2. Podział gminy miejsko-wiejskiej Piwniczna-Zdrój na sołectwa

Źródło: opracowanie własne

2.2. Położenie komunikacyjne

Gmina Piwniczna-Zdrój jest położona w południowej części województwa małopolskiego. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 87 łącząca Nowy Sącz z polsko-słowacką granicą, na której znajduje się przejście graniczne Piwniczna-Zdrój – Mnišek nad Popradom. Połączenie komunikacyjne zapewnia również droga wojewódzka nr 971, łącząca drogę krajową nr 87 z drogą wojewódzką nr 981 w Krynicy-Zdrój oraz sieć dróg powiatowych. Gmina leży w odległości ok. 20 km od najbliższego ważniejszego ośrodka miejskiego – Nowego Sącza i w odległości ok. 85 km od stolicy województwa małopolskiego-Krakowa.

Miasto i gmina Piwniczna-Zdrój posiada połączenie kolejowe relacji regionalnych i ponadregionalnych. Na obszarze gminy znajdują się sześć stacji kolejowych: Młodów, Piwniczna-Zdrój, Piwniczna, Łomnica-Zdrój, Wierchomla Wielka i Zubrzyk. W mieście znajdują się także dworzec autobusowy, obsługujący połączenia międzymiastowe.

Ważnym elementem wpływającym na rozwój gminy jakoś życia mieszkańców jest infrastruktura transportowa. Rozbudowa, modernizacja i sprawne działanie systemu komunikacji jest jednym z głównych czynników rozwoju gminy. Dostępność komunikacyjna zapewnia realizację podstawowych potrzeb społeczeństwa, poprawia jakość życia i jest jednym z czynników napływu inwestorów i powstawania nowych inwestycji. System transportowy na obszarze gminy uwzględnia zarówno wewnętrzną siatkę połączeń między miejscowościami, jak i zewnętrzne połączenia z ośrodkami powiatowymi czy wojewódzkimi.

Schemat 3. Układ komunikacyjny w podziale na klasy dróg

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Obszar uzdrowiskowy

W gminie Piwniczna-Zdrój, ze względu na występowanie zasobów wód mineralnych, znajdują się obszary uzdrowiskowe obejmujące teren miasta. Obszary te są podzielone na 3 strefy ochrony uzdrowiskowej: „A”, „B” i „C”, zgodnie z Uchwałą Nr LIII/377/10 Rady Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój z dnia 30 września 2010 r. w sprawie statutu Uzdrawiska Piwniczna-Zdrój. Są to:

- Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej - obejmuje obszar o powierzchni 56,86 ha, i wyliczony wskaźnik terenów zieleni 89%,
- Strefa „B” ochrony uzdrowiskowej - obejmuje obszar o powierzchni 429,27ha i wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 83%,
- Strefa „C” ochrony uzdrowiskowej - obejmuje obszar o powierzchni 3343,87 ha, i wyliczony wskaźnik terenów zieleni (biologicznie czynnych) 95%.

Powierzchnia uzdrowiska Piwniczna-Zdrój, ograniczona granicami miasta równa jest powierzchni sumy wszystkich 3 stref ochrony uzdrowiskowej i stanowi 3 830 ha., która przebiega: po granicach miasta Piwniczna-Zdrój i graniczy z sołectwami gminy Piwniczna-Zdrój: Łomnica Zdrój, Kokuszka, Głębokie, Młodów oraz z granicami gmin Rytro, Szczawnica-Zdrój i granicą z Republiką Słowacką.

Na obszarze uzdrowiska podstawowym kierunkiem gospodarki powinny być takie działania, które będą gwarantowały zachowanie walorów leczniczych terenu i naturalnych surowców leczniczych. Na

tych obszarach, w każdej ze stref, występują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów.

Zgodnie ze statutem uzdrowiska w strefie „A” zabrania się:

- lokalizacji zakładów przemysłowych;
- lokalizacji budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego (dopuszcza się jedynie modernizację, bez możliwości rozbudowy);
- uruchamiania pól biwakowych i campingowych, lokalizacji domków turystycznych i campingowych;
- prowadzenia targowisk;
- trzymania zwierząt gospodarskich;
- prowadzenia działalności rolniczej;
- organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
- lokalizacji stacji paliw, punktów dystrybucji produktów naftowych, nawozów sztucznych, składowisk odpadów stałych i płynnych, składowisk opału;
- lokalizacji parkingów w liczbie miejsc postojowych większej niż 10% miejsc sanatoryjnych w obiekcie;
- lokalizacji trwałych i tymczasowych obiektów i urządzeń, które mogą utrudniać lub zakłócać przebywanie pacjentów na tym obszarze, a w szczególności: stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne;
- organizowania imprez masowych, w rozumieniu ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną o godz. 22-6, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
- lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z odrębnymi przepisami, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnia ryb, garbarnie,
- wszystkich czynników zabronionych w strefie „B” i „C”.

W strefie „B” zabrania się:

- lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych;
- lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni większej niż 400 m² z obiektami towarzyszącymi;
- lokalizacji i uruchamiania stacji paliw lub urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie bliżej niż 500 m od granicy obszaru strefy ochronnej „A”, uruchamiania punktów dystrybucji i składowania środków chemicznych, produktów naftowych i innych artykułów uciążliwych dla środowiska;
- wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć sanitarnych;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- prowadzenia robót melioracyjnych mających na celu niekorzystną zmianę istniejących stosunków gruntowo-wodnych;

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

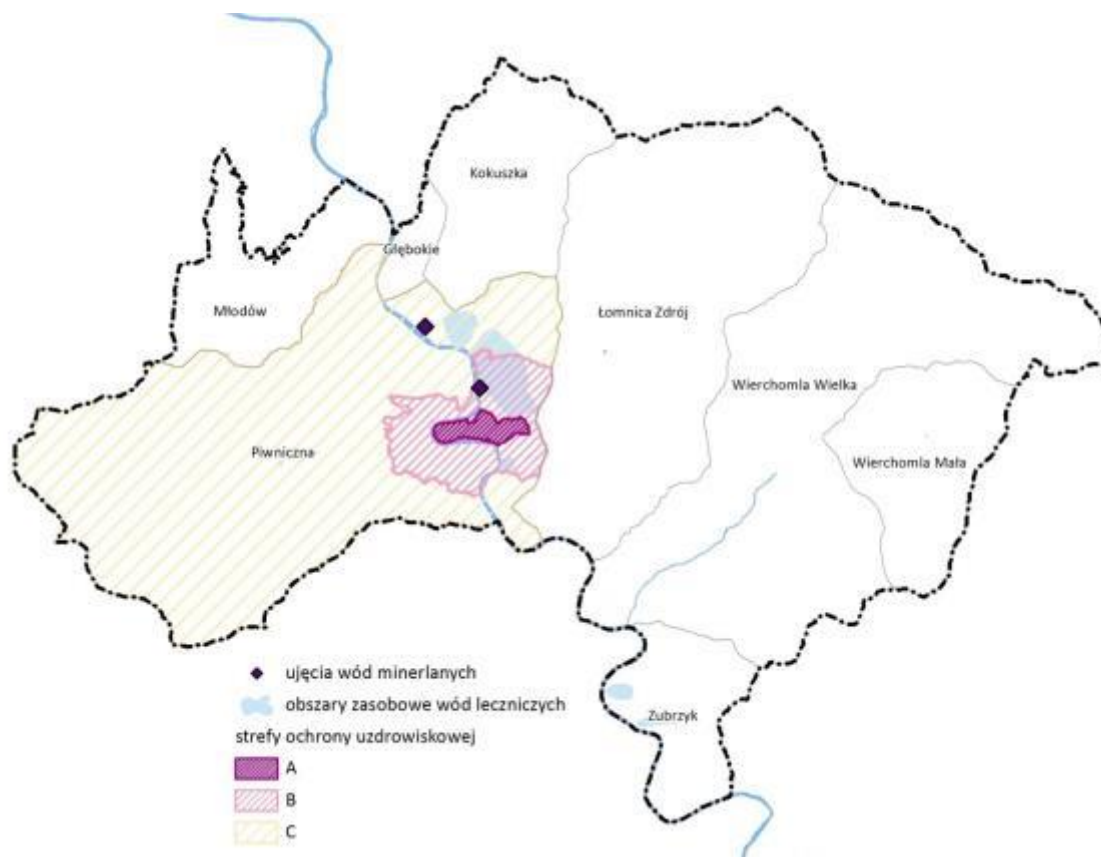
STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- lokalizacji parkingów o wielkości powyżej 50 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, dostawczych i autobusów;
- wszystkich czynności zabronionych w strefie „C”.

W strefie „C” zabrania się:

- nieplanowanego wycięcia drzew;
- prowadzenia działań powodujących niekorzystną zmianę stosunków wodnych;
- lokalizacji nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych;
- prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.

Schemat 4. Strefy uzdrowiskowe

Źródło: opracowanie własne

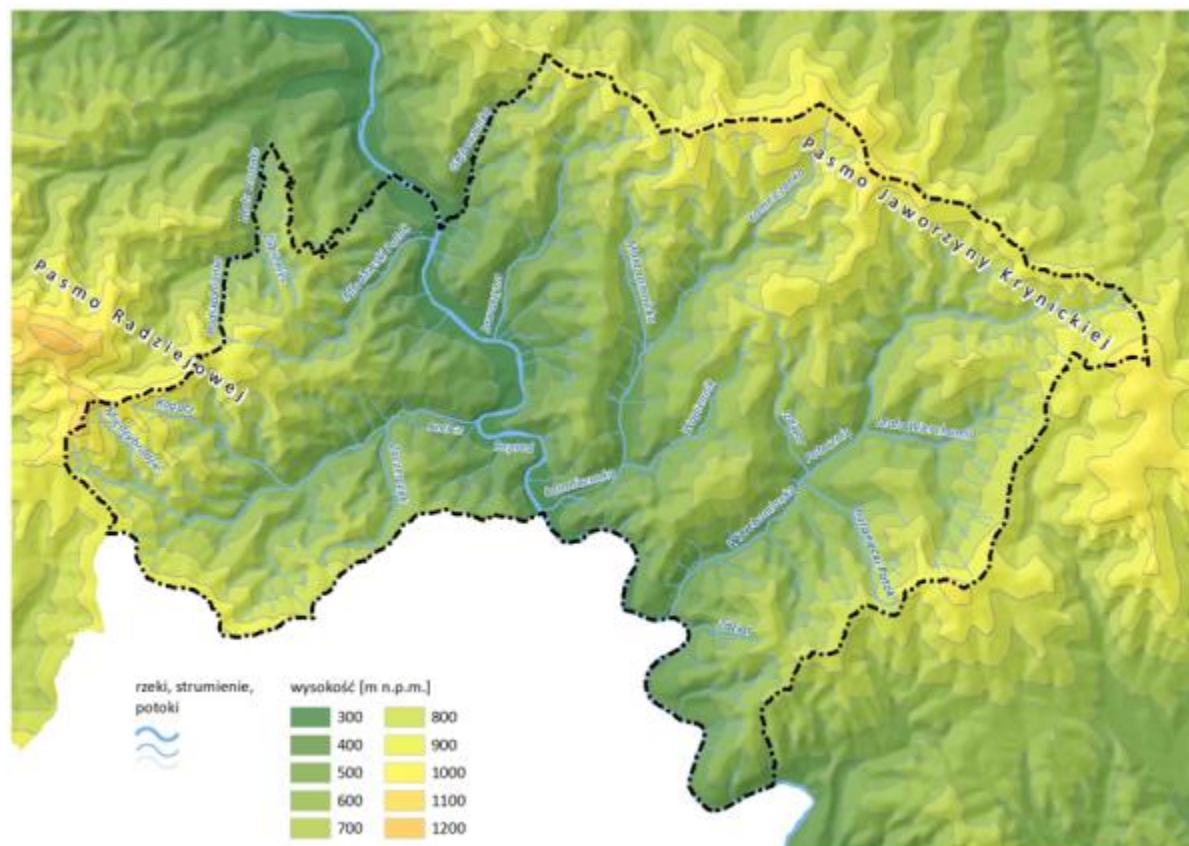
3. STREFA ŚRODOWISKOWA

3.1. Uwarunkowania fizjograficzne

Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Gmina Piwniczna-Zdrój położona jest w Beskidzie Sądeckim. Obszar wyróżniają dwa równoległe pasma górskie przebiegające z północnego zachodu na południowy wschód – pasma Radziejowej i Jaworzyny Krynickiej – rozdzielone doliną rzeki Poprad. Pasma Radziejowej i Jaworzyny Krynickiej ma kształt szerokich wałów rozciętych dolinami głębokimi na 400-600 m, o zboczach stromych, nachylonych 20-40 stopni. Pasma Radziejowej obejmuje m.in. Wielki Rogacz (1182 m n.p.m., na granicy gminy) i schodzi do przełęczy Obidza (931 m n.p.m.) przy granicy Słowacji. Natomiast pasmo Jaworzyny Krynickiej zaczyna się w gminie Rytko szczytem Makowicy (949 m n.p.m.) i biegnie w kierunku południowo wschodnim przez Pisaną Hałę (1044 m n.p.m.) oraz Wierch nad Kamieniem (1082 m n.p.m.) do Jaworzyny (1114 m n.p.m.).

Schemat 5. Ukształtowanie terenu

Źródło: opracowanie własne

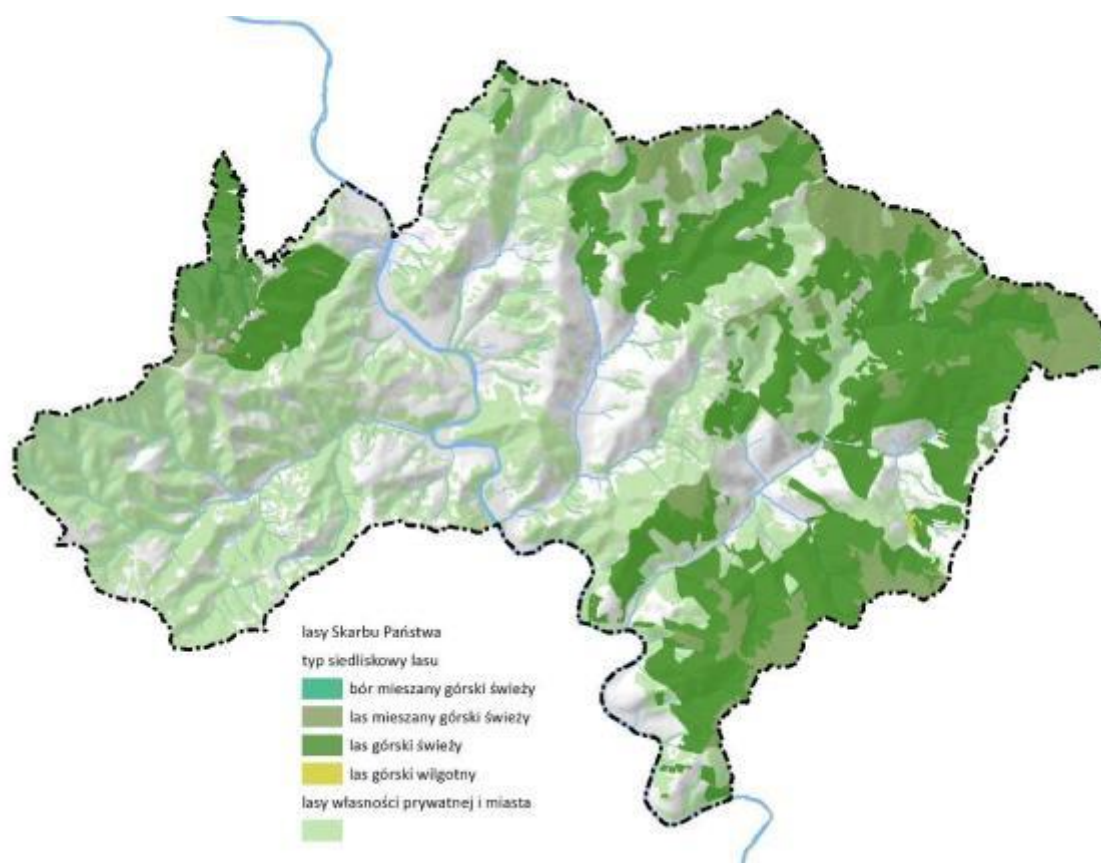
Rzeźba terenu w znacznym stopniu ogranicza rozwój zabudowy, szczególnie na terenach położonych powyżej 500 m n.p.m. a najkorzystniejsze obszary pod zabudowę zostały już zabudowane.

Główny zarys rzeźby Beskidu Sądeckiego powstał w trzeciorzędzie. Po zakończeniu ruchów górotwórczych w miocenie nastąpiły dwukrotne okresy podnoszenia i denudacji, czyli zrównoważenia powierzchni. Cechą charakterystyczną terenu jest młodość rzeźby będąca efektem wciąż

zachodzących procesów modelujących powierzchnię ziemi. W budowie geologicznej Beskidu Sądeckiego dominują piaskowce, łupki, zlepieńce i margle. Natomiast w dolinie Popradu występują piaski, żwiry, mady rzeczne, torfy i namuły.

Obszar ten odznacza się dużą lesistością (ok. 63%), z przewagą lasów bukowo-jodłowych, stanowiących trzon lasów reglowych. Oprócz buczyn i jedlin zbiorowiskami leśnymi występującymi na terenie gminy są grądy w dolnej części pogórza, łągi wierzbowe nad Popradem i olszyny z wierzbami w rejonie mniejszych potoków. Lasy na terenie gminy są wolne od negatywnego wpływu przemysłu, a ich stan nie budzi zastrzeżeń. Na grzbietach znajdują się polany użytkowane pastersko, które również stanowią cenne, naturalne (choć wtórne) zbiorowiska nieleśne łąk i pastwisk, z udziałem wielu kwitnących gatunków.

Schemat 6. Lasy gminy Piwniczna-Zdrój

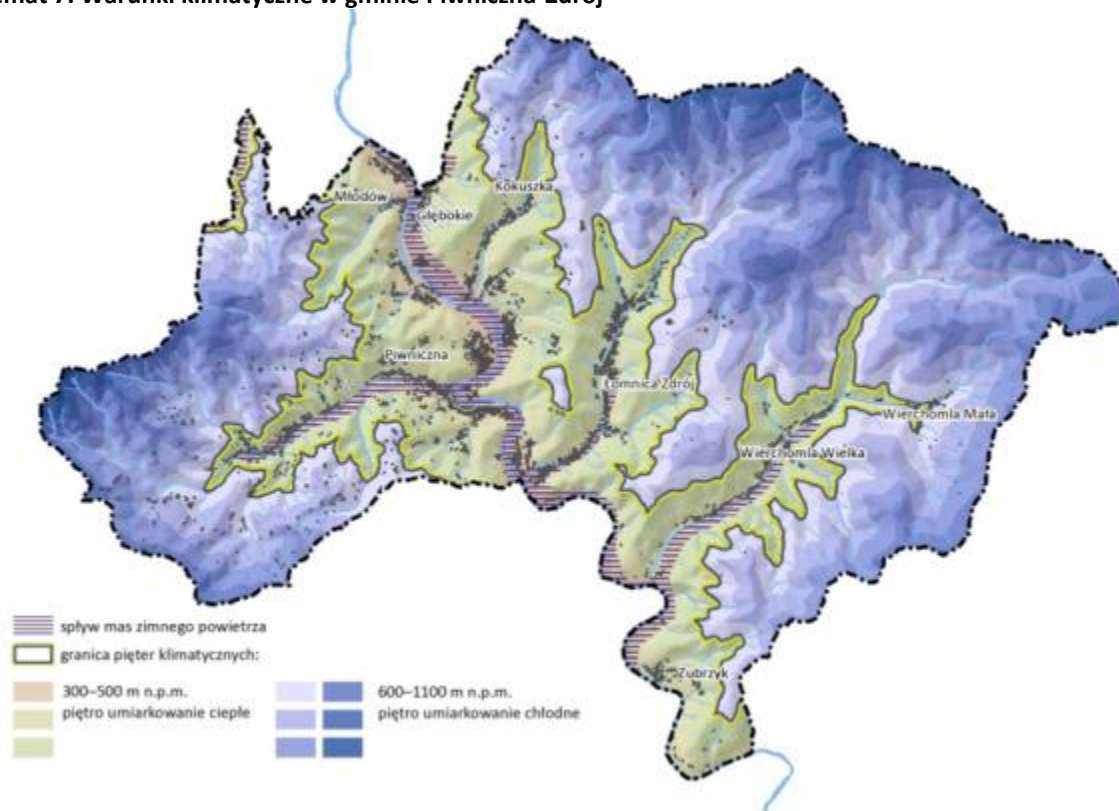
Źródło: opracowanie własne

Klimat

Obszar gminy ma charakter górzysty, na którym występują piętra klimatyczne. Obszar gminy jest położony w piętrze umiarkowanie ciepłym (do ok. 600 m n.p.m.) oraz w piętrze umiarkowanym chłodnym (powyżej 600 m n.p.m.). Roczne sumy opadów wynoszą na terenie gminy 858 mm, natomiast w partiach szczytowych wzrastają nawet do 950-1000 mm. Największa ilość opadów występuję w miesiącach letnich, w lipcu i w sierpniu, na które przypada 40% rocznych opadów.

Na terenach o eksploatacji północno-wschodniej, wschodniej i północnej warunki klimatyczne są słabsze, ze względu na nasłonecznienie i ogrzanie promieniami słonecznymi. Najkorzystniejsze warunki mikroklimatyczne występują na stokach południowych i południowo-zachodnich.

Schemat 7. Warunki klimatyczne w gminie Piwniczna-Zdrój

Źródło: opracowanie własne

Wody powierzchniowe

Obszar miasta i gminy Piwniczna-Zdrój położony jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły, a główna rzeka to Poprad. Sieć jej dopływów (potoki Czercz, Łomniczanka, Wierchomla, Jaworzyna i inne) jest gęsta i rozłożona bardzo równomiernie. Pojedyncze zbiorniki wody stojącej zlokalizowane są głównie w centralnej części gminy. Poprad i potoki odwadniające obszar są ciekami typowo góorskimi. Odznaczają się dużymi wahaniami przepływów w ciągu roku oraz dużą aktywnością powodziową. Jakość wód jest dobra, natomiast woda pitna jest ujmowana z ujęć wód podziemnych.

Gospodarowanie wodami na terenie Piwnicznej-Zdrój podlega zapisom Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW), przyjętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. Zgodnie z dokumentem Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) występujące na terenie miasta i gminy przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych występujących na obszarze Piwnicznej-Zdroju

Kod i nazwa JCWP	Status JCWP	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Przypisane cele środowiskowe
RW200008214299 Poprad	NAT naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

				cieku istotnego Poprad od ujścia do ujścia Smreczka (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Poprad od ujścia do ujścia Smreczka (dla troci wędrownej) dobry stan chemiczny
RW2000042142329 Szcawnik	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW2000042142349 Milik	NAT - naturalna część wód	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW2000042142389 Wierchomlanka	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW200004214249 Łomniczanka	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

RW200004214325 Kamienica do Homerki	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW2000042142529 Czercz	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW200004214269 Wielka Roztoka	NAT - naturalna część wód	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny
RW20000421419699 Grajcarek	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Grajcarek od ujścia do ujścia Czarnej Wody (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [heksabromocyklododekan (HBCDD)(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP, za Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie RZGW w Krakowie

Stan ogólny wszystkich spośród JCWP, których stan został określony oceniany jest jako zły. Stan chemiczny większości wód jest dobry. Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych w przypadku wszystkich JCWP jest zagrożony.

Wody podziemne

W gminie Piwniczna-Zdrój występują obszary o zróżnicowanym charakterze wód gruntowych, co wynika z budowy geologicznej, tektoniki i rzeźby terenu. Występuje płytki poziom czwartorzędowy i głęboki trzeciorzędowy, a także wody mineralne. Na obszarze gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 438 – Zbiornik warstw Magura (Nowy Sącz). Jednolite części wód podziemnych (JCWPd), zgodnie z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW), zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych występujących na obszarze Piwnicznej-Zdroju

Kod JCWPd	Stan JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Przypisane cele środowiskowe
GW2000167	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy
GW2000166	dobry	niezagrożona	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy

Źródło: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd, za Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie RZGW w Krakowie

Stan JCWPd został określony jako dobry, a ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrożone.

Wody mineralne

W gminie występują wody mineralne, powstałe w wyniku występowania dyslokacji tworzących system głębokich szczelin, którymi z głębi ziemi migruje dwutlenek węgla. Nasyca on płytkie wody infiltracyjne i powoduje tworzenie się szczaw. Stały dopływ dwutlenku węgla oraz wód pochodzenia atmosferycznego przyczynia się do ciągłej odnawialności zasobów szczaw w tym rejonie. Na terenie gminy wody mineralne występują powszechnie w postaci samoczynnych wypływów lub w studniach i otworach wiertniczych pomiędzy Głębokim a Wierchomlą. Największe zasoby wód mineralnych zostały potwierdzone wierceniami geologicznymi w Piwnicznej-Zdroju i Łomnicy-Zdroju. Dominującym typem wód mineralnych na tym terenie są szczawy wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe, żelaziste. Szczawy występujące w miejscowości Piwniczna-Zdrój, Głębokie i Łomnica-Zdrój zostały zaliczone do wód leczniczych. Użytkownikiem wód leczniczych jest m.in. *Piwniczanka Spółdzielnia Pracy*.

Zagrożenie powodzią i suszą

Na terenie Piwnicznej-Zdroju występują tereny zagrożenia powodziowego. Tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10) obejmują dolinę rzeki Poprad oraz niektóre z jej dopływów – Wierchomlanka, Łomniczanka, Kokuszczański Potok, Młodowski Potok. Podobny zasięg obejmują tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1) oraz tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2).

Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) obowiązującym od dnia 23 marca 2023 r., przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w granicach gminy Piwniczna-Zdrój wskazano następujące zadania inwestycyjne mające na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego:

- „Budowa wału Popradu w km 24+375 – 25+440” (nr ID: W_GZW_1062),

- „Budowa wału Popradu w km 22+800 – 23+020” (nr ID: W_GZW_1066),
- „Budowa wału Popradu w km 20+850 – 21+220” (nr ID: W_GZW_1067),
- „Budowa wału Popradu w km 19+150 – 19+700” (nr ID: W_GZW_1076),
- „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Gminy Piwniczna-Zdrój i Gminy Rytko poprzez wykonanie obwałowania rzeki Poprad w km 16+330-17+710 brzegu lewego i prawego w miejscowości Młodów i Głębokie” (nr ID: W_GZW_1890).

Według Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027, przyjętego na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. gmina Piwniczna-Zdrój jest słabo zagrożona suszą rolniczą, natomiast silnie zagrożona suszą hydrologiczną i umiarkowanie zagrożona suszą hydrogeologiczną. Łączne zagrożenie suszą zostało określone jako umiarkowane. Działania rekomendowane do wdrożenia w celu zapobiegania suszom dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) obszaru Piwnicznej-Zdroju to:

1. Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
2. Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
3. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
4. Analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
5. Przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
6. Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
7. Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
8. Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

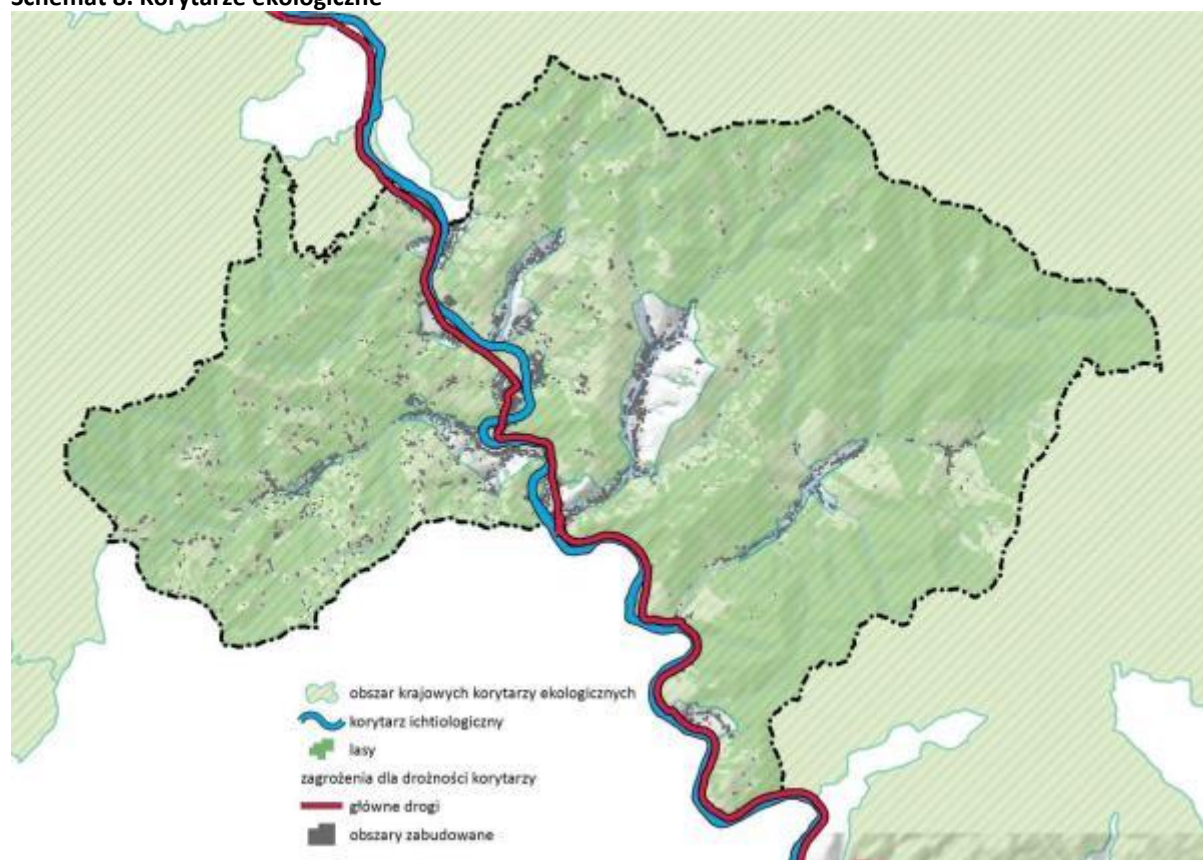
Szata roślinna

Ze względu na górzyste ukształtowanie terenu gminy szata roślinna ma charakter piętrowy, wyróżnia się roślinność pietra regla dolnego i piętra pogórzowego. Szata roślinna jest znacznie przekształcona w wyniku działalności człowieka a największej zmianie uległy tereny w sąsiedztwie siedzib osad ludzkich oraz w wyniku uprawowego użytkowania ziemi i nawożenia mineralnego.

Najcenniejsze pasmo przyrodnicze i gospodarcze stanowią buczyny i jedliny, będące trzonem lasów regionalnych. Oprócz buczyn i jedlin zbiorowiskami leśnymi występującymi na terenie gminy są grądy w dolnej części pogórza, łągi wierzbowe nas Popradem i olszyny z wierzbami w rejonie mniejszych potoków. Lasy pełnią funkcję retencyjną, ochronną gleb, wód, klimatu i krajobrazowo-estetyczną.

Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym – również dla roślin. Ponieważ udział naturalnych (np. lasy, doliny rzeczne), bądź słabo przekształconych (np. pola uprawne o małej powierzchni z dużą ilością zieleni śródpolnej) ekosystemów jest tutaj bardzo duży, niemal cała gmina wchodzi w skład różnego rodzaju korytarzy ekologicznych.

Schemat 8. Korytarze ekologiczne

Źródło: opracowanie własne

Fauna

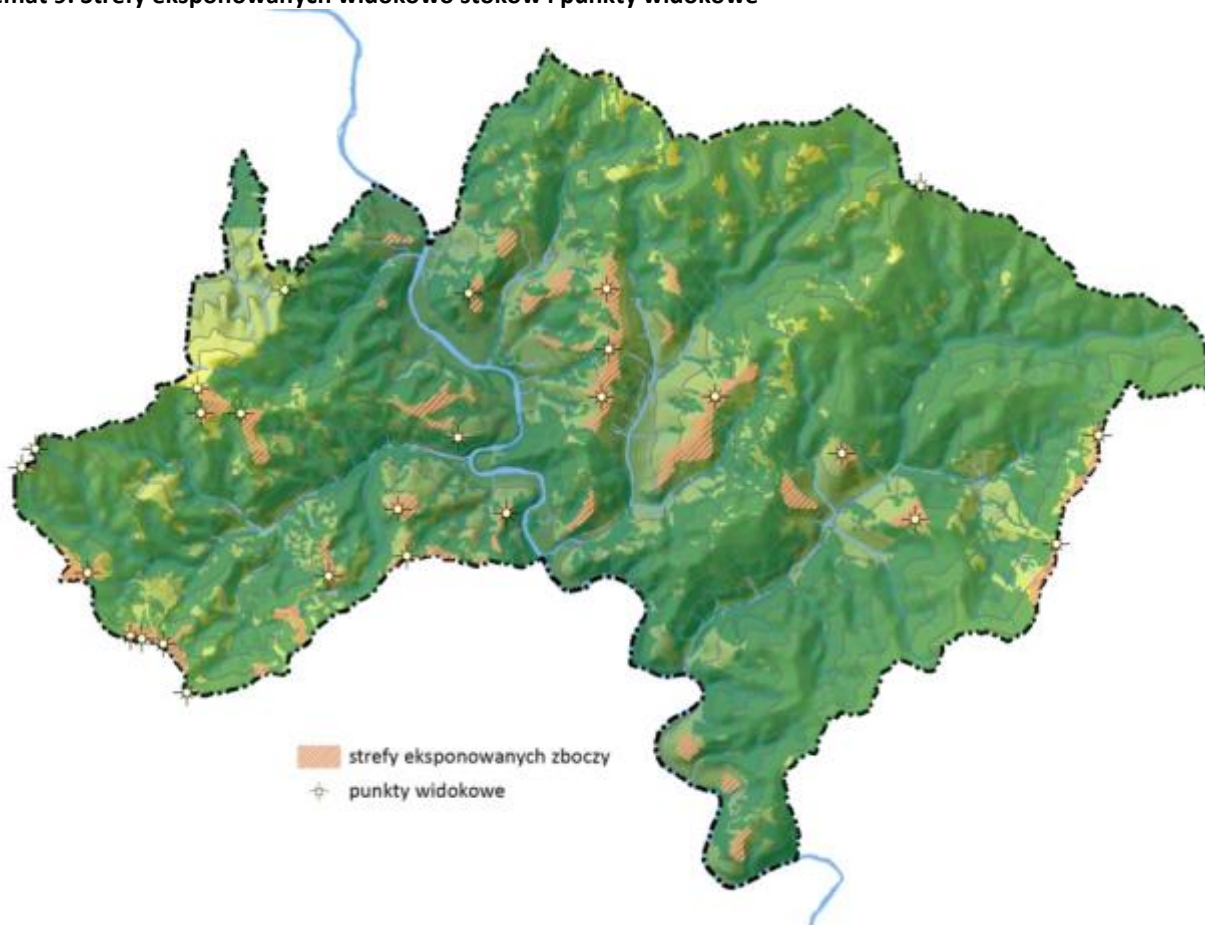
Środowisko przyrodnicze cechuje stosunkowo niski stopień przekształcenia antropogenicznego, co również przejawia się w bogactwie fauny na tym obszarze. Wśród fauny puszczańskiej wyróżnia się gruba zwierzyna łowna: jelenń, sarna, dzik a także ryś, wilk, niedźwiedź, żbik, lis i borsuk oraz duże ptaki jak orzeł przedni, orlik, myszołów, jastrząb. Drobną zwierzynę reprezentują kuna, łasica, gronostaj, drobne chronione gryzonie, nietoperze itd. Na szczególną uwagę zasługują gatunki zwierząt chronione priorytetowo: orzeł przedni, ryś, wilk, niedźwiedź, cietrzew i głuszc, których występowanie warunkowane jest możliwością zajmowania dużych, niezamieszkałych przez ludzi terytoriów oraz występowanie korytarzy ekologicznych.

3.2. Zasoby krajobrazowe

W granicach gminy Piwniczna-Zdrój występuje mozaika krajobrazów. Ich różnorodność wynika ze zróżnicowania rzeźby terenu, sposobu użytkowania terenów i stopnia ich przekształcenia. Wyróżniają się krajobraz o charakterze naturalnym i kulturowym.

Krajobraz naturalny cechuje się przewagą dobrze utrzymanych lasów z klasycznym dla Beskidów (górnym) dużym udziałem jodły, naturalnie utrzymanymi terenami przypotokowymi z zaroślami łągowymi i naturalnymi korytami potoków (części), kształtowanymi przez gwałtowne wezbrania wód oraz nieuregulowanym korytem Popradu z zaroślami wikliny, kamieńcami i starorzeczami.

Schemat 9. Strefy eksponowanych widokowo stoków i punkty widokowe

Źródło: opracowanie własne

Harmonijny krajobraz kulturowy cechuje przewaga elementów zagospodarowania wpisanego w naturalne ukształtowanie terenu, enklawy wysoko położonych użytków rolnych bez zabudowy lub z zabudową przysiółkową, zwarte tereny osadnicze w dolinach oraz wysoki stopień urozmaicenia – mozaika pól, lasów, zadrzewień na stokach, występowanie wśród zabudowy pojedynczych tradycyjnych zagród, obecność potoków z zaroślami łągowymi.

Niezalesione partie szczytowe stanowią atrakcyjne obszary pod względem widokowo-krajobrazowym. Z grzbietów rozciąga się widok na panoramy Beskidu Sądeckiego, a lokalnie również Tatr i Pienin oraz na panoramy Popradu, Pasma Jaworzyny Krynickiej znad Kokuszki i Głębokiego, granicznego Pasma Piwowarówki – Kaczmarskiej Góry.

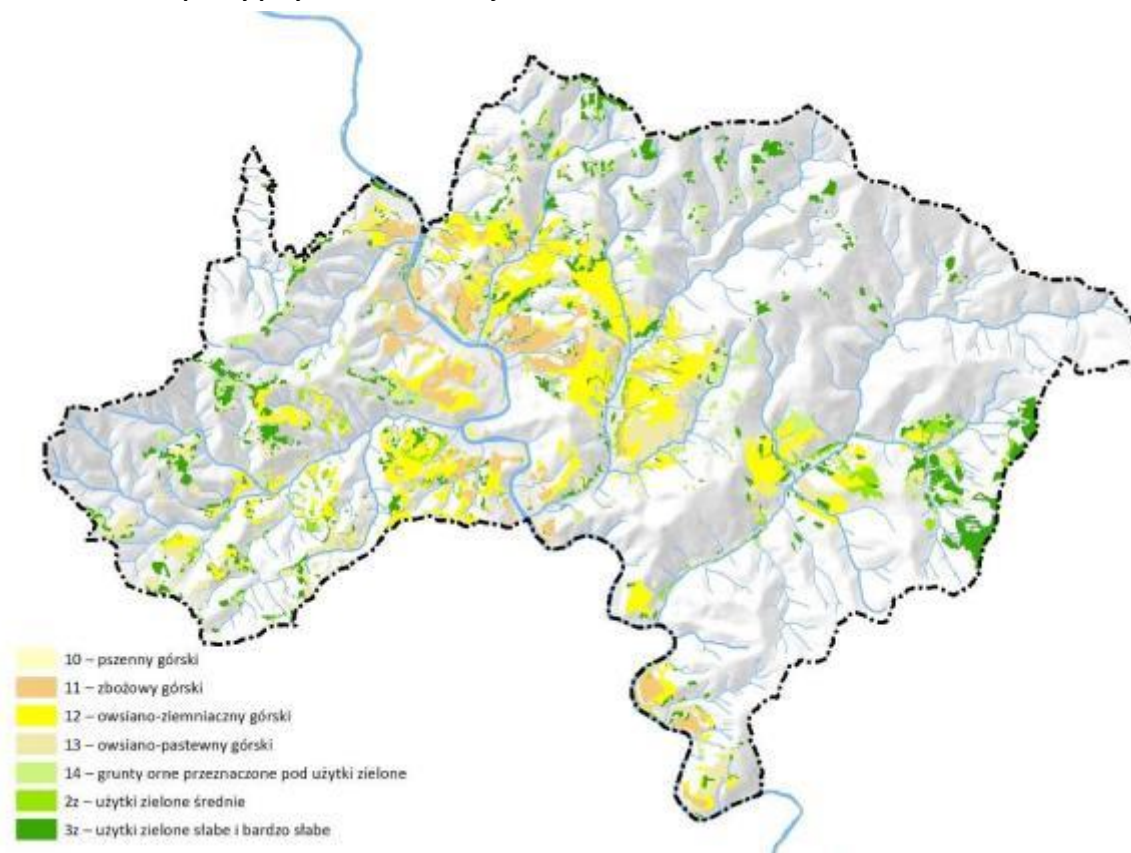
3.3. Rolnicza i leśna strefa produkcyjna

Gleby

Możliwość rozwoju rolnictwa i leśnictwa uwarunkowana jest głównie jakością gleb oraz rolniczą strukturą użytkowania ziemi. Na terenie miasta i gminy Piwniczna-Zdrój występują gleby mało urodzajne, o niskiej produktywności, zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. Tereny użytkowane rolniczo położone są głównie na łagodnych zboczach równoległych do doliny Popradu w Zawodziu, Piwnicznej-Zdroju, Młodowie, Kokuszce i Głębokim. Na terenie gminy występują następujące kompleksy przydatności rolniczej:

- 10 – kompleks pszenny górski, zajmujący gleby dobrej jakości (kl. II, IIIa i IIIb), w gminie występuje na niewielkich powierzchniach wzdłuż doliny Popradu (łącznie ok. 10 ha);
- 11 – kompleks zbożowy górski (kl. IVa i IVb), występujący głównie w okolicach Borownic, Kokuszki i Zawodzia na łącznej powierzchni 350 ha;
- 12 – kompleks owsiano-ziemniaczany górski na glebach płytkich i zakamienionych, powszechnie występujący w gminie (ok. 810 ha);
- 13 – kompleks owsiano-pastewny górski na glebach płytkich, szkieletowych i kwaśnych (ok. 390 ha).

Schemat 10. Kompleksy przydatności rolniczej

Źródło: opracowanie własne

Obszary leśne w przestrzeni

Udział terenów leśnych w powierzchni gminy jest wysoki i wynosi ok. 65%. Grunty leśne własności Skarbu Państwa zajmują ok. 44 km² i stanowią większość użytków leśnych poza obszarem Miasta Piwniczna-Zdrój, natomiast grunty leśne gminne i prywatne zajmują ok. 38 km², głównie w granicach administracyjnych miasta.

Lasy państwowe i prywatne znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Piwniczna, które prowadzi gospodarkę leśną wg specjalnych zasad postępowania hodowlanego i ochronnego, uwzględniających ochronę różnorodności biologicznej oraz wielofunkcyjność i zrównoważony rozwój lasów. Wynika to przede wszystkim z faktu, że wszystkie lasy należące do Skarbu Państwa są lasami wodno-glebochronnymi oraz stanowią otulinę uzdrowiskową. Podstawowymi kierunkami gospodarki leśnej są ochrona naturalnych drzewostanów bukowo-jodłowych oraz przebudowa drzewostanów

przedplonowych. W obu przypadkach obowiązuje zasada trwałej obecności ekosystemu leśnego na gruncie.

3.4. Obszary chronione

Gmina Piwniczna-Zdrój posiada wyjątkowe walory przyrodnicze. Cała gmina objęta jest formami ochrony przyrody – parkiem krajobrazowym, obszarem chronionego krajobrazu i obszarem Natura 2000. Występują tu również rezerваты, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Popradzki Park Krajobrazowy

Utworzony w 1987 r. Popradzki Park Krajobrazowy jest jednym z najstarszych parków krajobrazowych na terenie Karpat i jednocześnie jednym z najbogatszych przyrodniczo i najpiękniejszych krajobrazowo terenów Polski. Tą formą ochrony objęto prawie cały teren gminy z wyjątkiem fragmentów wsi Młodowa i Głębokiego, które częściowo znajdują się w otulinie parku krajobrazowego i w Południowomałopolskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z uchwałą Nr XLII/640/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 października 2017 roku w sprawie Popradzkiego Parku Krajobrazowego, teren ten jest prawnie chroniony przed działaniami, które mogłyby zubożyć jego zasoby przyrodnicze i przyczynić się do degradacji jego cennych walorów. Obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie dotyczy to realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu

Część gminy Piwniczna-Zdrój, obszar Młodowa i Głębokiego, znalazł się w Południowomałopolskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, który został ustanowiony w 1997 r. Ostatnim aktem prawnym określającym granice i zasady ochrony obszaru POChK jest uchwała Nr XXXIV/578/13 Sejmiku Woj. Małop. z 25 marca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 3130), zmieniająca uchwałę Nr XVIII/299/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 roku w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na obszarze chronionego krajobrazu zabrania się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem tych, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru lub dla których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Natura 2000

Prawie cały obszar gminy Piwniczna-Zdrój, z wyłączeniem zabudowy miasta Piwniczna-Zdrój, znajduje się w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Popradzka PLH120019. Obszar został zatwierdzony w 2008 r. i obejmuje zasięgiem tereny zasadniczo pokrywające się Popradzkim Parkiem Krajobrazowym. W gminie obejmuje cały obszar z wyjątkiem miasta Piwniczna-Zdrój – zwartego obszaru miasta, Hanuszowa, Borownic, Łomnickiego, Śmigowskiego i Zawodzia, co stanowi jedynie 3% powierzchni gminy. Poniższe informacje na temat Ostoi pochodzą ze Standardowego Formularza Danych dla obszarów Natura 2000.

W Ostoi występują dobrze zachowane, duże połacie lasu o naturalnym charakterze, właściwie użytkowane łąki górskie, liczne obszary źródliskowe oraz naturalne doliny rzek górskich. Łącznie

stwierdzono tu występowanie 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar stanowi ważne refugium karpackiej fauny leśnej z dużymi ssakami i ptakami drapieżnymi. Rozdrobnione i ekstensywne rolnictwo sprzyja zachowaniu różnorodności gatunkowej. W Ostoi Popradzkiej znajdują się ważne ostoje nietoperzy, m.in. znajdująca się na terenie gminy dawna cerkiew w Wierchomli Wielkiej.

Rezerваты

Rezerwat Wierchomla został utworzony w 1983 r. w celu ochrony naturalnego starodrzewu jodłowo-bukowego (oddziały leśne 91f, 92c w obrębie ewidencyjnym Wierchomla Mała). Zajmuje powierzchnię 25 ha w całości objętą ochroną ścisłą. Obowiązującym aktem prawnym jest obwieszczenie Nr 14/01 Wojewody Małopolskiego z 19 listopada 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na obszarze Województwa Małopolskiego (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2001 r. Nr 173, poz. 2611).

Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 30 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wierchomla” (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017 r. poz. 4350) głównymi zadaniami ochronnymi jest zabezpieczenie obszaru rezerwatu przed niepożądanymi wpływami, m.in. niekontrolowaną penetracją rezerwatu skutkującą płoszeniem zwierząt, niszczeniem szaty roślinnej oraz zaśmiecaniem rezerwatu, hałasem. Wskazane jest przede wszystkim utrzymanie dotychczasowych sposobów zagospodarowania terenu w otoczeniu rezerwatu (w odległości 200 m od granic rezerwatu).

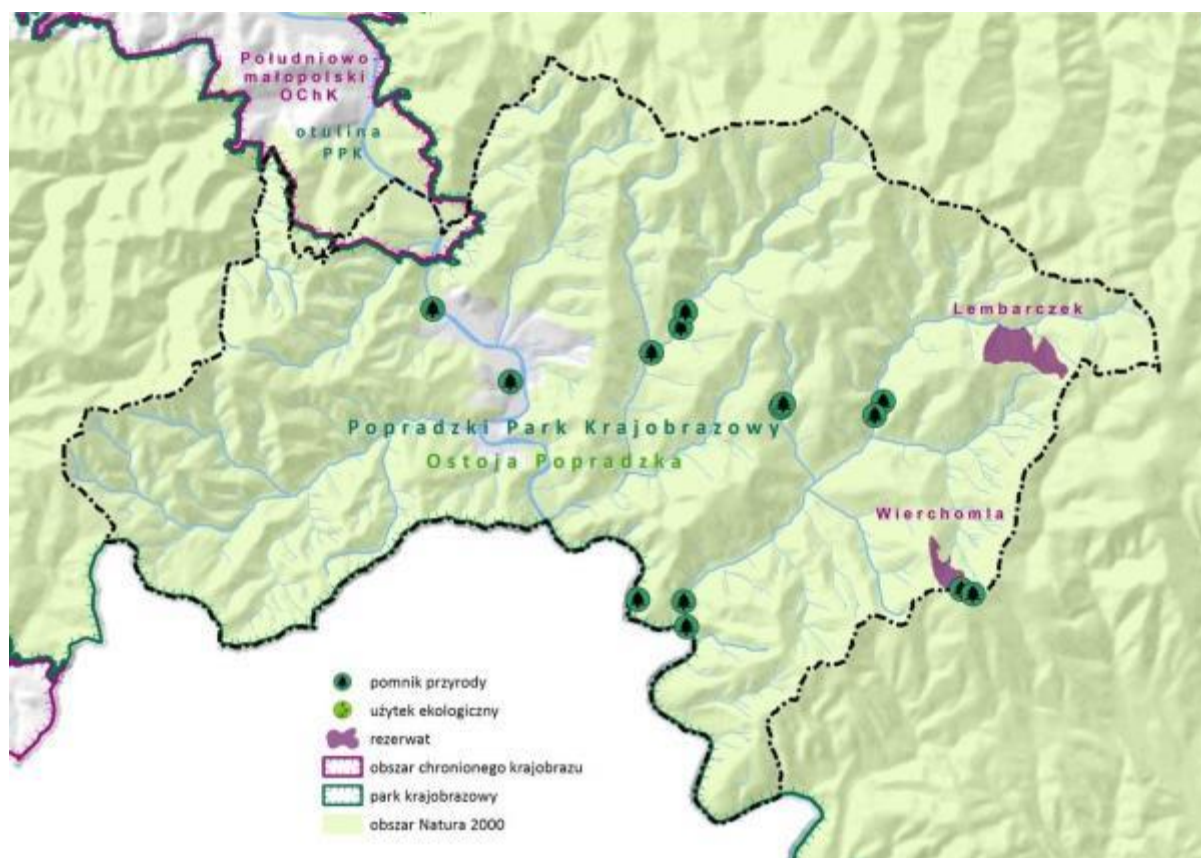
Rezerwat Lembarczek został utworzony w 1985 r. w celu ochrony naturalnego drzewostanu jodłowo-bukowego (oddziały leśne 62f, i, 63a, b, 64a, b, c w obrębie ewidencyjnym Wierchomla Wielka). Zajmuje powierzchnię 47 ha w całości objętą ochroną ścisłą. Obowiązującym aktem prawnym jest obwieszczenie Nr 14/01 Wojewody Małopolskiego z 19 listopada 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na obszarze Województwa Małopolskiego (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2001 r. Nr 173, poz. 2611).

Zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lembarczek” (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2017 r. poz. 4342) głównymi zadaniami ochronnymi jest zabezpieczenie obszaru rezerwatu przed niepożądanymi wpływami, m.in. niekontrolowaną penetracją rezerwatu skutkującą płoszeniem zwierząt, niszczeniem szaty roślinnej oraz zaśmiecaniem rezerwatu, hałasem. Wskazane jest przede wszystkim utrzymanie dotychczasowych sposobów zagospodarowania terenu w otoczeniu rezerwatu (w odległości 200 m od granic rezerwatu).

Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajduje się 14 pomników przyrody, które są bardzo zróżnicowane w formie – drzewa, drzewostany, koryta rzeki i stawy, źródła i skały.

Schemat 11. Formy ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie warstw shp udostępnianych przez GDOŚ

3.5. Potencjał uzdrowiskowo-turystyczny

Cały obszar Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój ma charakter turystyczno-uzdrowiskowy, czego przejawem jest funkcjonowanie uzdrowiska. Uzdrawisko funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Nr LIII/377/10 Rady Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój z dnia 30 września 2010 r. w sprawie Statutu Uzdrawiska Piwniczna-Zdrój. Odkryte na terenie miasta i gminy obfite źródła o właściwościach leśniczych uczyniły z tego terenu znane i rozpoznawalne uzdrawisko z idealną bazą turystyczną. Do naturalnych surowców leczniczych wykorzystywanych w uzdrawisku należą: lecznicze wody mineralne tj. szczawy wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowo-sodowe oraz czynniki klimatyczne. Na terenie miasta i gminy znajdują się źródła mineralne, czyli miejsca, skąd wody wypływają bezpośrednio. Wody zawierają wszystkie istotne mikroelementy tj. magnez, wapń, wodorowęglowodany, sód i chlorki.

Gmina, dzięki swoim walorom turystycznym oferuje wiele atrakcji umożliwiających aktywne spędzenie czasu. Na terenie gminy panują dogodne warunki do uprawy sportów zimowych, w tym narciarstwa. W Piwnicznej-Zdroju prężnie rozwija się turystyka wodna, a ze względu na położenie w środku Beskidu Sądeckiego, posiada dogodny dostęp do sieci szlaków turystycznych.

Rozwój turystyki uzdrowiskowej w Piwnicznej-Zdroju doprowadził do utworzenia w mieście Parku Zdrojowego i pijalni wód mineralnych, która obecnie pełni również funkcję Pijalni Artystycznej, gdzie organizowane są rozmaite wystawy, koncerty, przedstawienia itp. W zlokalizowanym przy Pijalni Parku Zdrojowym znajduje się amfiteatr wykorzystywany do koncertów plenerowych.

Projekt zintegrowanego LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”.

Od 2016 roku gmina jest partnerem Projektu zintegrowanego LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”. Projekt LIFE koordynowany jest przez Województwo Małopolskie i angażuje łącznie 69 partnerów, a jego celem jest przyspieszenie wdrażania działań służących poprawie jakości powietrza, które zostały zaplanowane w ramach Programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego. W ramach projektu zatrudniono ekodoradcę, do którego obowiązków należy:

- prowadzenie lokalnego działania informacyjno-edukacyjnego w zakresie ochrony powietrza,
- przeprowadzanie inwentaryzacji źródeł ogrzewania,
- pomaganie przy uzyskaniu dofinansowania na wymianę kotłów, termomodernizację budynków, instalacje OZE,
- prowadzenie gminnych projektów dotyczących wymiany źródeł ogrzewania.

Tabela 3. Działania mające na celu ochronę środowiska

L.p.	Nazwa programu
1	Program czyste powietrze
2	Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków
3	Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej dla Małopolski
4	Akcje informacyjne w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej dla Małopolski
5	Badanie jakości powietrza

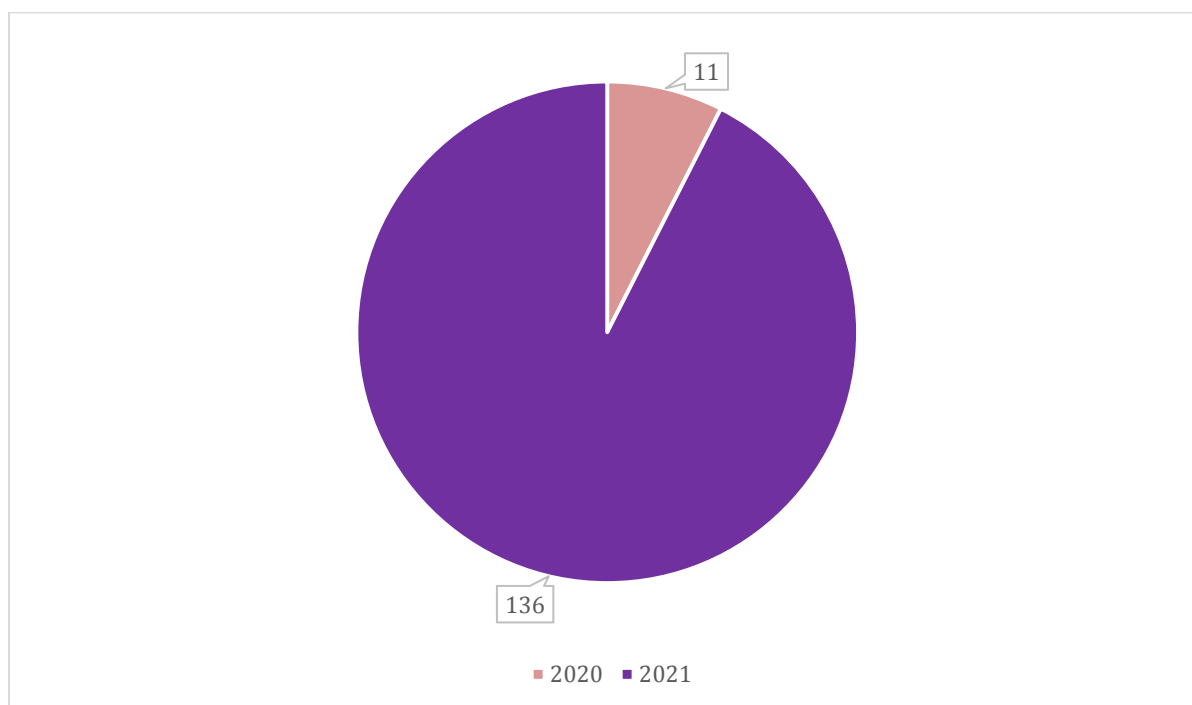
Od lutego 2021 roku w ramach porozumienia zawartego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska w Krakowie został uruchomiony Gminny punkt obsługi programu Czyste Powietrze. Mieszkańcy, którzy są zainteresowani uzyskaniem dofinansowania do wymiany kotłów, wykonania prac termomodernizacyjnych, montażem odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych na terenie gminy mogą uzyskać wszystkie niezbędne informacje w Urzędzie Miejskim w Piwnicznej-Zdroju.

Program Czyste Powietrze

CEEB to Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, której celem jest zbieranie i ewidencjonowanie informacji dotyczących źródeł ogrzewania budynków. Od 1 lipca 2021 roku właściciele budynków zobowiązani są do złożenia deklaracji odnośnie posiadanego źródła ciepła. Urząd Miejski w Piwnicznej-Zdroju, dzięki zakrojonej na szeroką skalę akcji informacyjnej uzyskał 5. wynik w Polsce. Ranking gmin powstał w oparciu o liczbę punktów adresowych przypisanych do obszaru danej gminy. O pozycji gminy w rankingu decyduje liczba punktów adresowych, dla których została złożona co najmniej 1 deklaracja w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Zarządzeniem nr A-129/2021 z dnia 29.09.2021 roku Burmistrza Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wprowadzono Procedurę przeprowadzenia kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach i przestrzegania przepisów Uchwały antysmogowej dla Województwa Małopolskiego na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój. Upoważniony pracownik w 2020 roku wykonał 11 kontroli budynków mieszkalnych w zakresie wykorzystywanego źródła ciepła, jakości paliwa grzewczego i zakazu spalania odpadów. Dzięki zintensyfikowaniu działań związanych z prowadzeniem kontroli przestrzegania przez mieszkańców Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój uchwały antysmogowej dla Województwa Małopolskiego w 2021 roku przeprowadzono 136 wspomnianych kontroli.

Wykres 1. Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

Władze gminy poinformowały mieszkańców o wymogu wymiany kotłów w każdym gospodarstwie domowym w zależności od aktualnie posiadanej klasy oraz możliwości skorzystania z aktualnych dofinansowań:

- liczba złożonych wniosków o dofinansowanie na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój: 241;
- liczba zawartych umów o dofinansowanie na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój: 206;
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój: 92;
- sumaryczna kwota wypłaconych dotacji: 1 402 800,17 zł.

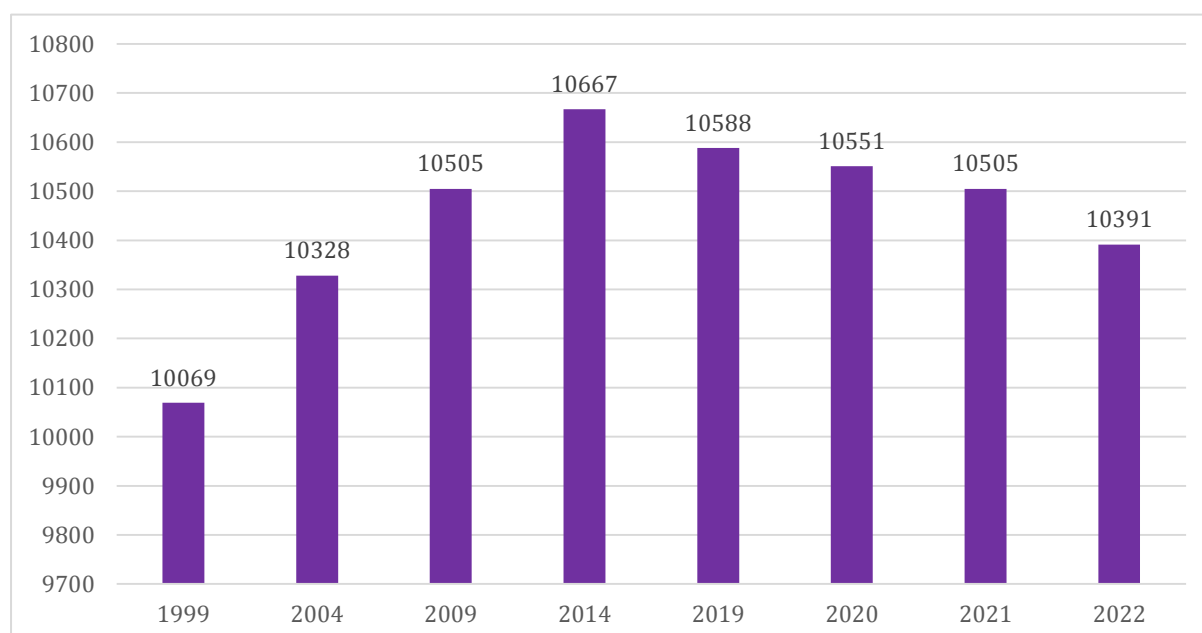
Gmina posiada czujnik jakości powietrza, który zamontowano na stałe w strefie uzdrowiskowej A. Aktualne dane publikowane są na stronie internetowej gminy. Każdy mieszkaniec i turysta może sprawdzić jakość powietrza w danej chwili. Dodatkowo w grudniu 2021 rok przy współpracy z Krakowskim Alarmem Smogowym oraz Radiem Kraków przez 10 dni przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju umieszczony był mobilny model płuc, który w sposób obrazowy pokazywał stan jakości powietrza.

4. STREFA SPOŁECZNA

4.1. Demografia gminy

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. ogólna liczba ludności na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wynosiła 10 391 osób, z czego 5 244 stanowią kobiety, a 5 147 mężczyźni. Od 1999 r. liczba ludności zwiększyła się o 598 osób w rekordowym roku 2014. Do tego roku odnotowywano wzrost ogólnej liczby mieszkańców. Największy przyrost liczby ludności zarejestrowano w latach 2005-2010, jednak w okresie kolejnych 5 lat liczba ludności spadła o 35 mieszkańców.

Wykres 2. Liczba ludności w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój według faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1996-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Szczegółowa analiza sytuacji demograficznej pozwala na określenie rocznego tempa zmian liczby ludności w gminie. Zgodnie z danymi GUS na koniec 2019 r. gmina miejsko-wiejska Piwniczna-Zdrój charakteryzowała się ujemnym przyrostem bezwzględnym. Podobnie ujemnie wskaźnik ten kształtował się od 2011 roku, z wyjątkiem lat 2015 i 2017, kiedy był dodatni. W latach 1999-2011 przyrost był dodatni. Średnie roczne tempo wzrostu liczby ludności wynosi ok. 0,25%. Największy przyrost bezwzględny, a tym samym największe tempo wzrostu, odnotowano w 2010 r.

Ruch naturalny obejmuje szereg zjawisk, które powodują zmiany w stanie liczebnym oraz strukturze ludności. Liczba urodzeń i zgonów wpływa bezpośrednio na zmiany liczby ludności. Stosunek tych dwóch wskaźników, wyrażany przez przyrost naturalny, daje ogólny pogląd na sytuację demograficzną w gminie.

Zmiany liczby urodzeń żywych cechuje znaczna zmienność w czasie. W roku 2009 r. w gminie urodziło się 132 dzieci. Największą liczbę urodzeń zarejestrowano w 2009 r. W kolejnych latach wskaźnik urodzeń charakteryzował się licznymi wahaniami, jednak ogólna tendencja utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W 2019 r. liczba urodzeń zmalała o 10 w porównaniu z rokiem 2018 i wynosiła 103.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Podobną charakterystykę prezentuje wskaźnik zgonów. W badanym okresie największą liczbę zgonów odnotowano w 2016 r. – 101, najmniejszą z kolei w roku 2009, gdzie wynosiła ona 77.

Przyrost naturalny ludności, stanowiący różnicę pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów do 2019 r. w gminie był dodatni. Wyraźny przyrost zarejestrowano w 2009 r. i 2011 r., co wiązało się ze szczególnie wysoką liczbą urodzeń przy stosunkowo niskiej liczbie zgonów.

Tabela 4. Zmiany przyrostu naturalnego w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2012-2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe	128	106	104	110	130	118	113	103	100	113	91
Zgony ogółem	90	91	90	86	101	88	98	89	114	87	101
Przyrost naturalny	38	15	14	24	29	30	15	14	-14	26	-10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku zanotowano dodatni przyrost naturalny, wynoszący 26, lecz w latach 2020 i 2022 stanowił on wartość ujemną. W 2022 roku w odniesieniu do roku 2021 liczba urodzeń spadła o 22, natomiast liczba zgonów wzrosła o 14.

Istotnym czynnikiem kształtującym strukturę demograficzną ludności w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój są ruchy migracyjne. Biorąc pod uwagę przepływy ludności w ciągu badanego okresu należy stwierdzić, że czynnik migracji ma znaczący wpływ na stan populacji w gminie, a jego znaczenie w miarę upływu czasu będzie rosnąć.

W latach 2010-2022 do gminy napłynęło 918 osób, przy jednoczesnym odpływie ludności na poziomie 1 518 osoby. Największą liczbę zameldowań zanotowano w 2013 r. W roku 2019 odnotowano największy wskaźnik wymeldowań. W latach 2010-2022 saldo migracji wewnętrznych charakteryzował ujemny bilans. W 2017 roku saldo migracji zbliżyło się do równowagi pomiędzy zameldowaniami i wymeldowaniami, i osiągnęło wartości -10. Większą mobilność, zarówno w ruchu odpływowym, jak i napływowym, wykazywały kobiety.

Tabela 5. Migracje wewnętrzne wg płci w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2012-2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zameldowania ogółem	66	92	78	48	63	71	77	68	66	70	53
Mężczyźni	29	37	29	22	28	28	40	29	27	30	28
Kobiety	38	55	49	26	35	43	37	39	39	40	25
Wymeldowania ogółem	113	105	120	98	91	81	136	144	106	133	142
Mężczyźni	56	42	56	44	34	37	56	64	48	62	66
Kobiety	57	63	64	54	57	44	80	80	58	71	76

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Saldo migracji ogółem	-46	-13	-42	-50	-28	-10	-59	-76	-40	-63	-89
Mężczyźni	-27	-5	-27	-22	-6	-9	-16	-35	-21	-32	-38
Kobiety	-19	-8	-15	-28	-22	-1	-43	-41	-19	-31	-51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza migracji na pobyt stały w zależności od kierunku ruchu ludności wykazuje, że wśród ludności napływowej przeważają mieszkańcy miast. Największa liczba ludności napływającej z miast wystąpiła w 2013 roku, natomiast najmniejsza w 2015 roku. Odmienne tendencje charakteryzują ruch odpływowy – przeważa liczba wymeldowań na wieś. Największa liczba ludności odpływającej na wieś wystąpiła w 2009 i 2018 roku, natomiast najmniejsza w 2016 roku. W gminie w czasie badanego okresu zarejestrowany ruch napływowy z zagranicy był bardzo niewielki – na terenie miasta zamieszkało 18 osób z innych krajów, podczas gdy za granicę wymeldowało się 10 osób.

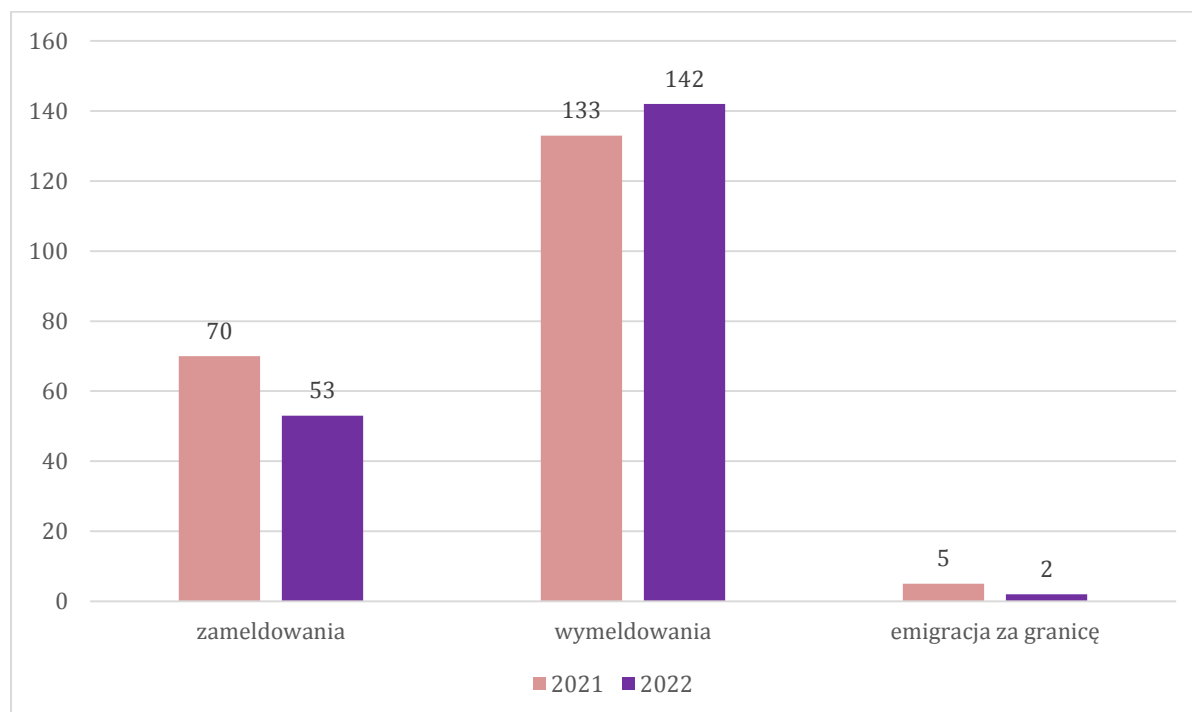
Tabela 6. Migracje na pobyt stały w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w ruchu wewnętrznym i zagranicznym wg kierunku w latach 2009-2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
zameldowania z miast	41	30	28	54	49	25	31	42	40	32	23	29	32
zameldowania ze wsi	47	48	39	38	29	23	32	29	37	36	40	36	20
zameldowania z zagranicy	2	1	1	2	1	x	9	5	4	2	3	5	1
wymeldowania do miast	66	51	49	49	46	44	48	36	60	72	57	58	57
wymeldowania na wieś	60	72	64	56	74	54	43	45	76	72	49	70	83
wymeldowania za granicę	0	7	0	2	1	x	0	0	x	x	0	5	2

x – brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Migracje ludności w latach 2021-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując zmiany w liczbie ludności zauważyć można, iż jeśli chodzi o migracje poza gminę w 2020 roku nie zanotowano emigracji za granicę, natomiast w roku 2021 wartość ta wzrosła do 5, w 2022 wyniosła 2. Liczba zameldowań w 2022 roku wynosiła 53, co w stosunku do roku 2020 stanowiło spadek o 17. W porównaniu do roku 2021 o 9 zwiększyła się także liczba wymeldowań, która w 2022 roku wynosiła 142.

Do badania tendencji zmian demograficznych wykorzystuje się typologię przyrostu rzeczywistego według Webba¹. W metodzie badany jest wzajemny związek pomiędzy dwoma komponentami przyrostu, jakimi są przyrost naturalny oraz saldo migracji. Na podstawie oceny relacji obu zmiennych określa się typ przyrostu rzeczywistego ludności poprzez klasyfikację jednostki osadniczej do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności:

Typ A – kiedy dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji;

Typ B – kiedy dodatni przyrost naturalny jest wyższy od dodatniego salda migracji;

Typ C – kiedy dodatni przyrost naturalny jest niższy od dodatniego salda migracji;

Typ D – kiedy dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny;

Typ E – kiedy ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji;

¹ Główny Urząd Statystyczny

Typ F – kiedy ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie mniejszym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji;

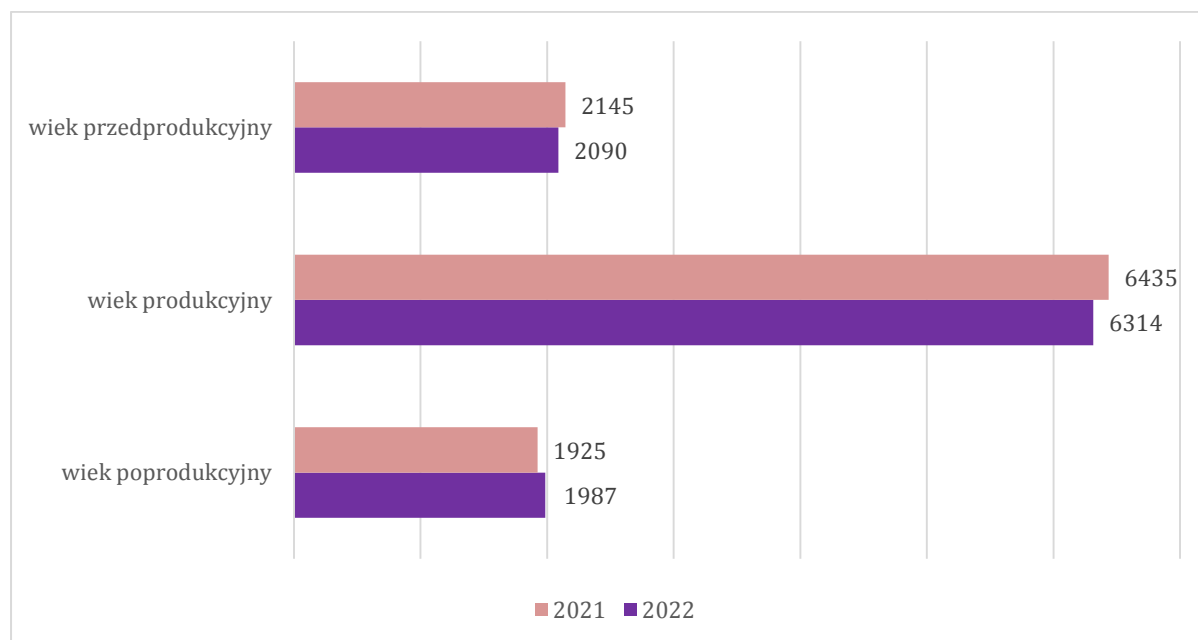
Typ G – ujemny przyrost naturalny z ujemnym, ale nie większym (w wartości bezwzględnej) saldem migracji;

Typ H – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

Według typologii przyrostu rzeczywistego według Webba, na podstawie danych dla 2019 r., miasto i gminę Piwniczna-Zdrój można zaliczyć do jednostki typu H. Jest to jednostka cechująca się ujemnym saldem migracji, które nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

Ważną charakterystyką społeczeństwa z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego jest podział ludności na ekonomiczne grupy wieku. Im większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, tym większe możliwości wzrostu demograficznego posiada dane społeczeństwo. Jak wynika z poniższego wykresu największy odsetek ludności Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jednak ich liczba w 2022 uległa zmniejszeniu o 121 w stosunku do roku 2021, co można uznać za zjawisko o charakterze negatywnym. Kolejna grupa, co do wielkości to osoby w wieku przedprodukcyjnym, których liczba w roku 2022 zmniejszyła się o 55 osób w stosunku do roku poprzedniego. Najmniejszy odsetek stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, których w 2022 roku przybyło 62.

Wykres 4. Liczba ludności w 2020 i 2021 roku według ekonomicznych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W podziale na płeć ogólna liczba kobiet w mieście przewyższa liczbę mężczyzn – wskaźnik feminizacji w 2015 r. był równy 103. Kobiety zdecydowanie przewyższają mężczyzn pod względem liczebności w grupie osób w wieku poprodukcyjnym i minimalnie w wieku przedprodukcyjnym. Wśród grup osób w wieku produkcyjnym przeważają mężczyźni.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Z podziałem ludności wg ekonomicznych grup wieku związany jest współczynnik obciążenia demograficznego. Informuje on, jaki jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat, od roku 2010 wskaźnik ten systematycznie rósł. W 2010 r. był równy 17,4, a w 2022 r. osiągnął wartość 24,9. Równocześnie stale wzrasta stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest odzwierciedleniem ogólnych trendów panujących w Polsce, świadczących o postępującym starzeniu się społeczeństwa. Jednakże w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój liczba osób w wieku produkcyjnym w latach 2006 – 2013 rosła, dopiero od 2014 r. maleje, przez co struktura demograficzna ludności przyjmuje charakterystykę typową dla społeczeństw dojrzałych.

Tabela 7. Współczynnik obciążenia demograficznego w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2012-2022

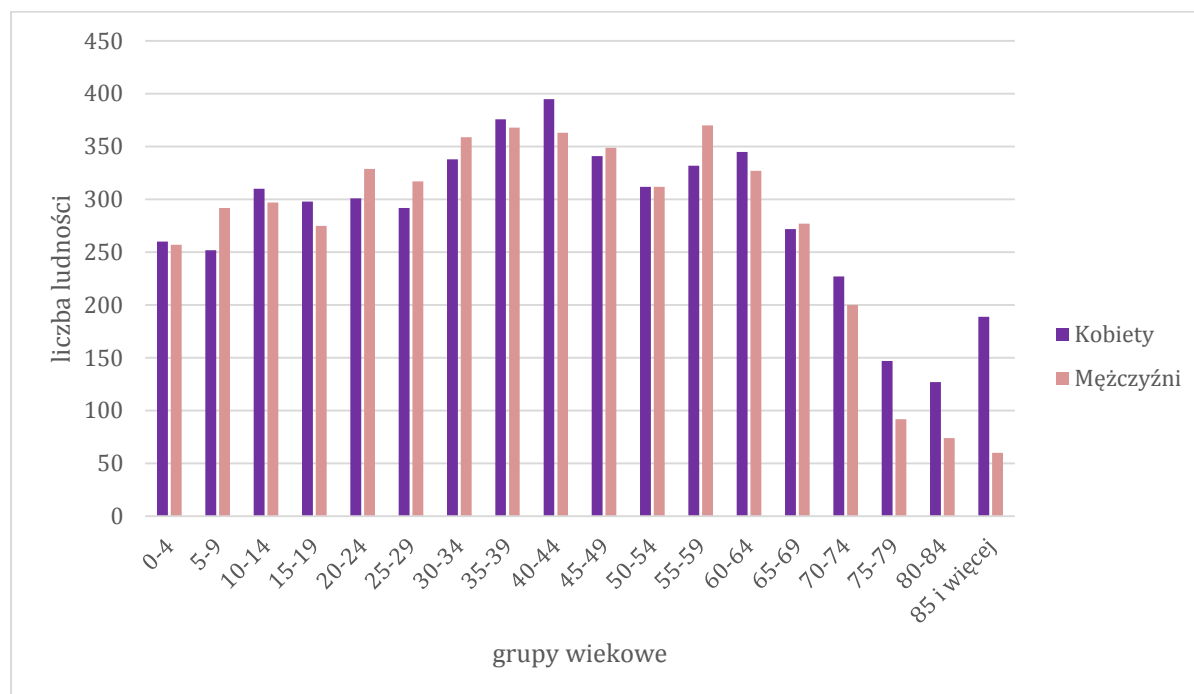
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Współczynnik obciążenia demograficznego	17,6	17,8	18,1	18,7	19,2	19,7	20,1	21,1	22,9	23,6	24,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozkład ludności wg płci w poszczególnych przedziałach wiekowych w gminie obrazuje, jak kształtuje się sytuacja ludnościowa i jakie procesy temu towarzyszą. Przewagę liczby mężczyzn nad kobietami zanotowano w większości grup wiekowych do 64 roku życia. Szczególnie widoczna jest ona w przedziale wiekowym 25-29, 30-34, 45-49 i 55-59. W grupach wiekowych do 64 roku życia jedynie w grupach 0-4, 10-14, 15-19 i 35-39 lat odnotowano nieznacznie większą liczbę kobiet. Duża przewaga kobiet jest także w grupie wiekowej 40-44. Korzystne zjawisko wydłużania się trwania życia ma przełożenie na wzrastającą liczbę osób w wieku 64 lat i więcej, w przedziałach wiekowych powyżej 64 lat liczba kobiet zdecydowanie przewyższa grupę mężczyzn, co wiąże się z dłuższą średnią długością życia kobiet.

Wykres 5. Liczba ludności w podziale na płeć w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. Rynek pracy

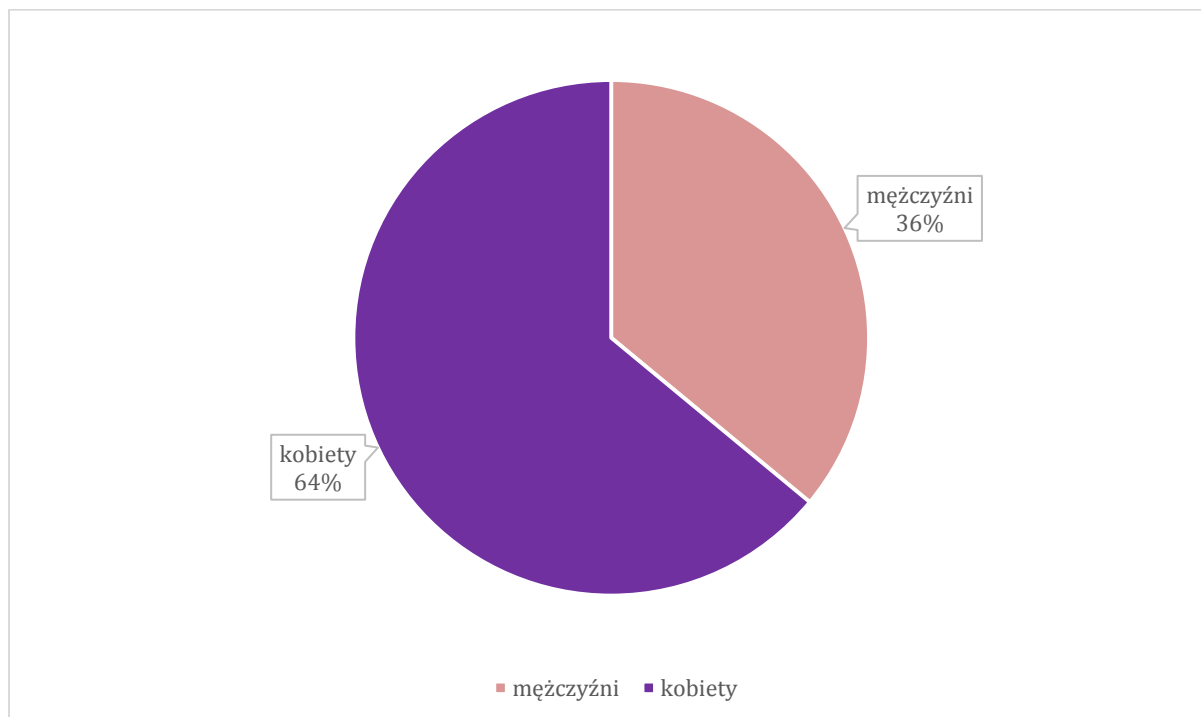
Sytuację społeczną w mieście i w gminie określa również stan bezrobocia. Według danych GUS w 2019 r. udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 5,2% i był wyższy od wskaźnika dla powiatu nowosądeckiego, który wynosił 4,5%. Tendencje z okresu ostatnich 10 lat wykazują, że stopa bezrobocia w mieście spada – w 2006 r. wynosiła 13,4%. W 2020 roku stopa bezrobocia wzrosła do 6,5%, ale w 2021 roku osiągnęła poziom identyczny jak w roku 2019 – 5,2%. Porównując liczby osób bezrobotnych w latach 2020 – 2022 zauważyć można spadek liczby bezrobotnych mężczyzn, ale znaczący ponowny wzrost liczby bezrobotnych kobiet.

Tabela 8. Bezrobocie

	2022	2021	2020
Bezrobotni	326	316	404
Kobiety	210	112	126
Mężczyźni	116	204	278

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Wykres 6. Bezrobotni w roku 2022 roku według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Przedstawione powyżej dane wskazują, iż w 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój było 326 osób bezrobotnych zarejestrowanych. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż liczba ta zmalała w stosunku do roku 2020, wzrosła natomiast względem 2021. Analizując wartości bezrobocia ze względu na płeć należy stwierdzić, iż po raz pierwszy dysproporcja udziału bezrobotnych przesunęła się na niekorzyść kobiet.

4.3. Zdrowie i pomoc społeczna

Na terenie Piwnicznej-Zdroju funkcjonuje kilka placówek służby zdrowia oraz jeden ośrodek pomocy społecznej. Placówki te są zlokalizowane w centrum miasta Piwniczna-Zdrój. W 2019 r. na terenie gminy funkcjonowały 4 przychodnie. Średnia liczba osób przypadających na 1 przychodnię była równa 2 647. Najbliższy szpital znajduje się w Krynicy-Zdroju przy ul. Kraszewskiego 142.

W Krynicy-Zdroju znajduje się także Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, które posiada punkt ratunkowy w Piwnicznej-Zdroju.

Obiekty z zakresu opieki zdrowotnej zlokalizowane na terenie gminy to:

- Podstacja Pogotowia Ratunkowego (ul. Marciszewskiego 9),
- Przychodnia Lekarska „Poprad” (ul. Ogrodowa 2),
- Przychodnia Lekarska „Lekarz rodzinny” (ul. Ogrodowa 2),
- Prywatna Przychodnia Stomatologiczna (ul. Ogrodowa 2),
- Specjalistyczny Gabinet Stomatologiczny (ul. Ludwika Rzeszutka 6),
- Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Bolesława Chrobrego 2),

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- Apteka (u. Rynek 2),
- Apteka (ul. Ludwika Rzeszutka 6).

W Mieście i Gminie Piwniczna-Zdrój zadania z zakresu polityki społecznej realizuje jednostka organizacyjna – Ośrodek Pomocy Społecznej. Wskazane zadania realizowane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz innymi ustawami i rozporządzeniami związanymi z polityką społeczną państwa.

Pomoc społeczna ma na celu przede wszystkim wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Realizowane jest to przy pomocy świadczenia usług przeznaczonych bezpośrednio dla konkretnych osób i rodzin. Poniższa tabela przedstawia kwoty zasiłków z pomocy społecznej przyznane w latach 2020-2022.

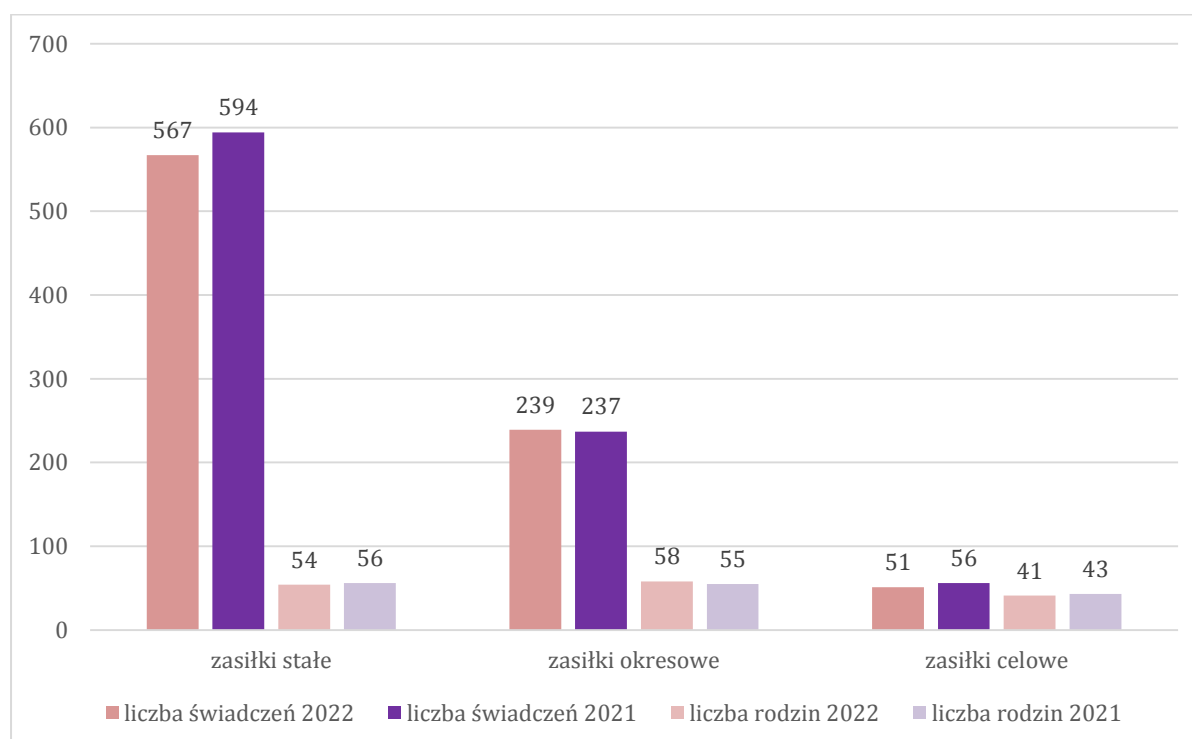
Tabela 9. Świadczenia z tytułu zasiłków – kwoty ogólne

	2020	2021	2022
Zasiłek stały	310 641,91 zł	326 324,70 zł	359 641,91 zł
Zasiłek celowy	27 056,17 zł	40 869,74 zł	30 169,47 zł
Zasiłek okresowy	83 858,41 zł	78 508,99 zł	95 580,41 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli kwoty środków w ramach zasiłku stałego oraz okresowego, uległy zwiększeniu w badanym okresie w porównaniu do okresu poprzedniego, natomiast kwota świadczeń z tytułu zasiłku celowego uległa zmniejszeniu względem 2021 roku.

Wykres 7. Świadczenia z tytułu zasiłków

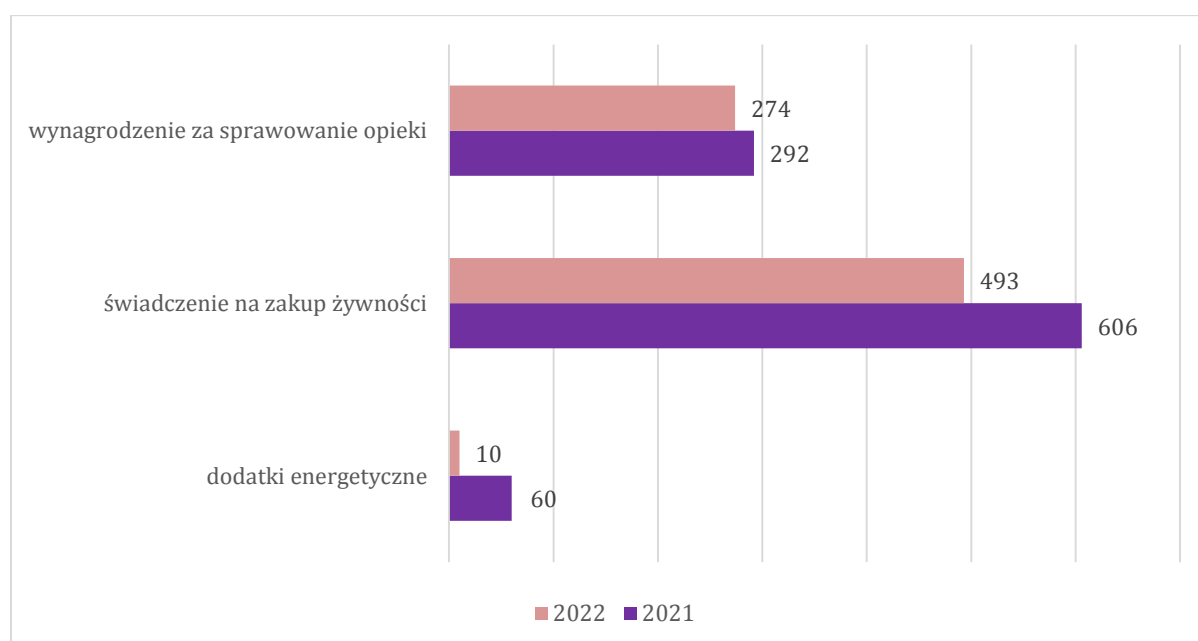

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku przyznano dla 54 rodzin 567 świadczeń z tytułu zasiłków stałych, ich liczba w stosunku do roku 2021 zmniejszyła się o 27 świadczeń. Analizując liczbę świadczeń w ramach zasiłków okresowych, w 2022 roku przyznano ich 239 dla 58 rodzin, w stosunku do roku 2021 zanotowano wzrost o 2 świadczenia. W przypadku zasiłków celowych ich liczba w 2022 roku wyniosła 51 i przyznane one były dla 41 rodzinom. W stosunku do roku 2021 liczba przyznanych świadczeń zmniejszyła się o 5.

Jeśli chodzi o inne świadczenia z pomocy społecznej na poniższym wykresie została wskazana liczba świadczeń w zakresie dodatków energetycznych, świadczeń na zakup żywności oraz wynagrodzeń za sprawowanie opieki.

Wykres 8. Inne świadczenia - liczby

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W zakresie świadczeń z tytułu dodatku energetycznego w 2022 roku przyznano ich 10, co stanowi aż o 50 świadczeń mniej niż w roku 2021. W przypadku świadczeń na zakup żywności w 2022 roku przyznano ich 493, co w stosunku do roku 2021 stanowi spadek o 113 świadczeń. Analizując świadczenia z tytułu wynagrodzenia za sprawowanie opieki, ich liczba 2022 roku w odniesieniu do roku 2021 zmniejszyła się o 18 świadczeń.

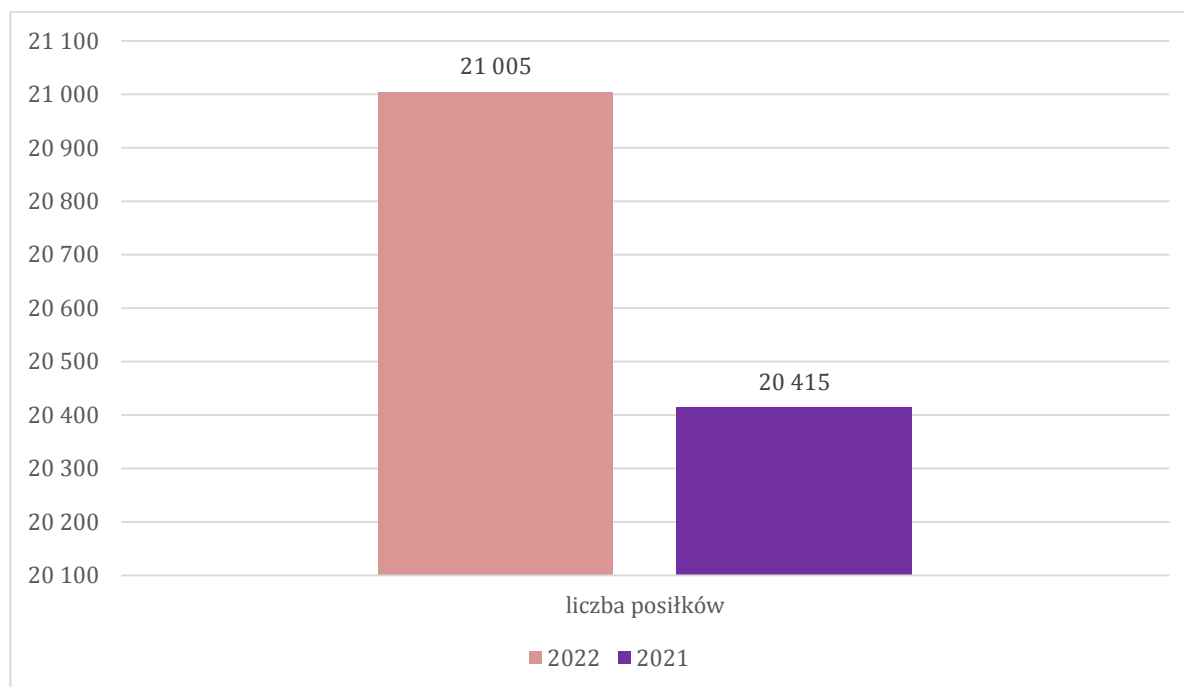
Tabela 10. Inne świadczenia – kwoty

	2022	2021
Dodatki energetyczne	147,76 zł	900,79 zł
Świadczenie na zakup żywności	87 998,00 zł	110 873,00 zł
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	112 127,16 zł	118 493,74 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Analizując powyższe świadczenia pod kątem wydatkowanych środków to w przypadku dodatku energetycznego kwota w 2022 roku uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2021. W zakresie świadczeń na zakup żywności kwota w roku 2022 roku uległa zmniejszeniu o ponad 22 tys. zł, natomiast w przypadku wynagrodzenia za sprawowanie opieki zmniejszeniu o kwotę ponad 6 tys. zł.

Wykres 9. Dożywianie – liczba dzieci i posiłków

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku 161 dzieciom i jednej osobie dorosłej przyznano świadczenie w zakresie dożywiania, jest to liczba mniejsza w stosunku do roku 2021. Jeśli chodzi natomiast o posiłki, to w 2022 roku wydano ich 21 005, natomiast w odniesieniu do roku 2021 liczba ta była większa o 590 posiłków.

Tabela 11. Kwoty świadczeń z tytułu dożywiania dzieci

	2022	2021
Kwota świadczenia	207 921,10 zł	174 448,10 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Tabela 12. Dane dotyczące finansowania pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej

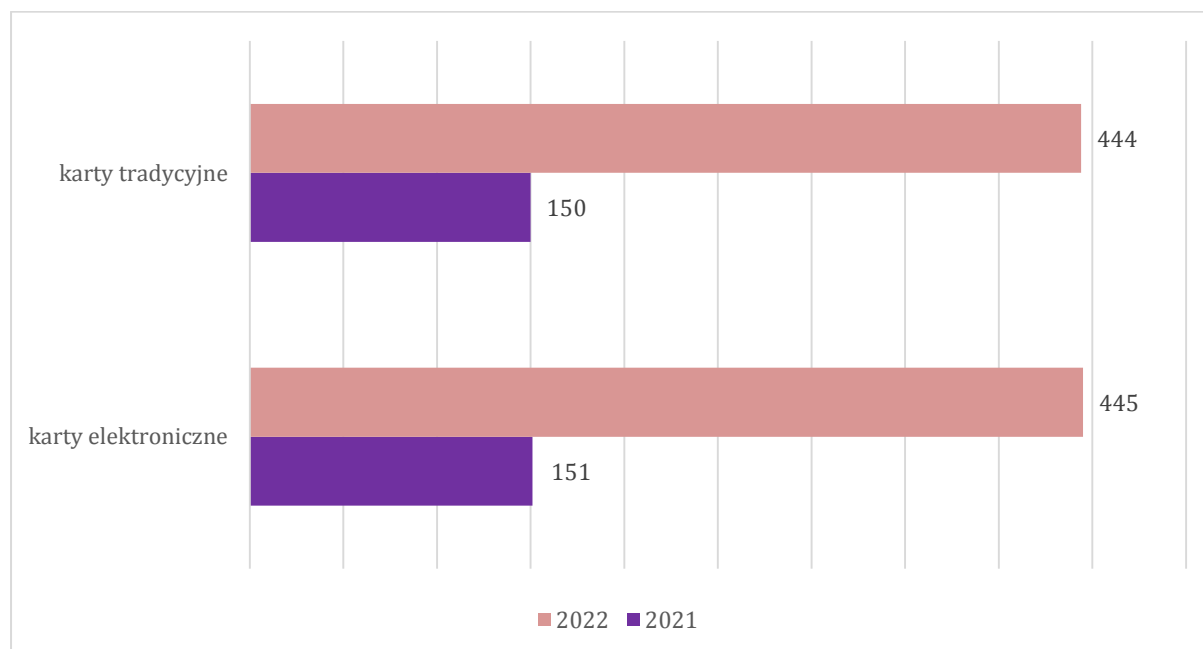
	Liczba osób	Koszty pobytu
2022	13	383 194,47 zł
2021	13	338 605,61 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku w DPS przebywało 13 osób z terenu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta nie zmieniła się, ale wzrosła względem 2020 roku o 4 osoby, czego powodem jest również wzrost kosztów jakie ponosi samorząd gminy z tytułu pobytu tych osób w DPS.

Karta Dużej Rodziny jest systemem zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin posiadających więcej niż troje dzieci, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych.

Wykres 10. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku różnica między wydanymi kartami tradycyjnymi i elektronicznymi wynosiła 1, tak samo było w 2021 roku. Ogólna suma wydanych Kart Dużej Rodziny była większa w roku 2022 o 588 kart.

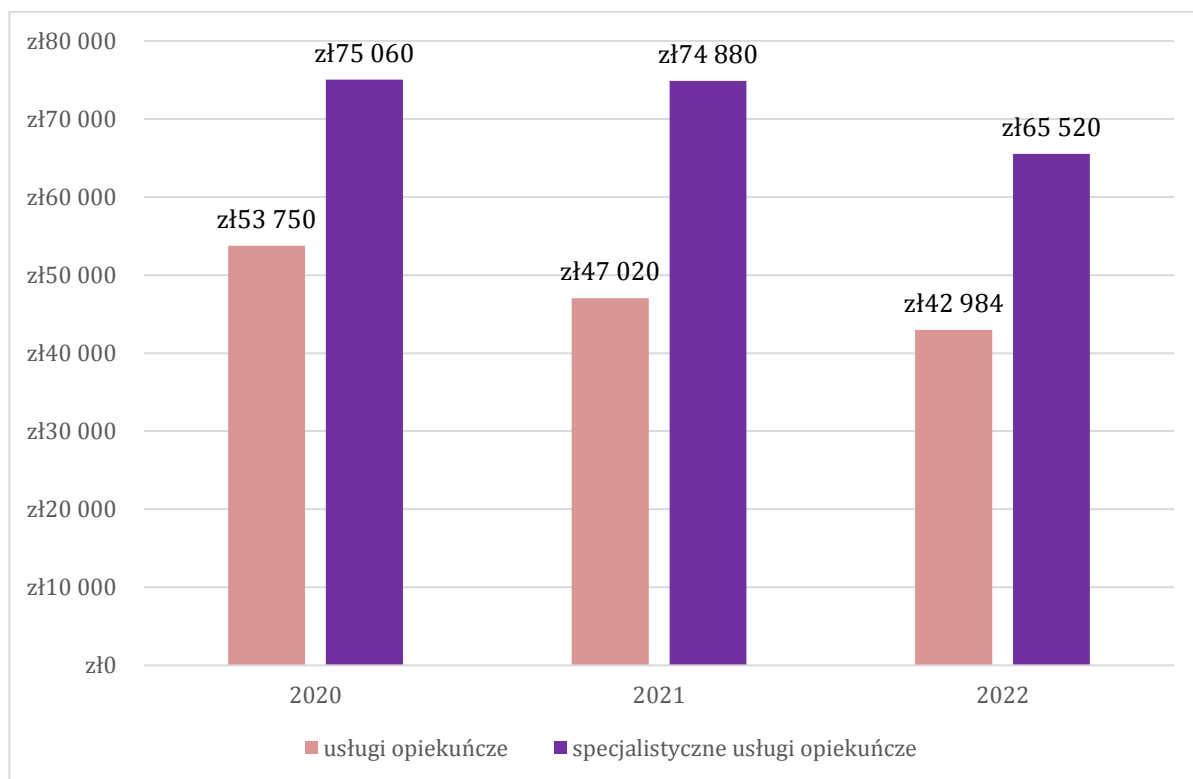
Tabela 13. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

	2022		2021	
		Liczba godzin	3858	Liczba godzin
Usługi opiekuńcze	Liczba osób	30	Liczba osób	29
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Liczba godzin	909	Liczba godzin	1104
	Liczba osób	3	Liczba osób	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku z usług opiekuńczych skorzystało 30 osób, to o jedną osobę więcej niż w roku 2021. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba osób z nich korzystających pozostała niezmienna i wynosiła 3, natomiast liczba godzin w obydwu przypadkach uległa zmniejszeniu.

Wykres 11. Koszty usług opiekuńczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku na świadczenia z tytułu usług opiekuńczych wydatkowana była kwota prawie 43 tys. zł i była ona niższa w stosunku do lat poprzednich. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych, kwota w analizowanym okresie ulegała zmniejszaniu w stosunku do okresu poprzedniego.

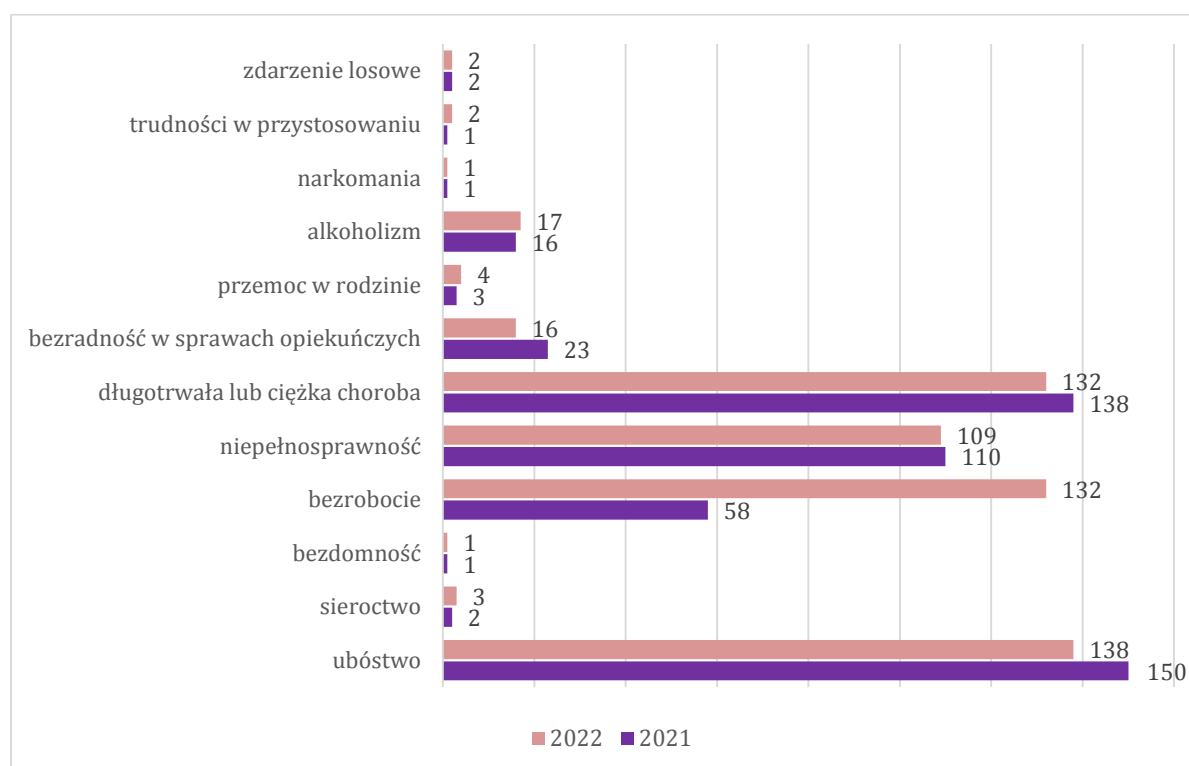
Tabela 14. Liczba świadczeń łącznie nie należących do pomocy społecznej

	Liczba świadczeń		wzrost (+) spadek (-)
	2021	2022	
Zasiłek pielęgnacyjny	2405	2390	-
Świadczenie pielęgnacyjne	562	568	+
Specjalny zasiłek opiekuńczy	369	314	-
Zasiłek dla opiekuna	164	118	-
Zasiłki rodzinne z dodatkami	15 560	13 073	-
Świadczenia rodzicielskie	326	260	-
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	269	305	-
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	81	62	-
Świadczenie wychowawcze	22 728	9 625	-
Dodatki mieszkaniowe	96	78	-
Świadczenie „Dobry start”	3	-	-
Składki zdrowotne od świadczeń rodzinnych	337	301	-
Składki emerytalne i rentowe od świadczeń rodzinnych	650	554	-
Zaświadczenie o dochodach do programu „Czyste powietrze”	75	58	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Zarówno w 2022 jak i w 2021 roku największą liczbę świadczeń wskazanych w tabeli powyżej stanowiły świadczenia wychowawcze, kolejno były to zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz zasiłki pielęgnacyjne. W 2021 i 2022 roku nastąpiła znaczna zmiana w liczbie świadczeń przyznawanych z programu „Dobry start”, było to spowodowane przeniesieniem realizacji programu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres 12. Liczba rodzin w odniesieniu do powodów przyznawania pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Wśród powodów przyznania świadczeń pomocy społecznej zarówno w roku 2022 jak i w okresie poprzednim, najliczniejszą grupę stanowiło ubóstwo, kolejno długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Względem 2021 roku wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Najmniejszy odsetek to przyznanie pomocy z tytułu sieroctwa, bezdomności, przemocy w rodzinie, narkomanii oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Porównując wskazane wielkości w analizowanym okresie do okresu poprzedniego nie notuje się drastycznych zmian.

Pozostałe zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej to:

- Program pomocy osobom starszym pn. „Korpus Wsparcia Seniora”, którym objęto 40 osób powyżej 65 roku życia. Koszt programu wyniósł 45 538 zł. Wsparcie polegało na zakupie i przekazaniu opasek bezpieczeństwa wraz ze stałym monitorowaniem stanu zdrowia przez centrum medyczne;
- Reintegracja społeczna i zawodowa we współpracy z Urzędem Pracy, Fundacją Rozwoju Regionów w Nowym Sączu oraz Centrum Integracji Społecznej w Starym Sączu. Pomocą objęto 5 osób bezrobotnych;

- Program Osłony Pomoc Żywnościowa – pomocą objęto 740 osoby, którym przekazano artykuły spożywcze, łącznie 37 000 kg. tj. 50 kg na osobę;
- W 2022 roku realizowano zadanie wynikające z rządowej tarczy antyinflacyjnej, czyli tzw. dodatek osłonowy;
Od połowy 2022 roku realizowane było wsparcie gospodarstw domowych zapewniające pokrycie części kosztów wynikających ze wzrostu cen na rynku energii. Zrealizowano 1 803 świadczenia z tego tytułu;
- W budynku przy ul. Marciszewskiego 9 adaptowanym na świetlicę socjoterapeutyczną dla dzieci i młodzieży we współpracy z Fundacją Rozwoju Regionów prowadzono świetlicę socjoterapeutyczną dla 15 dzieci i młodzieży. Kolejną taką świetlicę w ostatnich latach prowadzono w Łomnicy-Zdroju.

4.4. Edukacja, opieka przedszkolna i opieka nad dziećmi do lat 3

Rozwój społeczny jest uwarunkowany przede wszystkim zasobami, dostępnością i jakością infrastruktury społecznej w gminie, a zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie zapewnienia dostępu do publicznych usług oświaty i opieki zdrowotnej, a także do wypoczynku i sportu, jest jednym z podstawowych zadań jednostek samorządu lokalnego.

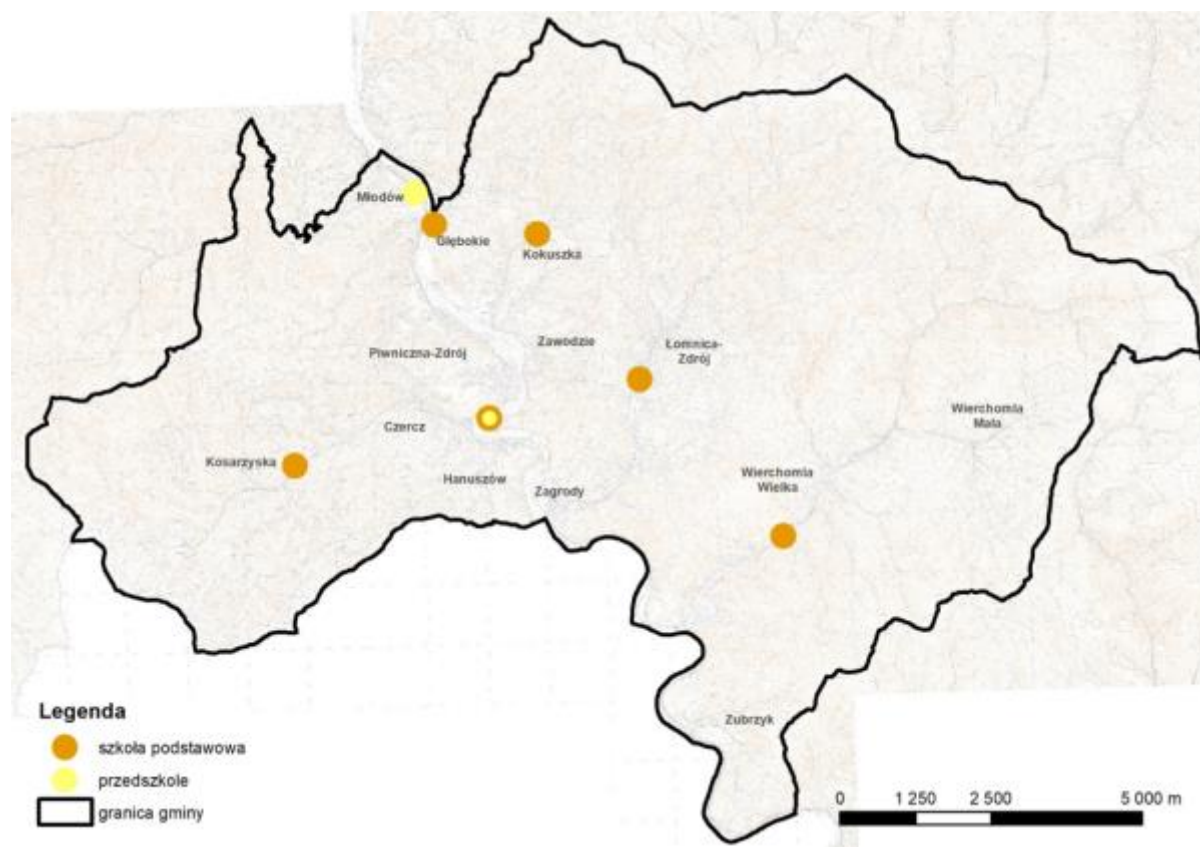
W Piwnicznej-Zdroju znajduje się sześć szkół podstawowych i jedno przedszkole. Placówki oświatowe zlokalizowane są zarówno na terenie miejskiej jak i wiejskiej części gminy (Łomnica-Zdrój, Kokuszka, Kosarzyska, Wierchomla Wielka, Głębokie, Młodów). W gminie nie ma żłobka.

Placówki oświaty w Piwnicznej-Zdroju to:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju, który tworzy Szkoła Podstawowa Nr 1 oraz Przedszkole Nr 1;
- szkoły podstawowe:
  - Szkoła Podstawowa Nr 2 w Piwnicznej-Zdroju,
  - Szkoła Podstawowa w Łomnicy-Zdroju,
  - Filia Szkoły Podstawowej nr 1 w Kokuszcze,
  - Szkoła Podstawowa w Wierchomli Wielkiej,
  - Szkoła Podstawowa w Głębokiem;
- przedszkola:
  - Przedszkole nr 3 w Piwnicznej-Zdroju
  - Przedszkole Nr 4 w Młodowie.

W roku 2018 do szkół podstawowych w gminie miejsko-wiejskiej Piwniczna-Zdrój uczęszczało łącznie 877 uczniów, do przedszkoli 170 dzieci.

Schemat 12. Placówki oświaty w Piwnicznej-Zdroju

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15. Organizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem szkoła:	18	17
Liczba uczniów ogółem szkoła:	375	362
Liczba oddziałów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	5	4
Liczba uczniów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	101	93
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	72,926	70,576
Z wyłączeniem przedszkola/oddziału przedszkolnego:	60,383	60,623
Tylko dla przedszkola/oddziału przedszkolnego:	12,543	9,953

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piwnicznej-Zdroju liczba oddziałów wynosiła 21, z czego ok. 81% stanowiły oddziały szkolne, a 19% oddziały przedszkolne. W stosunku do roku 2021 zarówno liczba oddziałów szkolnych jak i przedszkolnych zmniejszyła się o jeden. Analizując liczbę uczniów w placówce, zarówno w przypadku przedszkola jak i szkoły podstawowej uległa ona zmniejszeniu w stosunku do okresu poprzedniego. W przypadku liczby etatów przeliczeniowych w placówce, mamy do czynienia z tendencją malejącą.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Tabela 16. Organizacja Szkoły Podstawowej w Łomnicy-Zdroju

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem szkoła:	12	12
Liczba uczniów ogółem szkoła:	224	208
Liczba oddziałów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	3	3
Liczba uczniów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	75	75
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	40,817	39,089
Z wyłączeniem przedszkola/oddziału przedszkolnego:	35,638	33,789
Tylko dla przedszkola/oddziału przedszkolnego:	5,180	5,299

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku w Szkole Podstawowej w Łomnicy-Zdroju liczba oddziałów wynosiła 15, z czego ok. 80% stanowiły oddziały szkolne, a 20% oddziały przedszkolne. W stosunku do roku 2021 liczba oddziałów zarówno szkolnych jak i przedszkolnych nie uległa zmianie. Analizując liczbę uczniów w placówce w stosunku do roku 2021 ich stan nie uległ zmianie w przypadku przedszkola, natomiast zmniejszył się w szkole. Jeśli chodzi o liczbę etatów przeliczeniowych w 2022 roku zauważalna jest niewielka tendencja spadkową.

Tabela 17. Organizacja Szkoły Podstawowej Nr 2 w Piwnicznej-Zdroju

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem szkoła:	8	8
Liczba uczniów ogółem szkoła:	79	87
Liczba oddziałów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	2	2
Liczba uczniów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	44	38
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	24,013	26,193
Z wyłączeniem przedszkola/oddziału przedszkolnego:	19,059	18,010
Tylko dla przedszkola/oddziału przedszkolnego:	4,954	4,979

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku w Szkole Podstawowej Nr 2 w Piwnicznej-Zdroju (Kosarzyskach) liczba oddziałów wynosiła 10, z czego ok. 80% stanowiły oddziały szkolne, a 20% oddziały przedszkolne. W stosunku do roku 2021 liczba oddziałów zarówno szkolnych jak i przedszkolnych nie uległa zmianie. Analizując liczbę uczniów w placówce w stosunku do roku 2021 w przypadku szkoły wielkość ta uległa zwiększeniu, natomiast w przypadku przedszkola zmniejszyła się o sześciu uczniach. W przypadku liczby etatów przeliczeniowych w 2022 roku widoczna jest niewielka tendencja wzrostowa w odniesieniu do roku 2021.

Tabela 18. Organizacja Szkoły Podstawowej w Głębokiem

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem szkoła:	7	7
Liczba uczniów ogółem szkoła:	82	67
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	16,041	15,371

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku w Szkole Podstawowej w Głębokiem funkcjonowały jedynie oddziały szkolne, których liczba wynosiła 7 i nie uległa zmianie w odniesieniu do roku 2021. Analizując liczbę uczniów w placówce w 2022 roku wynosiła ona 67 i w stosunku do roku 2021 uległa zmniejszeniu o 15 uczniów. Z kolei liczba etatów przeliczeniowych wykazuje tendencje spadkową w odniesieniu do roku 2021.

Tabela 19. Organizacja Przedszkola Nr 3 w Piwnicznej-Zdroju

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	2	2
Liczba uczniów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	50	50
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	7,804	7,660

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W Przedszkolu Nr 3 liczba oddziałów przedszkolnych w 2022 roku wyniosła 2 i nie ulegała zmianie w stosunku do roku 2021. Na tym samym poziomie w analizowanych okresach utrzymywała się również liczba uczniów. Z kolei liczba etatów przeliczeniowych w 2022 roku uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2021.

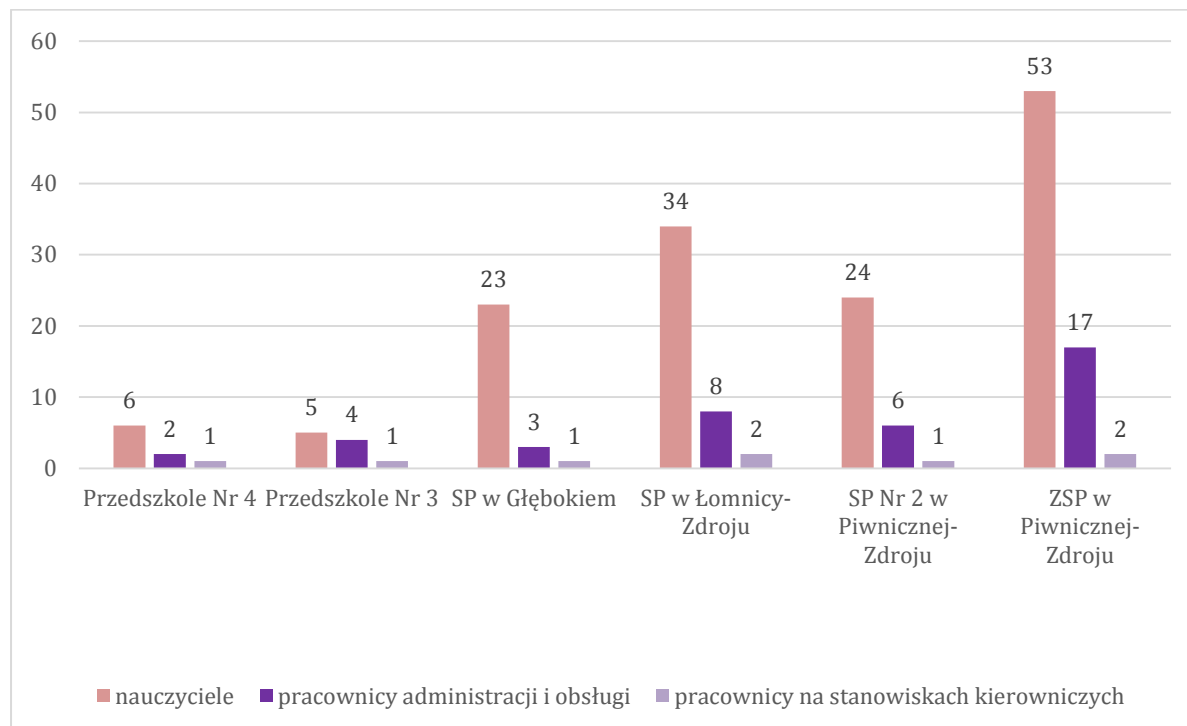
Tabela 20. Organizacja Przedszkola Nr 4 w Piwnicznej-Zdroju

	2021	2022
Oddziały i uczniowie:		
Liczba oddziałów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	2	2
Liczba uczniów ogółem przedszkole/oddział przedszkolny:	41	41
Pracownicy i etaty:		
Liczba etatów przeliczeniowych łącznie dla całej jednostki:	4,956	6,037

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W przypadku Przedszkola Nr 4 liczba oddziałów przedszkolnych w 2022 roku wyniosła 2 i nie ulegała zmianie w stosunku do roku 2021, podobnie liczba uczniów. Jeżeli chodzi o liczbę etatów przeliczeniowych w 2022 roku uległa ona zwiększeniu w stosunku do roku 2021.

Wykres 13. Zatrudnienie w jednostkach oświatowych w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piwnicznej-Zdroju, w sierpniu 2020 roku na emeryturę odeszło 4 nauczycieli i 2 pracowników obsługi (nie zatrudniono nowych pracowników na stanowiska osób przechodzących na emeryturę). Część etatów przeznaczona została na godziny ponadwymiarowe a część na dopełnienie do pełnych etatów. Od 1 września 2020 roku z 3,75 etatu (palacz/konserwator) utworzono 1 etat z głównym miejscem pracy przy ZSP Nr 1 (osoba zatrudniona na w/w stanowisku w swoim zakresie czynności ma 3 przedszkola z terenu gminy). W okresie styczeń - sierpień 2021 r. na emeryturę odeszło 3 nauczycieli. W związku z zwiększeniem oddziałów przedszkolnych za 1 nauczyciela odchodzącego na emeryturę zatrudniono 1 osobę.

Ponadto w okresie od stycznia 2020 do grudnia 2021:

- z urlopu macierzyńskiego korzystały 2 osoby (w wymiarze 121 i 56 dni kalendarzowych),
- z urlopu wychowawczego korzystała 1 osoba (w wymiarze 702 dni kalendarzowych),
- z urlopu bezpłatnego korzystała 1 osoba (w wymiarze 122 dni kalendarzowych),
- z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia korzystały 2 osoby (w wymiarze 348 i 15 dni kalendarzowych).

W Szkole Podstawowej w Łomnicy-Zdroju w sierpniu 2020 roku na emeryturę odszedł 1 nauczyciel, 1 pracownik obsługi, z 1 osobą rozwiązano stosunek pracy (nie zatrudniono nowych pracowników na stanowiska osób przechodzących na emeryturę oraz z osobami z którymi rozwiązano stosunek pracy). W okresie styczeń - sierpień 2021 r. na emeryturę odeszło 3 nauczycieli, z 1 osobą rozwiązano stosunek pracy (nie zatrudniono nowych pracowników na stanowiska osób przechodzących na emeryturę oraz z osobami z którymi rozwiązano stosunek pracy). Część etatów przeznaczona została na godziny ponadwymiarowe a część na dopełnienie do pełnych etatów. Ponadto w okresie styczeń 2020 do grudzień 2021:

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- z urlopu macierzyńskiego korzystała 1 osoba (w wymiarze 85 dni kalendarzowych),
- z urlopu rodzicielskiego korzystała 1 osoba (w wymiarze 224 dni kalendarzowych),
- z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia korzystały 2 osoby (w wymiarze 122 i 11 dni kalendarzowych).

W Szkole Podstawowej Nr 2 w Piwnicznej-Zdroju maju 2021 roku na emeryturę odszedł 1 nauczyciel - nie zatrudniono nowego pracownika na stanowiska osoby przechodzącej na emeryturę (część etatu przeznaczona została na godziny ponadwymiarowe a część na dopełnienie do pełnego etatu). Ponadto w okresie styczeń 2020 do grudzień 2021:

- z urlopu macierzyńskiego korzystały 2 osoby (w wymiarze po 140 dni kalendarzowych),
- z urlopu rodzicielskiego korzystały 2 osoby (w wymiarze 224 i 50 dni kalendarzowych),
- z płatnego urlopu dla poratowania zdrowia korzystała 1 osoba (w wymiarze 292 dni kalendarzowych),
- z urlopu bezpłatnego korzystały 2 osoby (w wymiarze 487 i 31 dni kalendarzowych).

W Szkole Podstawowej w Głębokiem w okresie styczeń 2020 do grudzień 2021:

- z urlopu macierzyńskiego korzystała 1 osoba (w wymiarze po 140 dni kalendarzowych),
- z urlopu rodzicielskiego korzystały 2 osoby (w wymiarze 223 i 57 dni kalendarzowych).

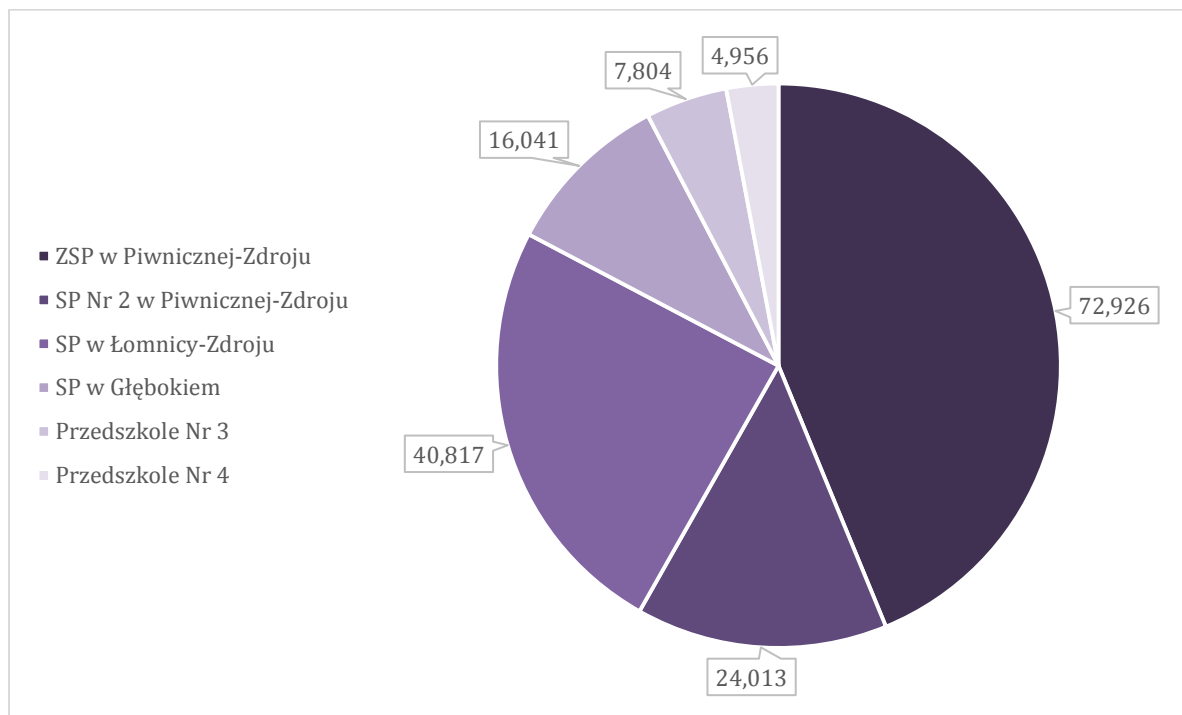
W Przedszkolu Nr 3 w związku z reorganizacją zmniejszeniu uległa liczba zatrudnionych pracowników obsługi o 1,70 etatu przeliczeniowego. W okresie styczeń 2020 do grudzień 2021 z długotrwałej absencji chorobowej korzystały 3 osoby (w wymiarze 210, 147 i 122 dni kalendarzowych).

W Przedszkolu Nr 4 w okresie styczeń 2020 do grudzień 2021:

- z urlopu macierzyńskiego korzystała 1 osoba (w wymiarze po 140 dni kalendarzowych),
- z urlopu rodzicielskiego korzystała 1 osoba (w wymiarze 166 dni kalendarzowych).

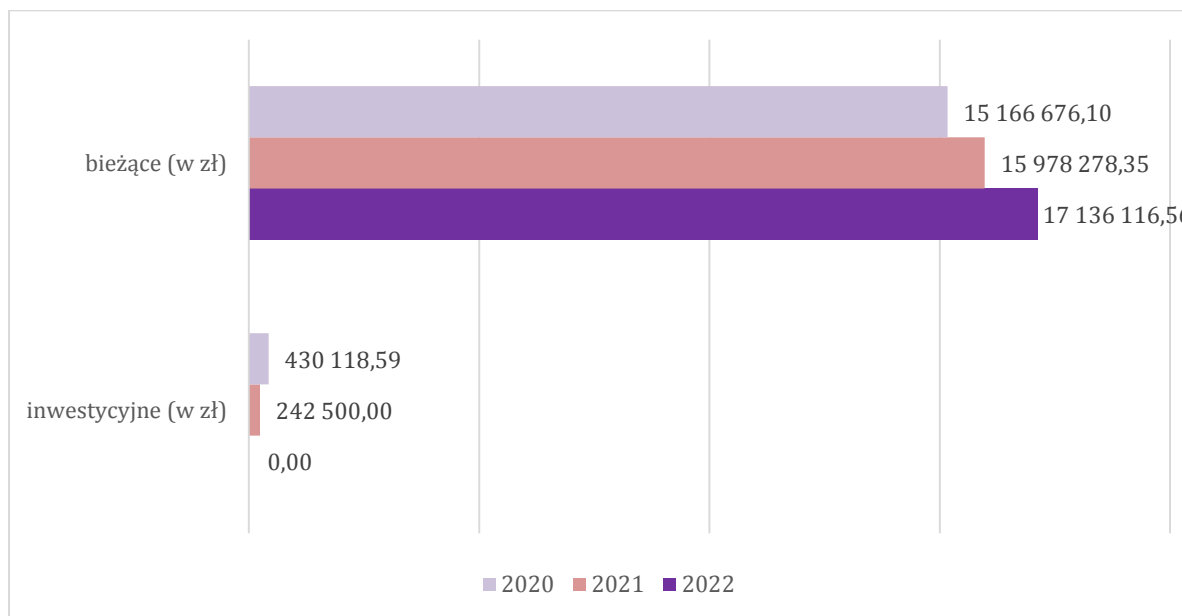
Za w/w osoby podczas absencji zostały przydzielone godziny doraźnych zastępstw lub zawarto umowy na zastępstwo.

Wykres 14. Zatrudnienie w jednostkach oświatowych w przeliczeniu na etaty – ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

Wykres 15. Wydatki poniesione w ramach systemu oświaty

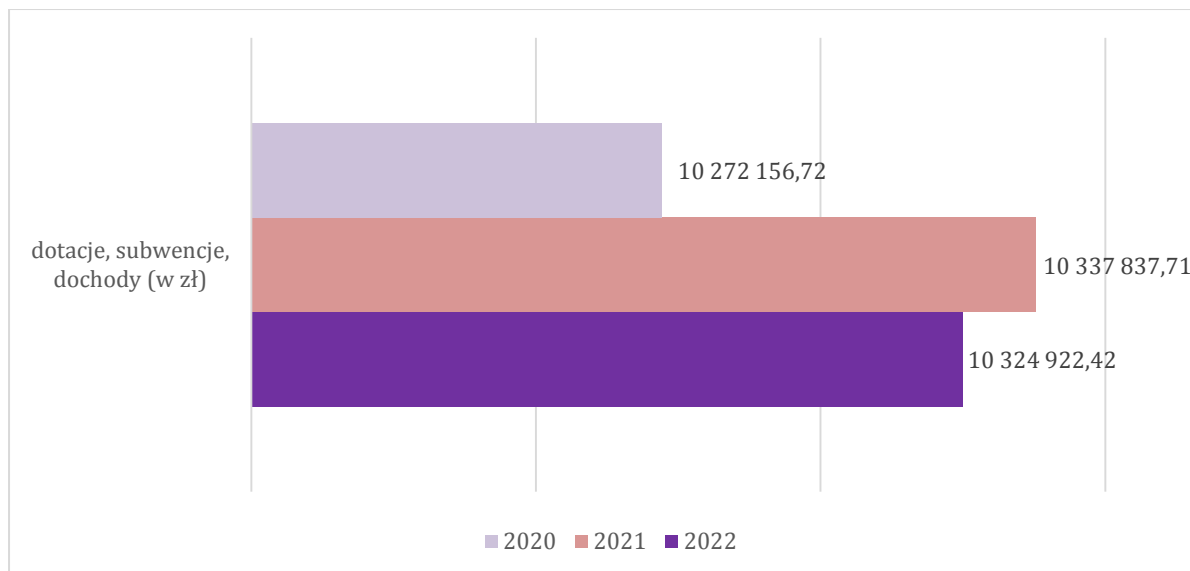

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z powyższych danych w zakresie finansowania systemu oświaty, corocznie wydatki bieżące znacząco przewyższają wydatki inwestycyjne. Ponadto z roku na rok w przypadku wydatków bieżących zauważalna jest tendencja wzrostowa, w 2022 roku w stosunku do roku 2021 poziom wydatków bieżących zwiększył się o 7,25%, natomiast w stosunku do roku 2020 o prawie 13%. W przypadku wydatków inwestycyjnych wzrost ich poziomu nastąpił w 2020 roku o niewiele ponad 300 tys. zł

z uwagi na prace prowadzone w związku z przeniesieniem przedszkola do SP Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju. W 2022 roku nie poniesiono wydatków inwestycyjnych.

Wykres 16. Dotacje, subwencje i dochody – ogółem

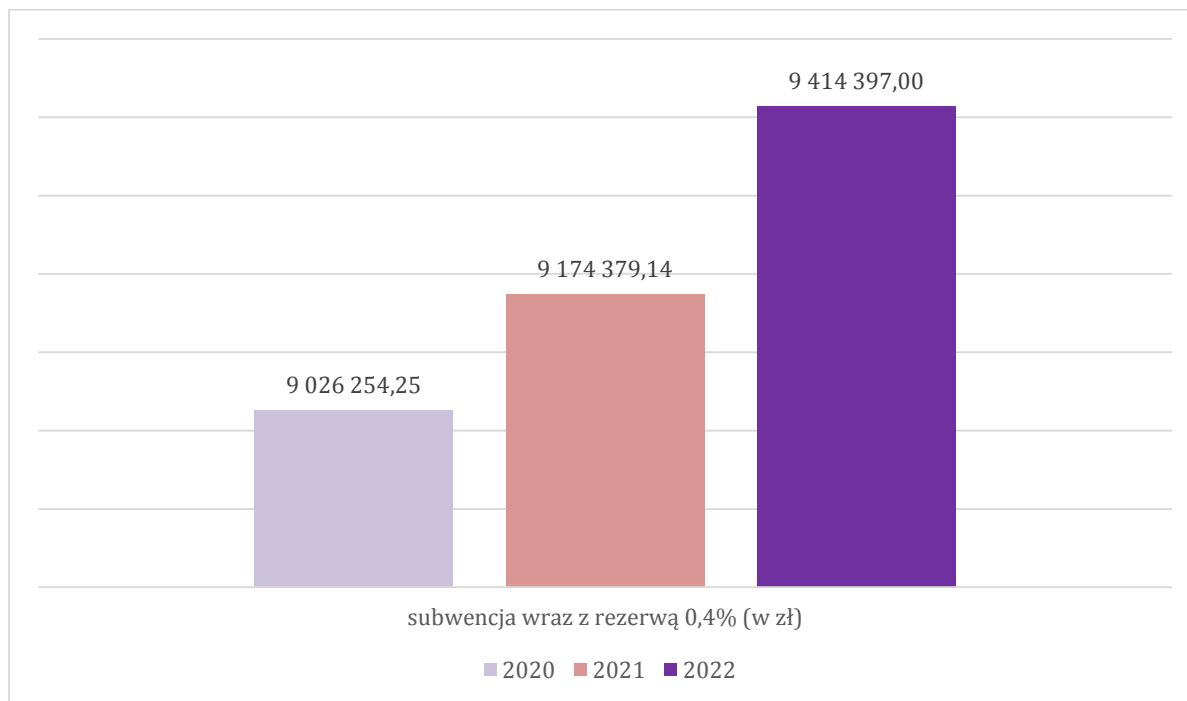

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Analizując powyższy wykres przedstawiający porównanie wielkości ogólnej dotacji, subwencji i innych dochodów zauważyć można, iż kwoty w poszczególnych latach ulegają zwiększeniu, jednak w ostatnim czasie spadły. W roku 2020 nastąpił wzrost o ponad 678 tys. zł w stosunku do roku 2019, jednak w roku 2021 zanotowano wzrost kwoty analizowanych dochodów jedynie o 65 680,99 zł. Jest to zjawisko negatywne z uwagi na fakt, iż wzrost ten jest niewspółmierny do wzrostu kosztów ponoszonych przez Miasto i Gminę Piwniczna-Zdrój z tytułu systemu oświaty. Dodatkowo w 2022 roku ponownie spadła wielkość dotacji, subwencji i dochodów o prawie 13 tys. zł.

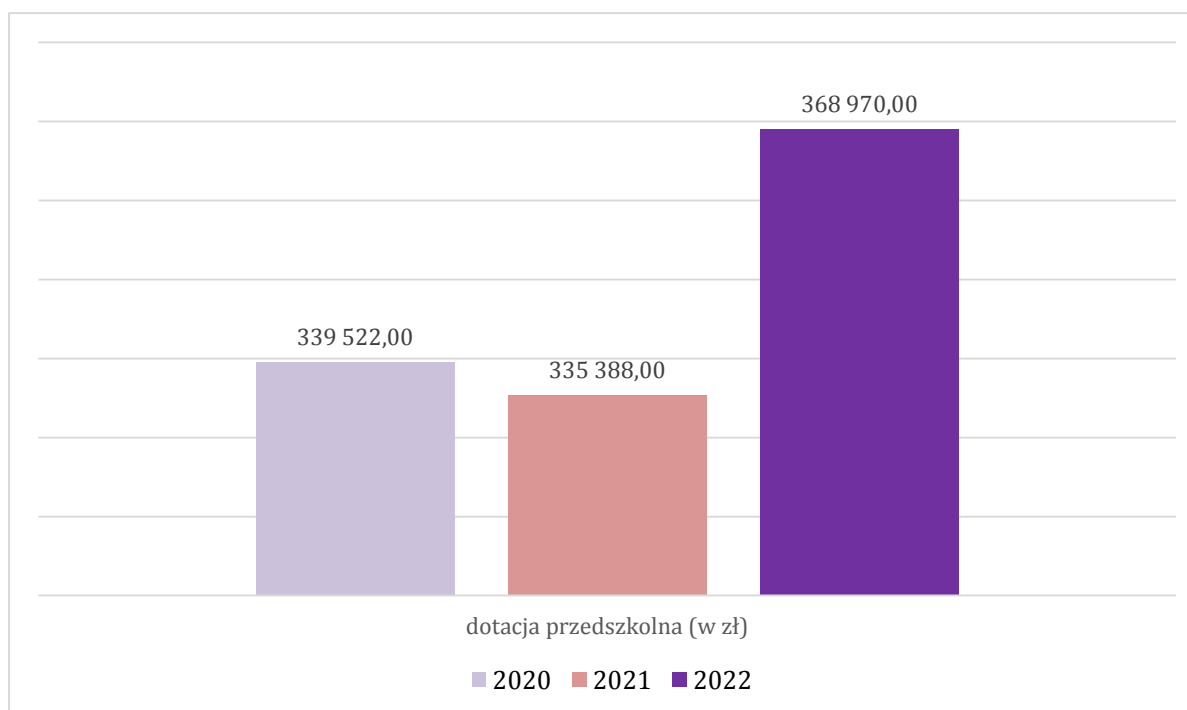
Wykres 17. Subwencja wraz z rezerwą 0,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Kwota subwencji w roku 2021 to 9 174 379,14 zł, w roku 2022 to 9 414 397 zł i w stosunku do lat wcześniejszych utrzymuje się ona na poziomie wzrostowym. W 2020 roku w stosunku do roku 2019 uległa ona zwiększeniu o kwotę niewiele ponad 214 tys. zł, z kolei wzrost kwoty subwencji w 2021 roku w odniesieniu do roku 2020 to niewiele ponad 148 tys. zł.

Wykres 18. Dotacja przedszkolna

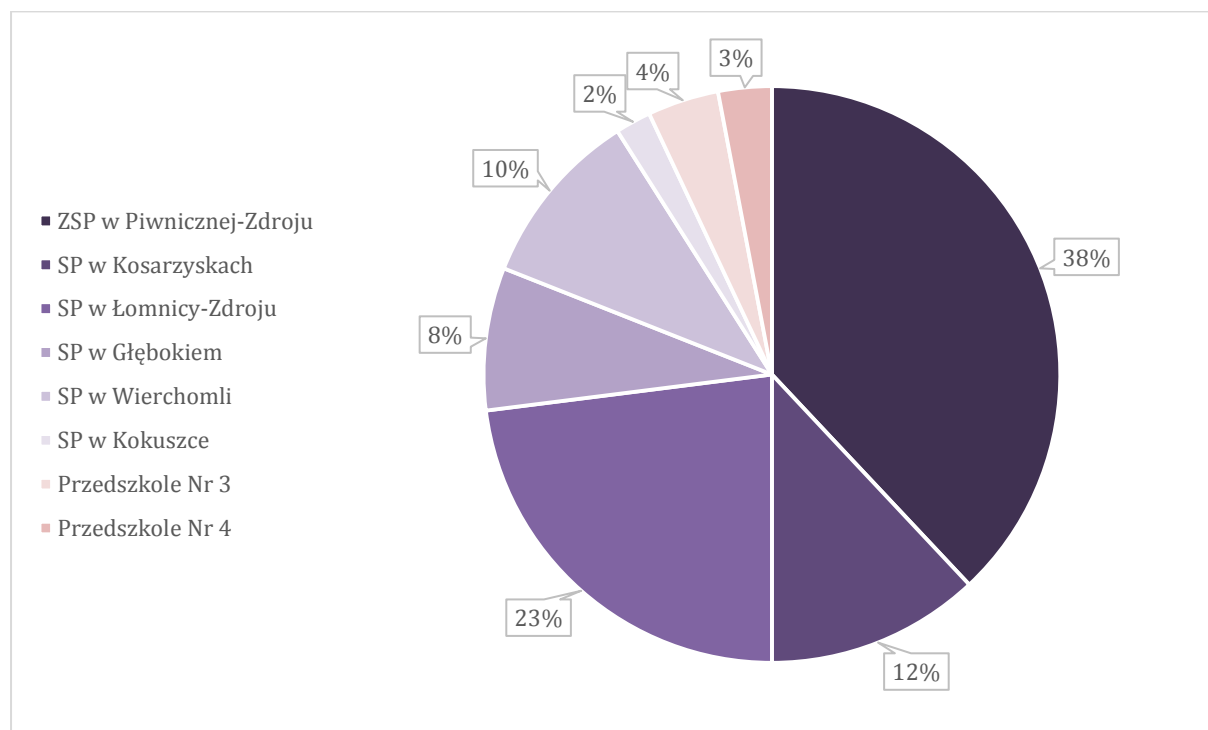
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Dotacja przedszkolna w roku 2021 to kwota 335 388,00 zł, w 2022 roku 368 970,00 zł. Analizując powyższy wykres stwierdzić należy, iż w 2021 roku kwota dotacji była niższa o 4 134,00 zł niż w roku 2020. Z kolei w roku 2020 kwota dotacji była wyższa niż w roku 2019 o kwotę ponad 28 tys. zł. Mocno zwiększyła się wielkość dotacji w 2022 roku.

Wykres 19. Udział wydatków na poszczególne placówki w wydatkach ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

Wydatki poniesione w 2021 roku na poszczególne placówki oświatowe wielkościami kształtowały się proporcjonalnie do wielkości poszczególnych placówek.

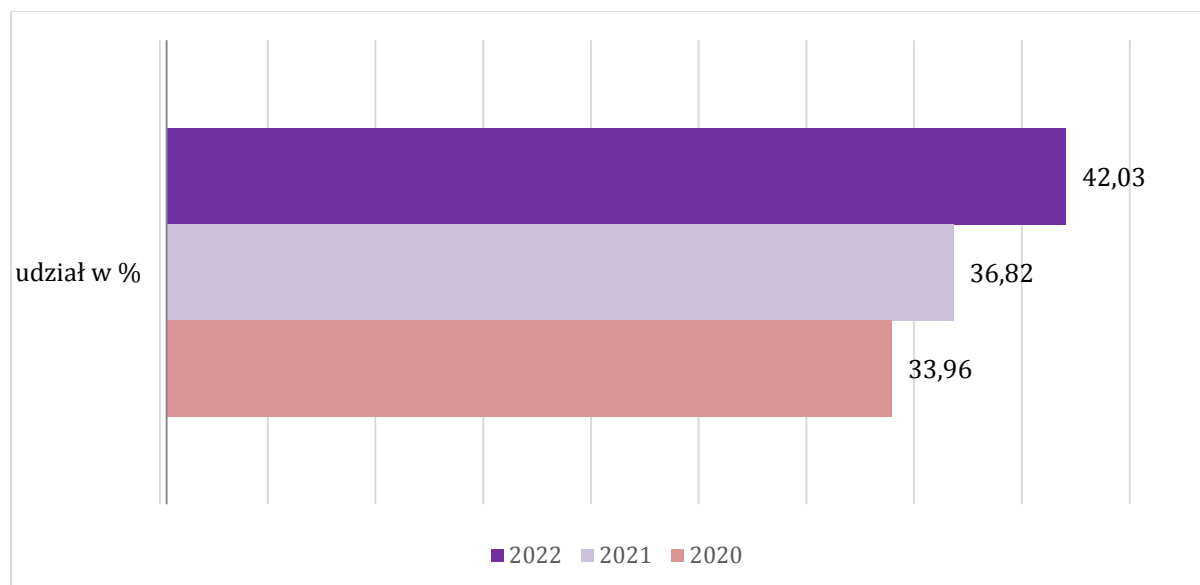
Tabela 21. Kwoty wydatków oświatowych z podziałem na poszczególne placówki

Jednostka	2021		2022	
	Wydatki bieżące	Wydatki bieżące	Wydatki bieżące	Wydatki inwestycyjne
Przedszkole Nr 3	622 657,18 zł	-	660 933,61 zł	0,00 zł
Przedszkole Nr 4	431 188,72 zł	-	484 929 86 zł	0,00 zł
SP Nr 1	6 137 643,53 zł	112 500,00 zł	6 664 994,08 zł	0,00 zł
SP Nr 2	1 861 817,32 zł	30 000,00 zł	2 039 083,39 zł	0,00 zł
SP w Łomnicy-Zdroju	3 777 828,48 zł	70 000,00 zł	3 799 185,14 zł	0,00 zł
SP w Głębokiem	1 265 572,18 zł	30 000,00 zł	1 368 994,59 zł	0,00 zł
SP w Wierchomli	1 572 341,38 zł	-	1 748 036,44 zł	0,00 zł
SP w Kokuszcze	309 229,56 zł	-	384 099,67 zł	0,00 zł
	15 978 278,35 zł	242 500,00 zł	17 136 116,56 zł	0,00 zł
	Wydatki bieżące ogółem		Wydatki inwestycyjne ogółem	
2020	15 166 676,10 zł		430 188,59 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z danych zawartych w tabeli wyraźnie widać wspomnianą już wcześniej tendencję wzrostową ogólnej sumy wydatków, która utrzymuje się od roku 2019. Wzrost ten w odniesieniu do roku 2022 kształtuje się na poziomie kwoty ponad miliona złotych w przypadku wydatków bieżących. W przypadku wydatków inwestycyjnych mamy do czynienia z ich wzrostem w roku 2020 w porównaniu do roku 2019, a następnie ze spadkiem w roku 2021.

Wykres 20. Udział wkładu własnego gminy w finansowaniu zadań oświatowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

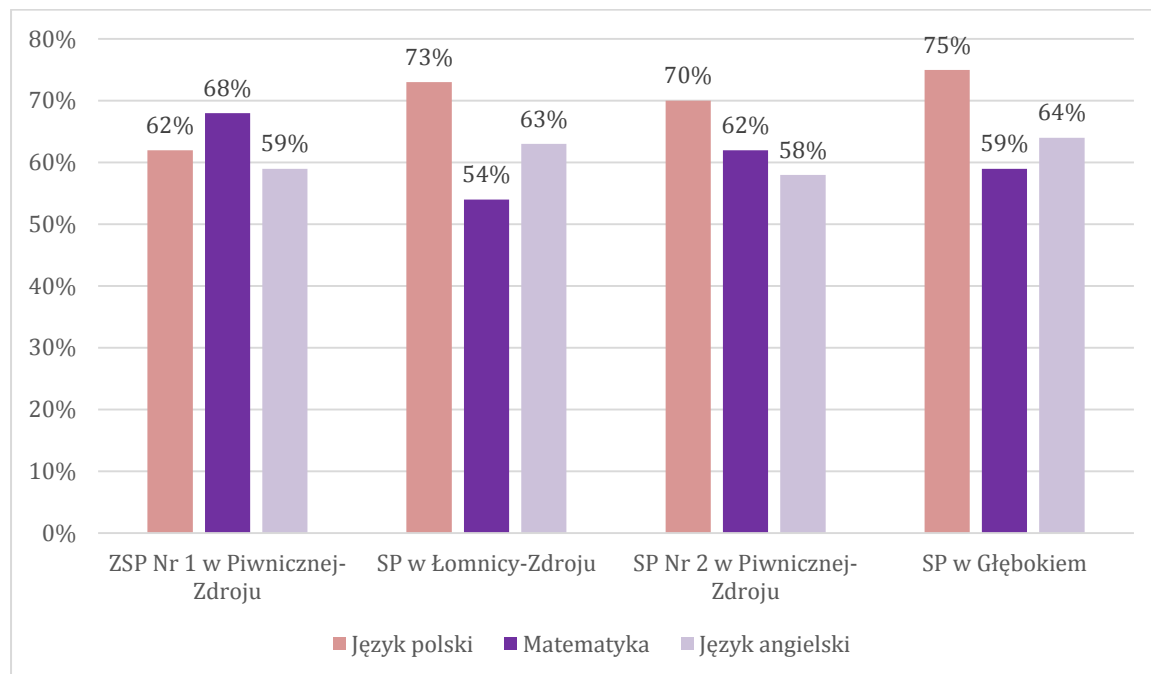
W 2022 roku udział gminy w finansowaniu zadań oświatowych wynosił 42,03%. Jak wynika z przedstawionego wykresu od roku 2020 widoczny jest wzrost udziału gminy w finansowaniu zadań oświatowych. Przyczyną tego wzrostu jest ciągły wzrost kosztów utrzymania placówek oświatowych przy niewspółmiernym wzroście subwencji i dotacji przekazywanych na jednostki oświatowe z budżetu państwa.

Egzamin ósmoklasisty jest egzaminem obejmującym wiadomości i umiejętności wskazanych w podstawie programowej dla wybranych przedmiotów. Jest to egzamin obowiązkowy, przeprowadzany w formie pisemnej, który jest wymagany do ukończenia szkoły. Uczniowie klas ósmych przystąpili do egzaminów z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego. Poniższy wykres obrazuje wyniki egzaminów ze wskazanych przedmiotów z podziałem na poszczególne szkoły podstawowe z terenu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ

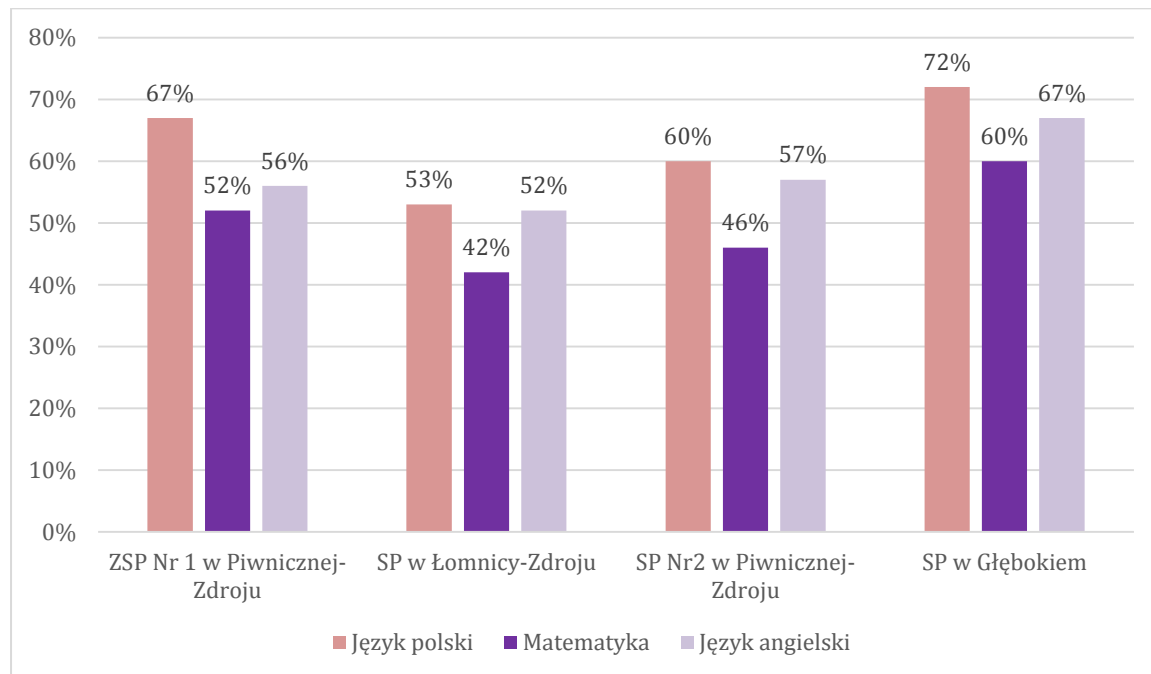
STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Wykres 21. Wyniki egzaminów ósmoklasistów – rok 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Wykres 22. Wyniki egzaminów ósmoklasistów – rok 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

Analizując wyniki uzyskane przez ósmoklasistów w roku 2021 i 2022 należy stwierdzić, iż poziom wyników egzaminów we wszystkich szkołach różni. Najlepsze wyniki uzyskała Szkoła Podstawowa w Głębokiem. Najniższy średni wynik uzyskała ZSP Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju. Z języka polskiego i angielskiego najlepsze wyniki miała SP w Głębokiem, a z matematyki ZSP Nr 1.

W 2021 roku w ramach Rządowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój uzyskała dofinansowanie w kwocie 242 500,00 zł na realizację projektu Laboratoria Przyszłości – rozwinięcie infrastruktury szkolnej. W ramach projektu zakupiono wyposażenie dla klas technicznych w ZSP w Piwnicznej-Zdroju oraz szkołach podstawowych w Łomnicy-Zdroju, Głębokiem i Kosarzyskach.

4.5. Kultura, sport i rekreacja

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Danuty Szaflarskiej w Piwnicznej-Zdroju

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury prowadzi działalność na podstawie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W roku 2021 r. w ramach działalności jednostki na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój odbyły się następujące wydarzenia kulturalne:

- 11 stycznia – Gminny Konkurs Kolęd i Pastorałek – edycja on-line,
- 6 lutego – Lata dzieciństwa w wiersz wpisane - pamięci Danuty Szaflarskiej;
- 19 lutego – Premiera filmu o Łomnicy Zdroju oraz konkurs pt. „Co jest największym potencjałem Łomnicy-Zdroju?”;
- 19 marca – Premiera filmu o Kokuszce;
- 21 marca - Światowy Dzień Poezji;
- 1 kwietnia – „Tradycyjny koszyk wielkanocny” – przypomnienie filmowe;
- 10 kwietnia – wspomnienie Eugeniusza Lebdowicza;
- 28 kwietnia - Konkurs „Barwy Narodowe 2021”;
- maj – akcja promocyjna - 30-lecie Gazety Znad Popradu;
- 3 maja - 230 rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja;
- 26 czerwca - konkurs poezji gwarowej i gadek ludowych Nadpopradzia „Przypowiadki łód Popradu”;
- 11 lipca - konkurs na najpiękniejszy wianek;
- lipiec – premiera filmów o walorach krajobrazowo-przyrodniczych Piwnicznej-Zdroju - Beskid Sądecki „Dwie Wieże”, Radziejowa – Eliaszkówka; Sptyw rzeką Poprad;
- 9-14 - sierpnia wakacyjne warsztaty wokalne Voice Master;
- 3 września – premiera filmu „Orkiestra Dęta OSP Piwniczna-Zdrój”;
- 28 września – Rajd Kurierów i gra terenowa pt. „Pod nosem okupantów”;
- 6 listopada - Bluesowy koncert zaduszkowy – zespół MUZYCZNY SAGAN;
- 6 listopada - warsztaty dla osób pracujących głosem zawodowo i amatorsko, prowadzenie wokalistka zespołu OREADA, Kasia Biesaga;
- 11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości;
- 20 listopada – POETYCKO – MUZYCZNE IMPRESJE LISTOPADOWE;
- 2 grudnia 2021 – Kultura ludowa Górali Nadpopradzkich;
- 11 grudnia - Warsztaty Ozdób Świątecznych;
- 18 grudnia – Świąteczne Targowisko Choinkowe.

W 2022 roku były to m. in. Orszak trzech króli, koncert piosenki filmowej, koncert z okazji urodzin Danuty Szaflarskiej, kiermasz wielkanocny, Kolorowy Piknik nad Popradem, Tapas Music Festiwal oraz kiermasz bożonarodzeniowy.

W ramach swojej działalności jednostka realizowała następujące projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych:

1) „Pod nosem okupantów” – projekt nawiązywał do fragmentu dziejów sądeckiej służby łączności związanej ściśle z pomnikiem na Suchej Dolinie. W ramach projektu odbyły się:

- wyjazd do Instytutu Pamięci Narodowej;
- wyjazd do Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”;
- wyjazd do Muzeum w Nowym Sączu;
- warsztaty „Jak tworzyć atrakcyjne komunikaty historyczne”;
- warsztaty tworzenia gry terenowej;
- gra terenowa „Pod nosem okupantów”.

Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra”. Dofinansowano w kwocie 10 000,00 zł. Termin realizacji: 09.05.2021 – 31.10.2021 r.

2) „Piwniczna-Zdrój - w stronę edukacji kulturalnej” - projekt zakładał uzupełnienie wyposażenia, bezpośrednio związanego z prowadzonymi zajęciami oraz zakup sprzętu biurowego, który m.in. usprawni obsługę uczniów i instruktorów. W ramach projektu zaplanowano zakup: sprzętu komputerowego, laptopa, pianina cyfrowego, stolików, krzeseł, uzupełnienie oznakowania umożliwiającego korzystanie z naszego ośrodka osobom słabowidzącym i niewidomym. Środki finansowe Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzące z Funduszu Promocji Kultury: 20 000,00 zł, wkład własny: 6 700,00 zł. Termin wykonania zadania: 01.03.2021 – 30.11.2021

3) „Nad obłokami” – projekt dotyczył organizacji pleneru fotograficznego „Nad obłokami”, który inspirowany był książką „Szkola nad obłokami” – zarówno tekstem Marii Kownackiej jak i ilustracjami Witolda Chomicza, a także materiałami zgromadzonymi w Izbie Pamięci Marii Kownackiej na warszawskim Żoliborzu. Była to okazja do połączenia kilku światów - świata mieszkańców górskich przysiółków, w tym Niemcowej, gdzie znajdowała się najwyższej w Beskidzie położona szkoła, świata który poprzez swoją twórczość i życie stworzyła Maria Kownacka oraz świata Witolda Chomicza profesora w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W ramach projektu m.in. powstała wideozapowiedź i wideo relacja z pleneru i są one dostępne m.in. na portalu YouTube. Plener odbył się 4-5 września 2021. Termin projektu: marzec-grudzień 2021. Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Kwota dofinansowania: 14.000,00 zł. Patronat honorowy: Witold Kozłowski - Marszałek Województwa Małopolskiego. Partnerzy projektu: Izba Pamięci Marii Kownackiej; Lasy Państwowe; Nadleśnictwo Piwniczna; Sądecka Grupa Fotograficzna; Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu; Stowarzyszenie Górali Nadpopradzkich; Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Piwnicznej-Zdroju.

4) „Nadpopradzki kalendarz źródłem aktywności” - od lipca 2021 roku Stowarzyszenie Górali Nadpopradzkich z Piwnicznej-Zdroju przy współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury realizuje projekt „Nadpopradzki kalendarz źródłem aktywności”. Projekt ma na celu zjednoczenie mieszkańców trzech gmin - Muszyna, Piwniczna-Zdrój i Ryto położonych nad rzeką Poprad - wokół przeszłości i teraźniejszości, zostaną udokumentowane cztery pory roku życia dawnych mieszkańców naszego regionu w fotografii, czterech filmach, kalendarzu internetowym na 2022 rok oraz kalendarzu w formie

książkowej na rok 2023. W prace przy projekcie zaangażowani są członkowie Regionalnego Zespołu „Dolina Popradu”, Dziecięcego Zespołu Regionalnego „Małe Piwnicoki”, miejscowe kapele, pasjonaci historii i regionu, zaś jego partnerami są Parafia Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Piwnicznej-Zdroju oraz Szkoła Podstawowa Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju i Przedszkole Nr 1.

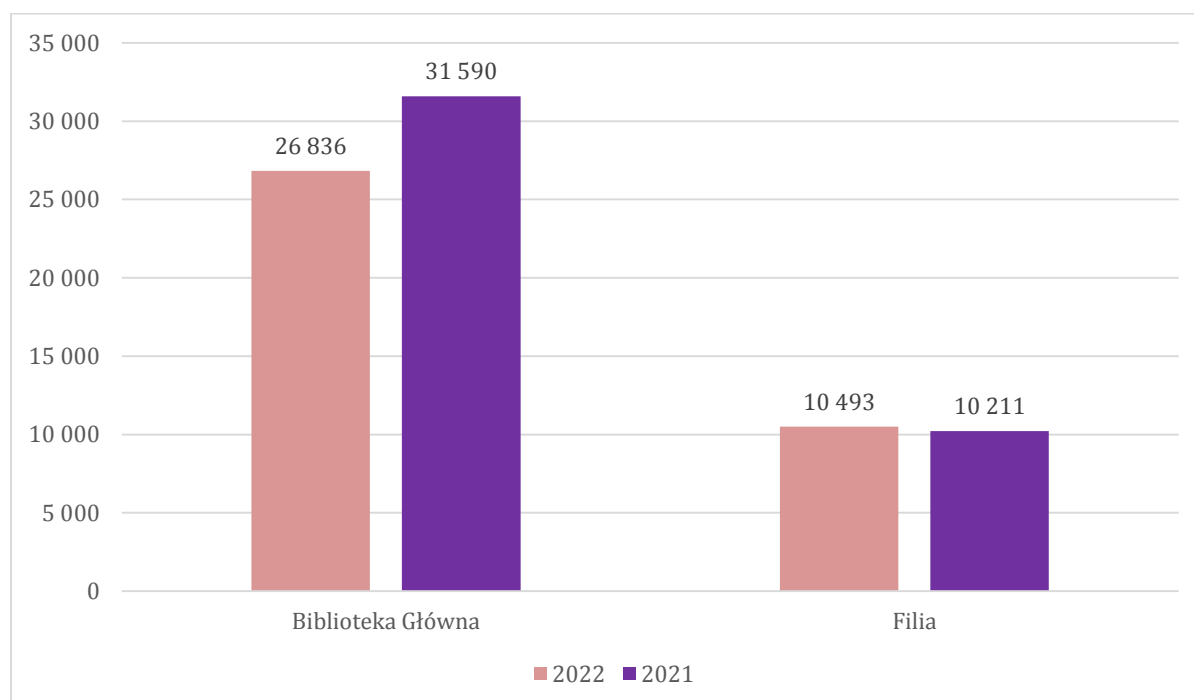
5) „Tajemnice Uzdrowiska” – projekt dofinansowany w ramach Programu Rządowego Edukacja Kulturalna ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w wysokości 26 000,00 zł. Na realizację zadania pozyskano środki w wysokości 7 700,00 zł. Koszty zadania wyniosły 33 231,00 zł, koszty wynagrodzeń stanowiły m.in.: wynagrodzenia za przeprowadzenie z uczestnikami projektu cyklu otwartych warsztatów, napisanie artykułów, opracowanie mapy-ilustracji Piwniczna-Zdrój oraz ilustracji do legendy „KICORZ”, opracowania tekstów, nagranie i zmontowanie wywiadów na potrzeby projektu.

6) „Skarby Górali spod Podhala” - W ramach projektu odbędą się wydarzenia kulturalne, spektakle z społecznością, warsztaty questowe oraz imprezy wakacyjne (warsztaty, wydarzenia artystyczne i koncerty) Dzięki współpracy międzynarodowej, możliwa będzie wymiana doświadczeń w zakresie rozwoju przedsiębiorczości kulturalnej z twórcami ludowymi i przedsiębiorcami. Wyprodukowana zostanie seria 6 spotów reklamowych, wspólny kalendarz promujący dziedzictwo kulturowe małopolski, przewodniki prezentujące miejscowe dziedzictwo kulturowe (stroje, tradycje, twórców ludowych potrawy regionalne ciekawe miejsca).

Biblioteka

Biblioteka główna mieści się na poddaszu Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury. Powierzchnia jaką użytkuje wynosi 171 m². Filia ma siedzibę w Szkole Podstawowej w Łomnicy Zdroju o powierzchni 30 m².

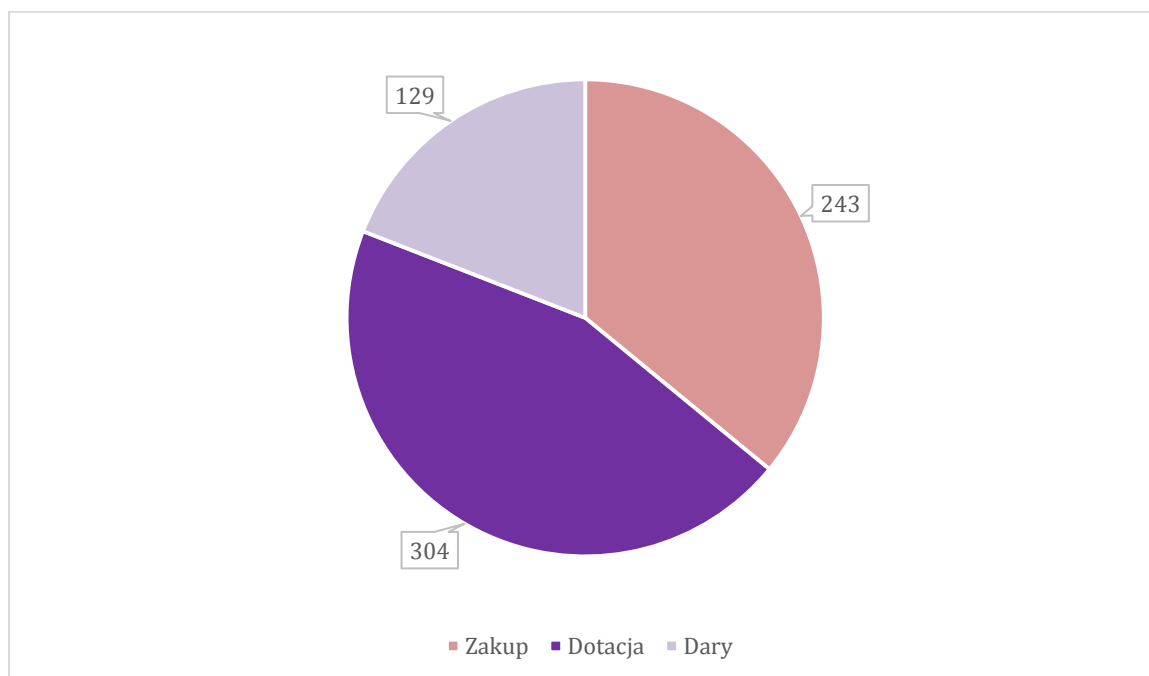
Wykres 23. Zbiory Biblioteki Publicznej (w tym audiobooki)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Zbiory biblioteki w 2022 roku to 26 836 egzemplarzy, w tym egzemplarze elektroniczne (audiobooki), natomiast zbiory Filii w Łomnicy 10 493. Jak widać na powyższym wykresie zasób zbiorów biblioteki zmniejszył się w ostatnim roku. W 2022 roku przeprowadzono selekcję księgozbioru czego efektem było usunięcie z półek bibliotecznych książek zniszczonych z dezaktualizowanych.

Wykres 24. Zmiany w zbiorach bibliotecznych w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

Największa liczba pozycji pozyskanych do biblioteki w 2021 roku (kiedy nastąpił wzrost liczby książek) pochodzi z przyznawanych dotacji, kolejno są to pozycje, które zostały zakupione przez jednostkę, a następnie pozycje pochodzące z przekazanych darów.

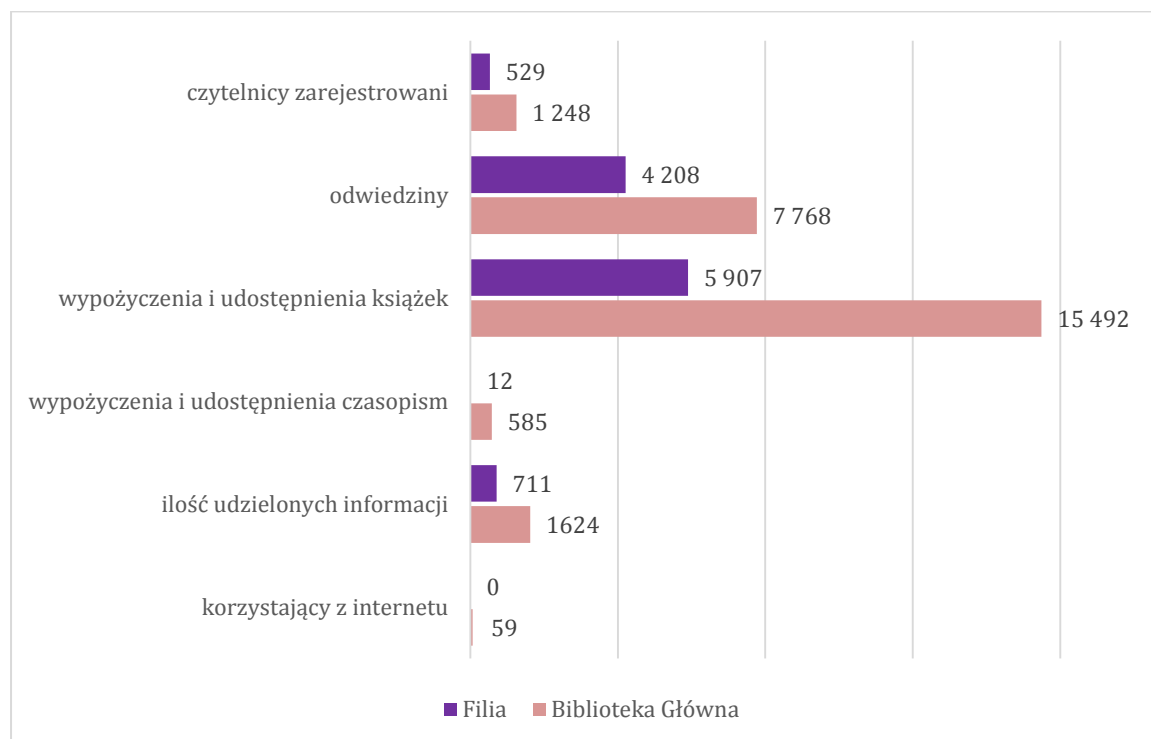
Zakup nowości wydawniczych jest prowadzony systematycznie z uwzględnieniem potrzeb wszystkich kategorii użytkowników. Biblioteka stara się dysponować środkami racjonalnie, nabywając poszukiwane przez użytkowników książki z literatury pięknej i popularnonaukowej. Najczęściej zamawiane są książki w księgarniach internetowych. Na uwagę zasługuje bogaty księgozbiór regionalny, który jest systematycznie uzupełniany. W swoich zbiorach biblioteka posiada wszystkie roczniki lokalnej gazety „Znad Popradu”, które są cennym źródłem informacji o naszej gminie. Gromadzone są także artykuły z dzienników dotyczące regionu oraz dokumenty życia społecznego.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Piwnicznej-Zdroju w 2010 r. razem z 32 bibliotekami publicznymi z trzech powiatów przystąpiła jako partner do projektu współfinansowanego przez Unię Europejską pn.: BUDOWA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU INFORMACJI I ZARZĄDZANIA ZBIORAMI 33 BIBLIOTEK W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM Z UŻYCIEM TECHNOLOGII TELEINFORMATYCZNYCH. Dzięki temu projektowi Biblioteka otrzymała program biblioteczny SOWA 2/MARC 21, który umożliwia w sposób zautomatyzowany gromadzenie, katalogowanie i wypożyczanie zbiorów. Użytkownicy poprzez logowanie w systemie mogą zamawiać i rezerwować potrzebne książki oraz z własnych komputerów poprzez Internet przeglądać katalog on-line. W ramach projektu Biblioteka Główna i filia

pozyskały sprzęt komputerowy z oprogramowaniem. Do baz katalogowych jest systematycznie wprowadzany księgozbiór. Od 2 stycznia 2013 r. Biblioteka wypożycza książki w systemie SOWA. Zbiory opracowane komputerowo: Biblioteka Główna – 100%, Filia - 100%. Użytkownicy chcący skorzystać z Internetu mają do dyspozycji w Bibliotece Głównej 4 komputery.

Wykres 25. Udostępnianie zbiorów i informacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Powyższy wykres przedstawia statystyki dotyczące udostępniania zbiorów bibliotecznych w Bibliotece Głównej oraz Filii w Łomnicy-Zdroju, ale również korzystania z internetu, udzielania informacji, czy zarejestrowanych czytelników. W 2022 roku odnotowano wzrost liczby czytelników zarejestrowanych, wzrosła także liczba wypożyczonych książek.

Biblioteka aplikowała do programu „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 – Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” i otrzymała dofinansowanie w kwocie 6 880,00 zł. Korzysta także z systemu Sowa SQL, który umożliwia w sposób zautomatyzowany gromadzenie, katalogowanie i wypożyczanie zbiorów.

W 2022 r. Biblioteka podjęła różnorodne działania w celu upowszechniania czytelnictwa i promowania lokalnych talentów. W ramach tych działań zorganizowano cykliczne spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla młodzieży i dorosłych, podczas których rozmawiano o wcześniej wybranej książce, dzieląc się swoimi opiniami. W ramach tych działań zorganizowano:

- 11 I – „Opowieści dla dzieci, które chcą uwierzyć w siebie. 35 historii o tym, jak pielęgnować poczucie własnej wartości” A. Roviry;
- 27 III – „Aktorki. Spotkania” Ł. Maciejewskiego. Rozmowy o czymś trudnym do opisania – fenomenie aktorstwa;

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- 29 III – „Lalkarz z Krakowa” R.M. Romero;
- 26 IV – „Pax” S. Pennypacker – szukanie odpowiedzi na pytanie czym jest przyjaźń;
- 31 V – „Cwaniary” S. Chutnik - lektura zainspirowała do dzielenia się swoimi opiniami na temat miejsca kobiet we współczesnym świecie;
- 6 VI – Wokół książek Sary Pennypacker „Pax” i kontynuacji „Pax. Droga do domu” – rozmowy o uniwersalnym przesłaniu książek;
- 1 VII – „Plaża w słoiku po kiszonych ogórkach” J. Fabickiej- główna bohaterka powieści, uosobienie kobiet uwikłanych w małe gry małżeńskie stała się inspiracją do rozmów podczas spotkania;
- 30 VIII – „Proszę bardzo” A. Rottenberg - autobiografia znanej historyczki sztuki i publicystki z pojawiającymi się wątkami sądeckimi;
- 27 X – „Stowarzyszenie Miłośników Literatury i Placka z Kartoflanych Obierek” M.A. Shaffer – powieść wyrażająca refleksje o tym, że książki, nawet w koszmarze wojny mogą rzeczywiście zbliżyć do siebie ludzi;
- 15 XII – „Jestem komunistyczną babą” D. Lungu – opowieść o zagubionej kobiecie z syndromem postkomuny;
- 25, 26 i 28 I – Twórczo z książką – „Ferie w Bibliotece”. W programie ferii znalazły się gry planszowe, warsztaty czytelnicze i zajęcia integracyjne;
- II-VI i IX-XII – „Potrafię tworzyć – inspirację czerpię z książek” - cykliczne zajęcia literacko – plastyczne dla dzieci ze szkoły podstawowej (2 razy w miesiącu). Organizowane zajęcia miały na celu rozbudzenie pasji artystycznej z inspiracji literaturą;
- 24 i 25 III – Rodzinny Konkurs Czytelniczy „MAŁY CZYTELNIK ROKU 2022-Wizyta dzieci z grupy „0” w Bibliotece i ogłoszenie konkursu, który polega na regularnym wypożyczaniu książek oraz wykonaniu ilustracji do ulubionej opowieści;
- 29 IV – Spotkanie autorskie z Bogdanem Potońcem, autorem publikacji „Młyny i tartaki wodne w dolinie Popradu”;
- 12 V – 17 VI – „Czytam wszędzie...A gdzie Ty czytasz?” – konkurs fotograficzny w ramach Tygodnia Bibliotek. Przedmiotem fotografii konkursowych są ujęcia promujące wartość książki, którą można zabrać dosłownie wszędzie;
- 14 VI – Finał Rodzinnego Konkursu Czytelniczego „MAŁY CZYTELNIK ROKU 2022”. Zwieńczeniem konkursu były nagrody książkowe oraz wystawa konkursowych ilustracji;
- 24 VI – Finał Konkursu Fotograficznego „Czytać można wszędzie...A gdzie Ty czytasz?”. Nagrodzone zdjęcia zostały zaprezentowane on-line;
- 1 VII - 31 XII – Wystawa widoczków Małgorzaty Jakackiej podopiecznej Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Nasz Dom” w Piwnicznej-Zdroju;
- 9 - 19 VIII – Wakacyjnie i aktywnie (6 spotkań). W programie znalazły się warsztaty ekologiczne, wakacyjne podróże po literaturze, gry planszowe;
- 28 VIII – „Ballady i romanse” A. Mickiewicza -Narodowe Czytanie wraz ze Stowarzyszeniem „Aktywne Penelopy”;
- IX-XII – Spotkania miłośników tkactwa przestrzennego (raz w tygodniu);
- 10 X – „10 stron świata” A. Onichimowskiej – spotkanie koncentrowało się wokół naszych marzeń i planów uzależnionych od warunków, w jakich przyszło nam żyć;
- 24 IX – Promocja Małych Zeszytów Historycznych w Pijalni Artystycznej. Publikacje pomagają zgłębić tajemnice przeszłości naszego miasteczka i okolic;

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

- 29 XI – R.J. Palacio „Biały ptak” – przesłanie opowieści niezwykle aktualne zachęca do refleksji: „Zło zniknie tylko wtedy, gdy dobrzy ludzie postanowią położyć mu kres”;
- 30 IX – Spotkanie autorskie z Elізą Piotrowską w Szkole Podstawowej w Kosarzyskach;
- X 2022 – Rozpoczęcie kampanii społecznej Instytutu Książki „Mała książka – wielki człowiek”. Akcja skierowana jest do dzieci w wieku przedszkolnym. Dzięki projektowi dziecko pozna ważne miejsce na czytelniczej mapie dzieciństwa i zostanie pełnoprawnym uczestnikiem życia kulturalnego;
- 3 X – Lekcja biblioteczna dla młodzieży ze Szkoły Podstawowej w Kosarzyskach;
- 19 X – Wizyta dzieci ze Szkoły Podstawowej w Łomnicy Zdroju. Zapoznanie z różnorodną ofertą placówki. (2 spotkania);
- XI - „Pamięć wiecznie żywa”- wystawa fotograficzna Magdaleny Błażewicz. Wystawa zdjęć grobów wybitnych Polaków pochowanych na słynnych cmentarzach;
- 25 XI – Wieczór autorski z sądecką pisarką powieści obyczajowych Izabelą Skrzypiec-Dagnan.
- 9 XII – Spotkanie satyryczno-poetyckie z Robertem Drobyszem uważnym obserwatorem obyczajowych absurdów.

Filia w Łomnicy-Zdroju:

- 2 II – 21 II - Zapoznanie dzieci z grupy przedszkolnej w Łomnicy Zdroju z Biblioteką jej księgozbiorem, pokazanie książek dla najmłodszych, zapoznanie z zasadami wypożyczania i włączenie do grona czytelników (3 spotkania);
- III – XII - Czytanie książek najmłodszym dzieciom. Cykl spotkań czytelniczych miał na celu rozbudzać ciekawość świata oraz wyobraźnię u dzieci poprzez odpowiednio dobraną wartościową literaturę. (12 spotkań);
- 24 III – Ogłoszenie wyników konkurs „Skarbonka ze śmieci” i wystawa pokonkursowa;
- 11 IV – Filcowania pisanki – warsztaty dla młodzieży ze Szkoły Podstawowej w Łomnicy Zdroju miały na celu przybliżenie tradycji związanej z Wielkanocą i samodzielne wykonanie pisanki przy wykorzystaniu niecodziennej techniki filcowania na sucho;
- 13 IV – Warsztaty wycinankowej pisanki – zajęcia z przedszkolakami w połączeniu z opowieścią „Historia pewnego jajka” U. Kozłowskiej;
- 14 IV – „Piaskowe witraże” – warsztaty dla starszych dzieci metodą window colour. Inspiracją do tworzenia wiosennych i świątecznych kompozycji była książka „Przyszła wiosna”;
- 19 V i 23 V – zajęcia plastyczne oparte na książeczkach dla dzieci: „Liczy baca owce, liczy” M. Niemyckiego i „Czarnej owieczce” J. Grabowskiego. Wprowadzenie małego czytelnika w tradycje związane z tematyką pasterstwa. W ramach spotkania dzieci wykonały stadko owiec z zimnej porcelany;
- 23 VI i 24X – „Uwolnij marzenia, zainspiruj się, napisz...”- Spotkania z piwniczańską poetką Stanisławą Widomską miało zachęcić drugoklasistów ze Szkoły Podstawowej w Łomnicy Zdroju do samodzielnych prób literackich;
- 28 IX – Spotkanie z pisarką Elізą Piotrowską.

Sport

W zakresie sportu i rekreacji w gminie funkcjonuje Hala Widowiskowo-Sportowa, posiadająca m.in. plac do gry wraz z trybunami, siłownię oraz ściankę wspinaczkową. W okresie letnim działa kompleks ogólnodostępnych basenów na Radwanowie. Zimą panują tu dobre warunki śniegowe, umożliwiające

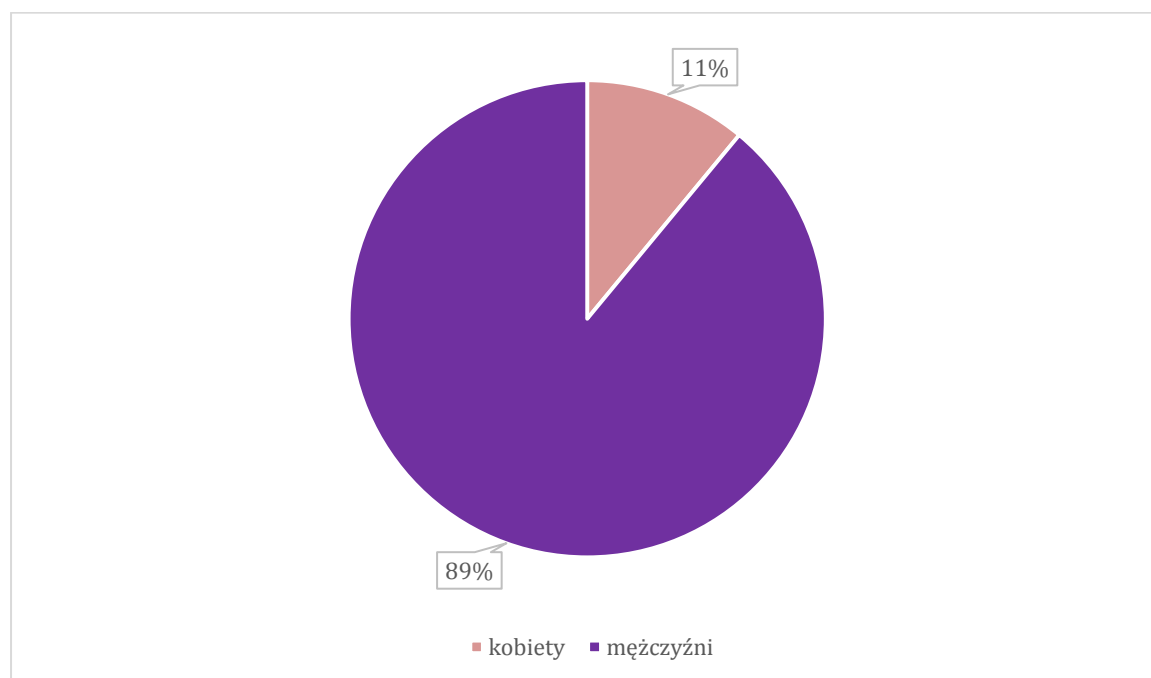
uprawianie sportów zimowych w ośrodkach narciarskich w Suchej Dolinie, Wierchomli Małej i Kokuszcze. W Piwnicznej-Zdroju organizowane są cykliczne imprezy sportowe – w sezonie letnim Bieg i Marsz Piwniczanki a w sezonie zimowym odbywają się biegowe zawody narciarskie – Bieg Popradzki.

4.6. Bezpieczeństwo publiczne

Infrastrukturę społeczną tworzą również instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Za zapewnienie bezpieczeństwa obywateli w zakresie ochrony przeciwpożarowej odpowiada Ochotnicza Straż Pożarna w Piwnicznej-Zdroju, Głębokiem, Kosarzyskach, Wierchomli Wielkiej i Łomnicy-Zdroju. W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz porządku publicznego w gminie funkcjonuje Komisariat Policji (ul. Nadbrzeżna 29).

Na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój funkcjonuje Oddział Miejsko-Gminny Związku OSP RP składający się z sześciu Ochotniczych Straży Pożarnych: w Piwnicznej-Zdroju, Głębokiem, Wierchomli Wielkiej, Kosarzyskach, Łomnicy-Zdroju i Rytrze. OSP Rytró, która wchodzi w skład Oddziału Miejsko-Gminnego, terytorialnie należy do gminy Rytró, dlatego niniejsza informacja nie obejmuje OSP Rytró.

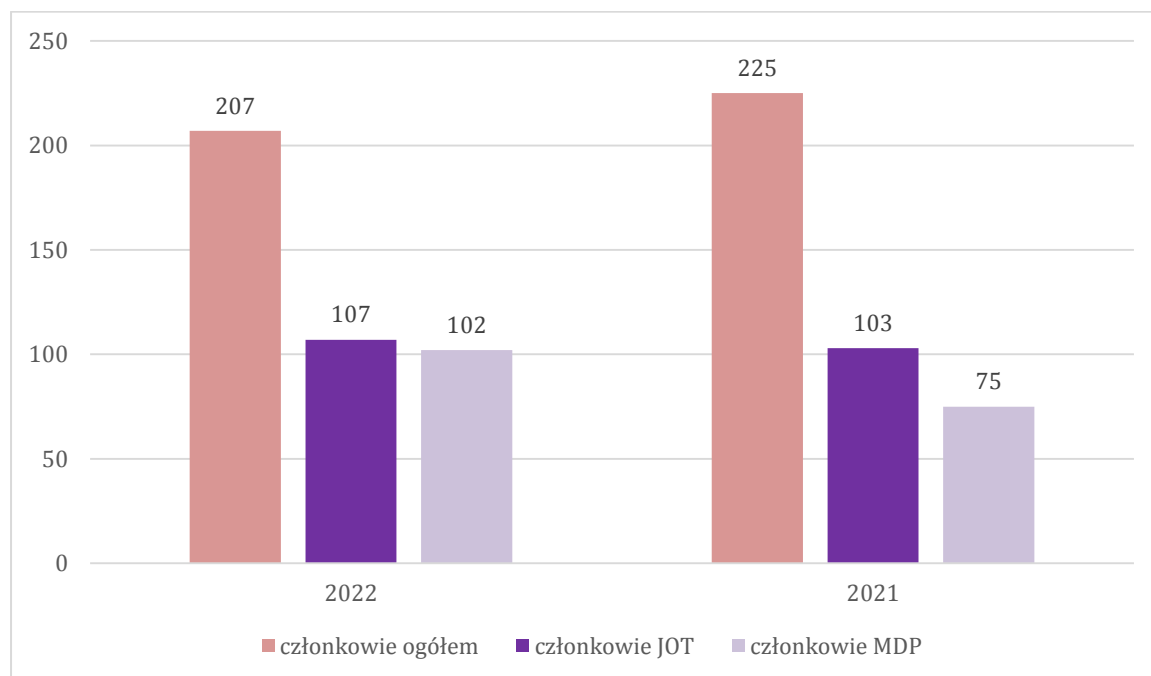
Wykres 26. Członkowie OSP według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z powyższego wykresu 89% członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój stanowili mężczyźni, natomiast 11% to kobiety.

Wykres 27. Liczba członków OSP – podział na grupy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Z przedstawionego wykresu wynika, że w 2022 roku nastąpił spadek liczby dorosłych członków OSP o 18 osób. Natomiast zanotowano nieznaczny ogólny wzrost liczby członków Jednostek Operacyjno-Technicznych, tj. o 4 osoby oraz widoczny wzrost liczby członków MDP, tj. o 27 osób. Porównanie rok do roku wskazuje, że ogólna sytuacja jest stabilna i wymaga jedynie kontynuacji. Niewielkie różnice są zjawiskiem naturalnym i występują corocznie. Najczęstszą przyczyną odejścia z OSP jest konieczność wyjazdu poza rejon zamieszkania w celach zarobkowych. Od kilku lat odnotowywany jest coroczny wzrost członków MDP, co wynika z większego zaangażowania OSP w pozyskiwanie nowych członków OSP.

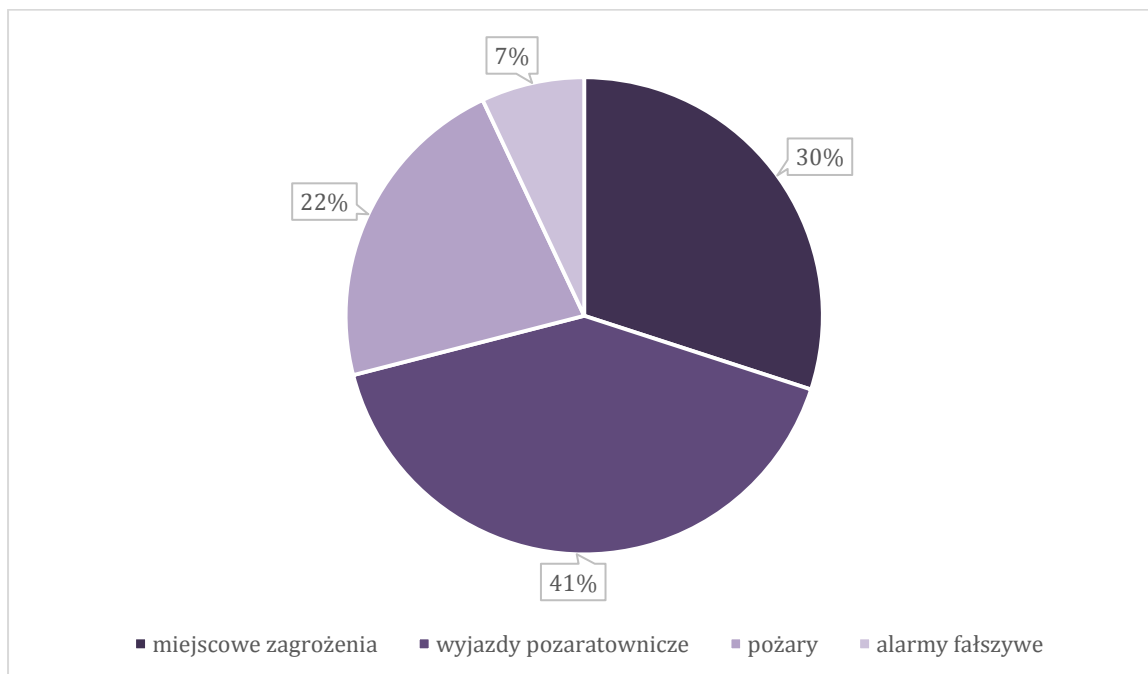
Tabela 22. Zasoby sprzętowe jednostek OSP

	2021	2022
Samochody	14	15
Motopompy	27	27
Agregaty prądotwórcze	11	11
Zestawy ratownictwa drogowego	3	3
Zestawy ratownictwa medycznego	5	5
Pilarki	17	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Ogólny stan sprzętu z wyjątkiem pojazdów, nie uległ zmianie. Zmieniła się sytuacja dotycząca liczby pojazdów ogółem i w poszczególnych jednostkach; w OSP Wierchomla Wielka zakupiono średni samochód ratowniczo-gaśniczy. Z dniem 1 stycznia 2021 roku w OSP Głębokie wprowadzono do podziału bojowego samochód Iveco Eurocargo, który zakupiono pod koniec 2020 roku. Dlatego dopiero w statystykach za 2021 ujęto pojazd jako wykorzystywany do działań ratowniczo-gaśniczych.

Wykres 28. Zdarzenia z udziałem jednostek OSP

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

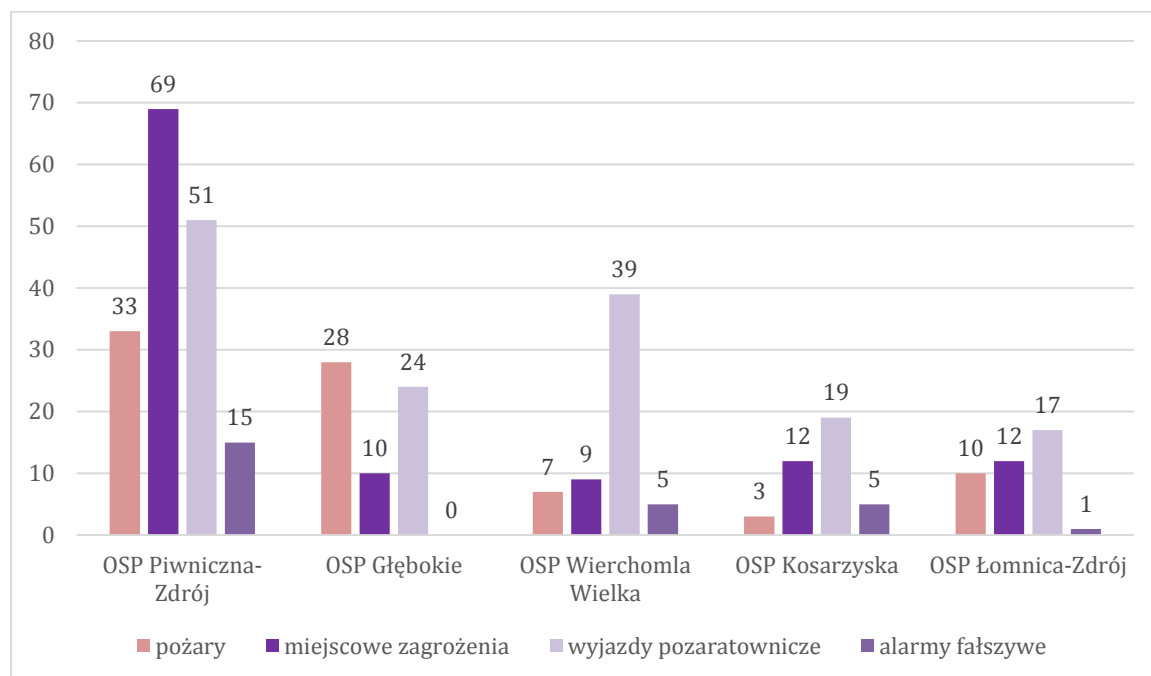
Tabela 23. Zdarzenia z udziałem jednostek OSP

	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Wyjazdy pozaratownicze	Alarmy fałszywe
2021	71	131	96	30
2022	80	112	150	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Z analizy zdarzeń wynika, że w 2022 r. w porównaniu z rokiem 2021 nastąpił wzrost liczby zdarzeń wymagających interwencji zastępów straży pożarnej o 40 przypadków, tj. o 12%. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim, większą liczbą wyjazdów poza ratowniczych. Zanotowano natomiast nieznaczny trend spadkowy w wyjazdach do likwidacji skutków miejscowych zagrożeń.

Wykres 29. Rodzaje zdarzeń z podziałem na poszczególne jednostki OSP

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W ramach podejmowanych działań w 2022 roku na bieżąco prowadzono przedsięwzięcia umożliwiające jednostkom OSP udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych i szkoleniach, m.in. badania lekarskie strażaków ratowników i kierowców oraz ubezpieczenia strażaków. Podejmowano przedsięwzięcia związane z bieżącym utrzymaniem i użytkowaniem sprzętu ppoż., samochodów oraz innego sprzętu silnikowego (badania techniczne, ubezpieczenia, świadectwa homologacji, serwisowanie, remonty). Ponadto na bieżąco doposażano jednostki OSP w niezbędny sprzęt ppoż. oraz środki ochrony indywidualnej strażaków.

W związku z trwającą pandemią koronawirusa, przez cały rok, prowadzono działania związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się pandemii oraz zwiększeniem bezpieczeństwa mieszkańców gminy. W tym celu zapewniono dowóz żywności i leków osobom chorym, starszym, i objętym kwarantanną. Na prośbę Ośrodka Pomocy Społecznej w Piwnicznej-Zdroju, udzielono pomocy w dowozie żywności i leków do osób potrzebujących na terenie naszej gminy. Na prośbę OPS udzielono również pomocy w rozpakowaniu transportów tirów i dystrybucji żywności osobom potrzebującym. W okresie największego zagrożenia koronawirusem, na terenie całej gminy, jednostki OSP dokonywały dezynfekcji placów zabaw, przystanków, kościołów i innych miejsc publicznych. Na bieżąco dokonywano transportów środków ochrony indywidualnej dla mieszkańców gminy, parafii i szkół. W uzasadnionych przypadkach prowadzono transport mieszkańców gminy na szczepienia, prowadzono również kolportaż ulotek.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa strażaków, jednostki OSP na bieżąco doposażano w niezbędny sprzęt ochrony indywidualnej: kombinezony, maseczki, rękawice, okulary, środki dezynfekcyjne. Większość materiałów otrzymywano bezpłatnie, m.in. z Komendy Miejskiej PSP, ze Starostwa, z MSWiA.

W 2020 roku, konkretnie od marca, działania w zakresie przeciwdziałania pandemii koronawirusa miały podobny charakter z tym, że w pierwszych dniach pandemii wytypowano jednostkę OSP w Piwnicznej-Zdroju w celu zapewnienia dowozu żywności i leków osobom chorym, starszym i objętym kwarantanną.

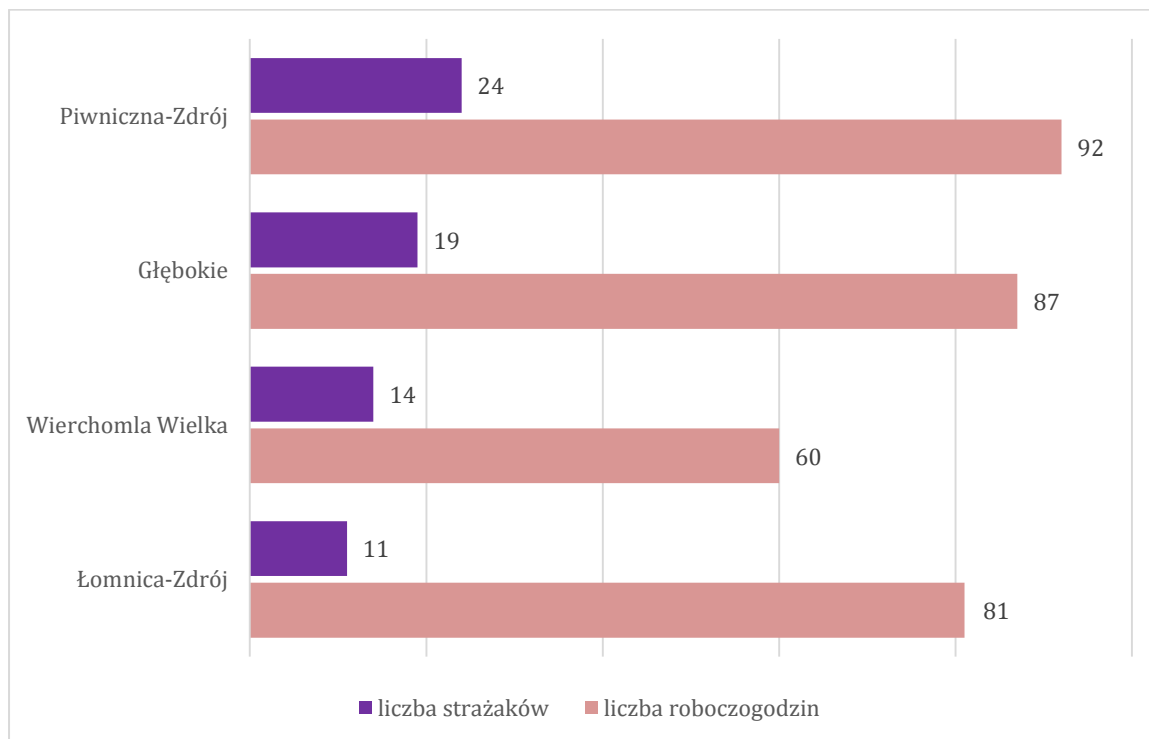
Ponadto w celu zachowania ciągłości działań, pomimo pewnych trudności związanych z pandemią, w ostatnich latach przeprowadzono, z zachowaniem wszystkich niezbędnych środków ostrożności, eliminacje gminne Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej skierowanego do dzieci i młodzieży, w celu popularyzowania działalności strażackiej i bezpiecznych zachowań w codziennym postępowaniu. W eliminacjach wzięli udział członkowie MDP z każdej jednostki, którzy jednocześnie są uczniami lokalnych szkół.

Wypracowane wcześniej metody i podjęte decyzje w kwestii organizacji szkoleń pozwoliły, pomimo trwającej pandemii, na przeprowadzenie w roku 2022, szkoleń podstawowych strażaków ratowników oraz innych szkoleń specjalistycznych. Szkoleniem zostały objęte wszystkie jednostki OSP naszej gminy. W zakresie szkolenia podstawowego wzięło udział 10 strażaków, szkoleniu dowódców – 2 strażaków i naczelników - 1 strażak. W 2020 r. ze względu na pandemię nie prowadzono szkoleń. W celu praktycznego sprawdzenia umiejętności strażaków oraz możliwości współpracy pomiędzy jednostkami, w październiku 2021 r. przeprowadzono ćwiczenia taktyczno-bojowe strażaków naszego oddziału, w którym wzięli udział strażacy z każdej jednostki. W 2020 roku pandemia i panujące obostrzenia nie pozwoliły na organizację takiego ćwiczenia.

W związku z wprowadzonymi ograniczeniami, na terenie gminy nie prowadzono wielu imprez sportowo-rekreacyjnych, w związku z tym strażacy nie brali udziału w ich zabezpieczeniu. We wrześniu 2022 roku strażacy jednostek OSP wzięli aktywny i bardzo liczny udział w zabezpieczeniu „Festiwalu Biegowego” organizowanego na terenie Piwnicznej-Zdroju, w którym nasza gmina wystąpiła jako partner głównego organizatora jakim była Fundacja „Festiwal Biegów”.

Wykres 30. Zaangażowanie jednostek OSP w zabezpieczenie „Festiwalu Biegowego”

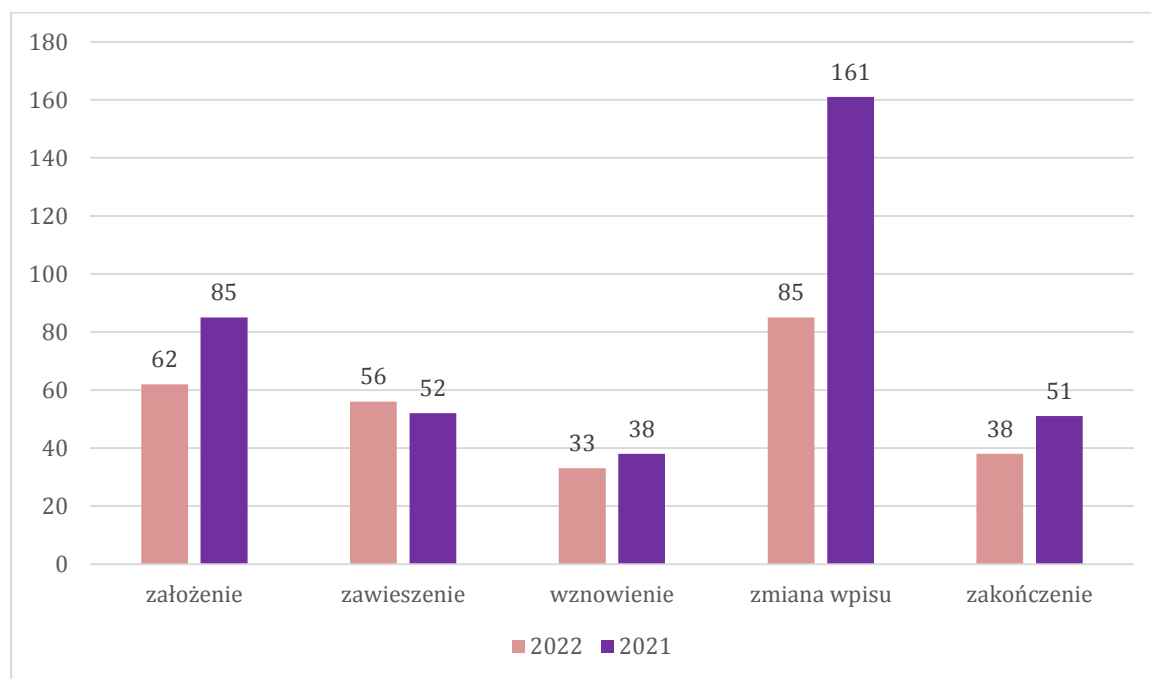
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Najliczniejszą grupą wśród strażaków zabezpieczających „Festiwal Biegowy” byli druhowie z OSP Piwniczna-Zdrój, których w tym wydarzeniu uczestniczyło 24.

5. STREFA GOSPODARCZA

5.1. Podmioty gospodarcze i przedsiębiorczość

Wykres 31. Zmiany w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Według danych zawartych w raporcie Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej w 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój zarejestrowano 62 nowych podmiotów gospodarczych, podczas gdy w 2021 roku było ich o 23 więcej. Działalność w analizowanym okresie zawiesiło 56 podmiotów, to o 4 więcej niż w okresie poprzednim, natomiast wznowiły ją 33 podmioty.

Tabela 24. Działalność gospodarcza w 2022 roku według sekcji PKD

Sekcja	Nazwa sekcji	2021	2022
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	17
B	Górnictwo i wydobywanie	-	1
C	Przetwórstwo przemysłowe	36	45
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0
F	Budownictwo	444	476
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	149	163
H	Transport i gospodarka magazynowa	64	68
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	58	64
J	Informacja i komunikacja	20	24
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12	14
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	12
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	49	52
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16	21
P	Edukacja	24	37
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28	34

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

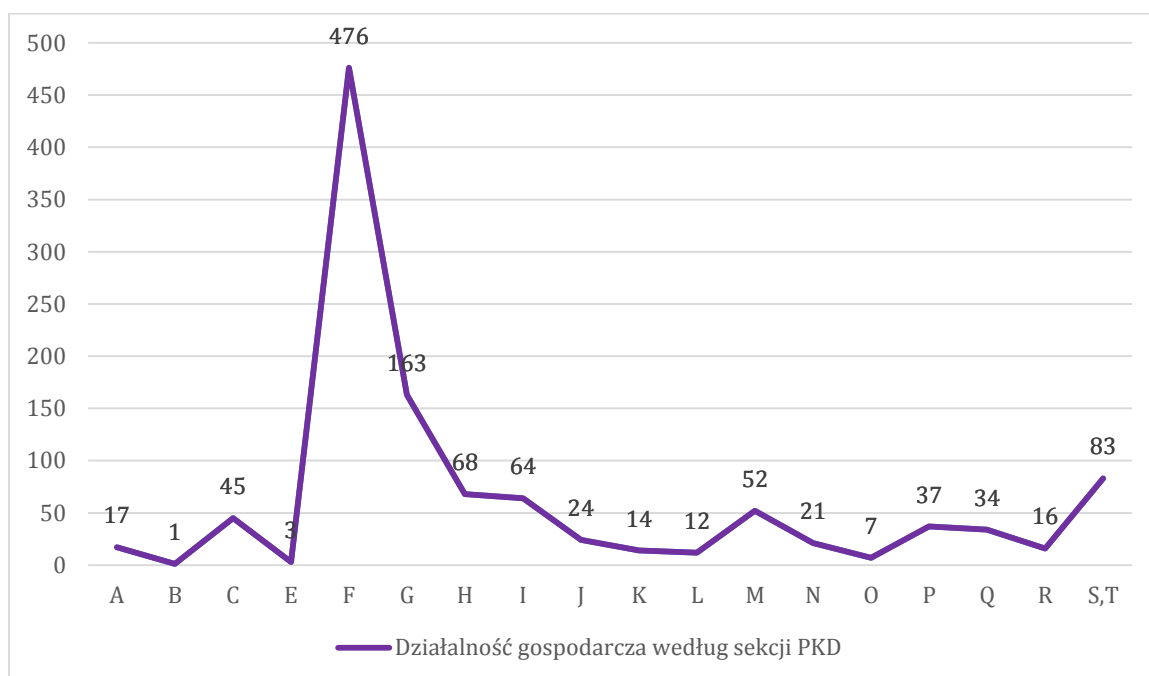
STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	16
S,T,U	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby; organizacje i zespoły eksterytorialne	33	83

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Analizując działalność gospodarczą na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój w 2022 roku według Polskiej Klasyfikacji Działalności największy odsetek stanowiły firmy w Sekcji F – Budownictwo, których w 2022 roku było zarejestrowanych 476. Kolejną pod względem liczebności sekcją działalności jest sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych. Najmniejsze pod względem liczebności (poniżej 10) są sekcje B – 1, D- 0, E – 3, O – 7. Odnosząc wskazane dane do roku 2021 najliczniejszą sekcją również była sekcja F, a kolejną również sekcja G, taka sama sytuacja występowała w przypadku najmniej liczebnych sekcji, którymi były sekcje B, D, E i O.

Wykres 32. Działalność gospodarcza według sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

5.2. Turystyka

Piwniczna-Zdrój, dzięki swoim walorom turystycznym oferuje wiele atrakcji umożliwiających aktywne spędzenie czasu. Na terenie gminy panują dogodne warunki do uprawy sportów zimowych, w tym narciarstwa. Znajdują się tu dwie stacje narciarskie: Dwie Doliny Muszyna-Wierchomla oraz Kokuszka-Ski oferujące turystom trasy narciarskie zarówno dla początkujących jak i zaawansowanych narciarzy. Stacja narciarska Dwie Doliny Muszyna-Wierchomla oferuje trasę freeride'ową. W Suchej Dolinie również istnieje infrastruktura związana ze sportami zimowymi (hotel, wyciągi narciarskie i trasy zjazdowe). W Piwnicznej-Zdroju rozwija się turystyka wodna. W ofercie gminy znajduje się m.in. spływ łodziami Doliną Popradu na trasie o długości ok. 10 km, a także rafting Doliną Popradu. Rzeka przepływająca przez Piwniczną-Zdrój umożliwia uprawianie kajakarstwa, a gmina zapewnia wypożyczalnię sprzętu zlokalizowaną w Młodowie. Dodatkowo na terenie gminy rozwija się Stand Up

Paddle (SUP) czyli sport wodny wykonywany przy pomocy deski, podobnej do windsurfingowej, ale pozbawionej żagla. Zamiast niego w dłoniach trzyma się wiosło, dzięki czemu nie jest się uzależnionym od warunków pogodowych. Baza Stand Up Paddle działa przy Hotelu Piwniczna SPA & Conference i jest pierwszą bazą SUP na południu Polski.

Piwniczna-Zdrój ze względu na swoje położenie w środku Beskidu Sądeckiego, posiada dogodny dostęp do sieci szlaków turystycznych. Na terenie gminy zlokalizowane są szlaki:

- Piesze PTTK (96 km);
- Piesze lokalne (39 km);
- Rowerowe (90 km);
- Narciarskie (274 km);

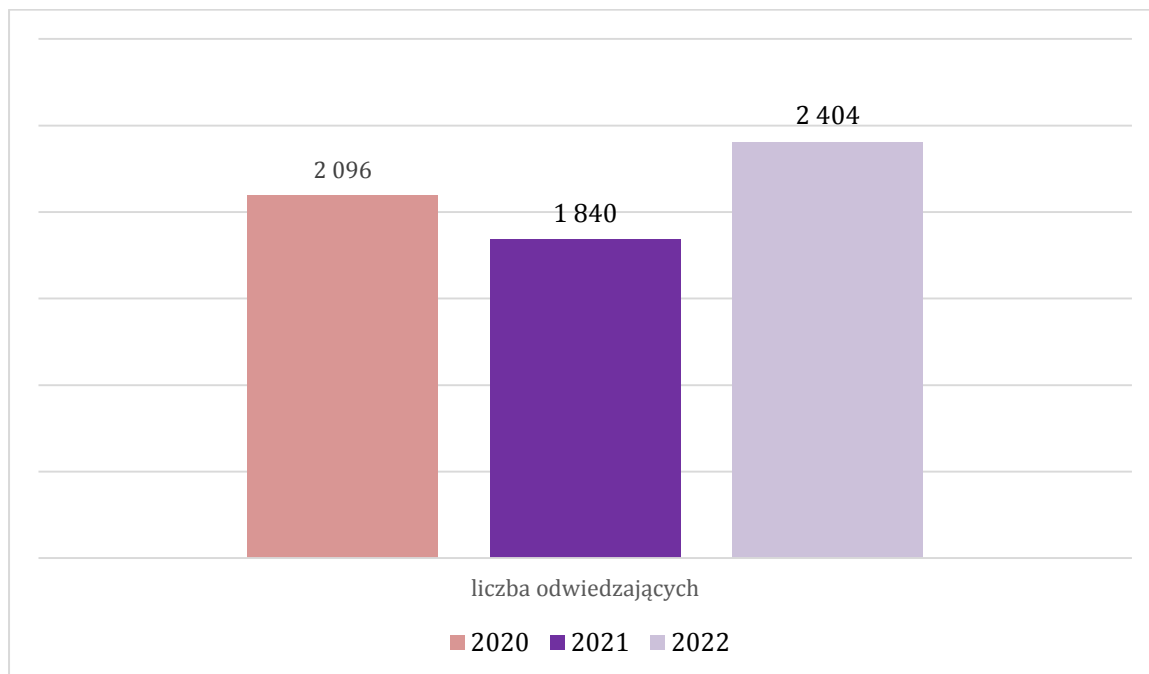
o łącznej długości 499 km. Popularność zyskuje także turystyka konna, a Beskid Sądecki oferuje liczne szlaki konne o długości ok. 55 km. W Piwnicznej-Zdroju znajdują się dwa ośrodki specjalizujące się w jeździe konnej (ul. Łomnickie 7 oraz Magóry 11).

Wierchomla jest jedynym miejscem w regionie, w którym od 2014 roku można uprawiać Questing, zaliczający się do turystyki rodzinnej. Questing to odkrywanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu poprzez zabawę połączoną z elementami gier terenowych. Questy w Wierchomli pozwalają na odkrywanie walorów Popradzkiego Parku Krajobrazowego, Beskidu Sądeckiego oraz regionalnych legend i atrakcji okolicy. Wierchomla oferuje 5 szlaków z questami, w tym pieszych i rowerowych.

Pozostałymi terenami zielonymi stanowiące ważny element turystyczny są parki miejskie, ustanowione uchwałą nr XIV/84/11 Rady Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój z dnia 29 listopada 2011 r. Wyznaczono 3 parki: „Kicznar”, „Węgielnik-Skałki” oraz „Lasek na Majerzu”. Mają one leśny charakter.

Punkt Informacji Turystycznej mieści się w budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Danuty Szaflarskiej. Punkt rozprowadza materiały promocyjne dotyczące Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz okolic, udziela informacji dotyczących atrakcji i szlaków turystycznych, historii i tradycji regionu, miejsc noclegowych oraz lokali gastronomicznych i inne. Liczbę odwiedzających Punkt Informacji Turystycznej w Piwnicznej-Zdroju przedstawia poniższy wykres.

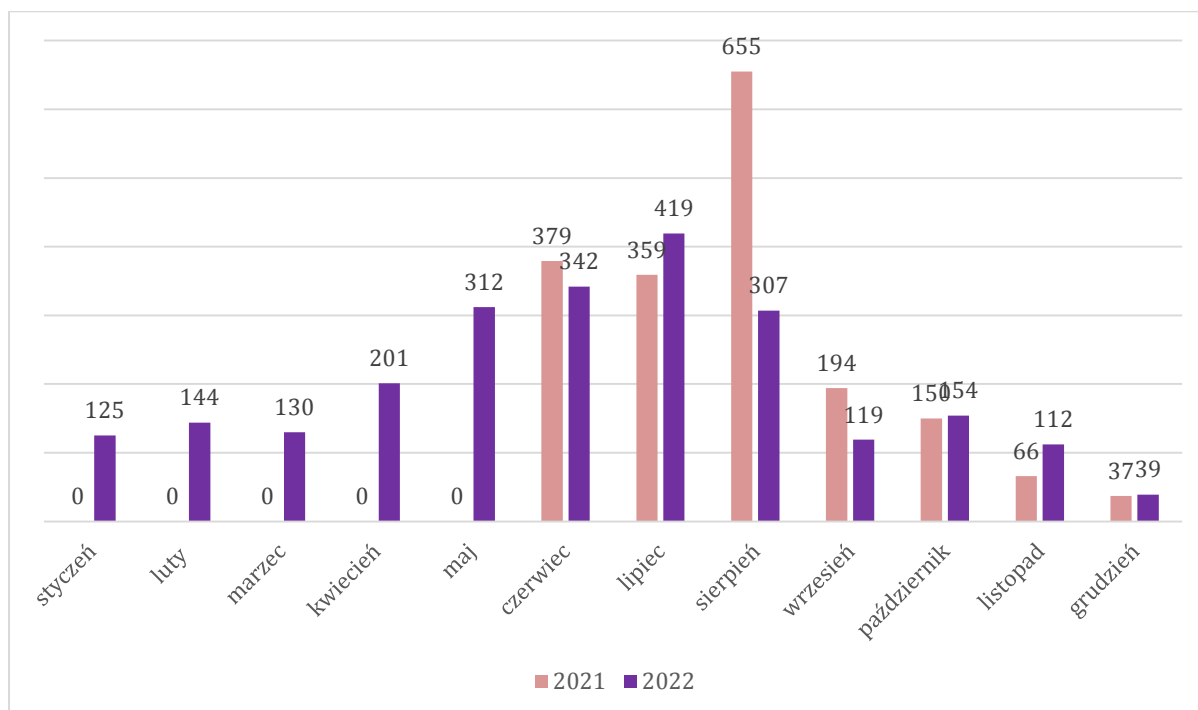
Wykres 33. Liczba odwiedzających punkt IT

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2021 liczba odwiedzających Punkt IT w Piwnicznej-Zdroju spadła w stosunku do roku 2020. Główną przyczyną powyższego spadku była pandemia Covid-19 i spowodowane tym stanem rzeczy ograniczenia, których skutkiem było zmniejszenie się przemieszczania ludzi, a co za tym idzie zmniejszenie ruchu turystycznego na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój. W 2022 roku liczba odwiedzających na powrót wzrosła.

Wykres 34. Liczba odwiedzających punkt IT – podział na miesiące

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

6. STREFA PRZESTRZENNA

6.1. Ład przestrzenny

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego jest głównym elementem systemu planowania przestrzennego w województwie. Istotne uwarunkowania rozwoju dla zagospodarowania przestrzennego gminy Piwniczna-Zdrój to:

- Piwniczna-Zdrój to ośrodek lokalny w systemie osadniczym województwa małopolskiego;
- Na terenie gminy znajdują się droga krajowa nr 87 relacji Nowy Sącz – granica państwa Mnisek nad Popradem na Słowacji;
- Położenie w obszarze funkcjonalnym szczególnej ochrony środowiska i krajobrazu oraz podnoszenia jakości usług turystycznych - Park Górski;
- W granicach gminy znajdują się odcinek linii kolejowej nr 96 relacji Tarnów- Lelechów;
- Położenie w korytarzu ekologicznym karpackim granicznym, w Popradzkim Obszarze Węzłowym;
- Występowanie wód leczniczych i ich ochrona;
- Występowanie obszarów ochrony uzdrowiskowej dla uzdrowiska Piwniczna-Zdrój;
- Ochrona wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 438 i 439;
- Położenie na obszarze atrakcyjnym pod względem krajobrazowym i przyrodniczym;
- Położenie w granicach Popradzkiego Parku Krajobrazowego nad rzeką Poprad;
- Położenie w granicach gminy rezerwatów przyrody: Rezerwat Wierchomla i Rezerwat Lembarczek, chroniących naturalne drzewostany jodłowo- budkowe;
- Występowanie złóż kruszyw naturalnych i piaskowców;
- Ujemne saldo migracji i przyrost naturalny przyczyniające się do spadku liczby mieszkańców;
- Obszar słabo wykorzystywanego potencjału turystycznego;
- Silne zagrożenie gleb erozją;
- Górskie położenie oraz rozproszenie zabudowy utrudniające bądź uniemożliwiające zwodociągowanie i skanalizowanie terenów;
- Brak gazu sieciowego.

Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu

Miasto i Gminę można podzielić na dwie jednostki:

- jednostka Miasto Piwniczna-Zdrój, które podzielone jest na osiem osiedli: Borownice, Czercz, Hanuszów, Kosarzyska, Majerz, Miasto, Zawodzie, Zdrojowe,
- jednostka gmina Piwniczna-Zdrój, w której skład wchodzi sołectwa Młodów, Głębokie, Kokuszka, Łomnica-Zdrój, Wierchomla (Wielka, Mała) oraz Zubrzyk.

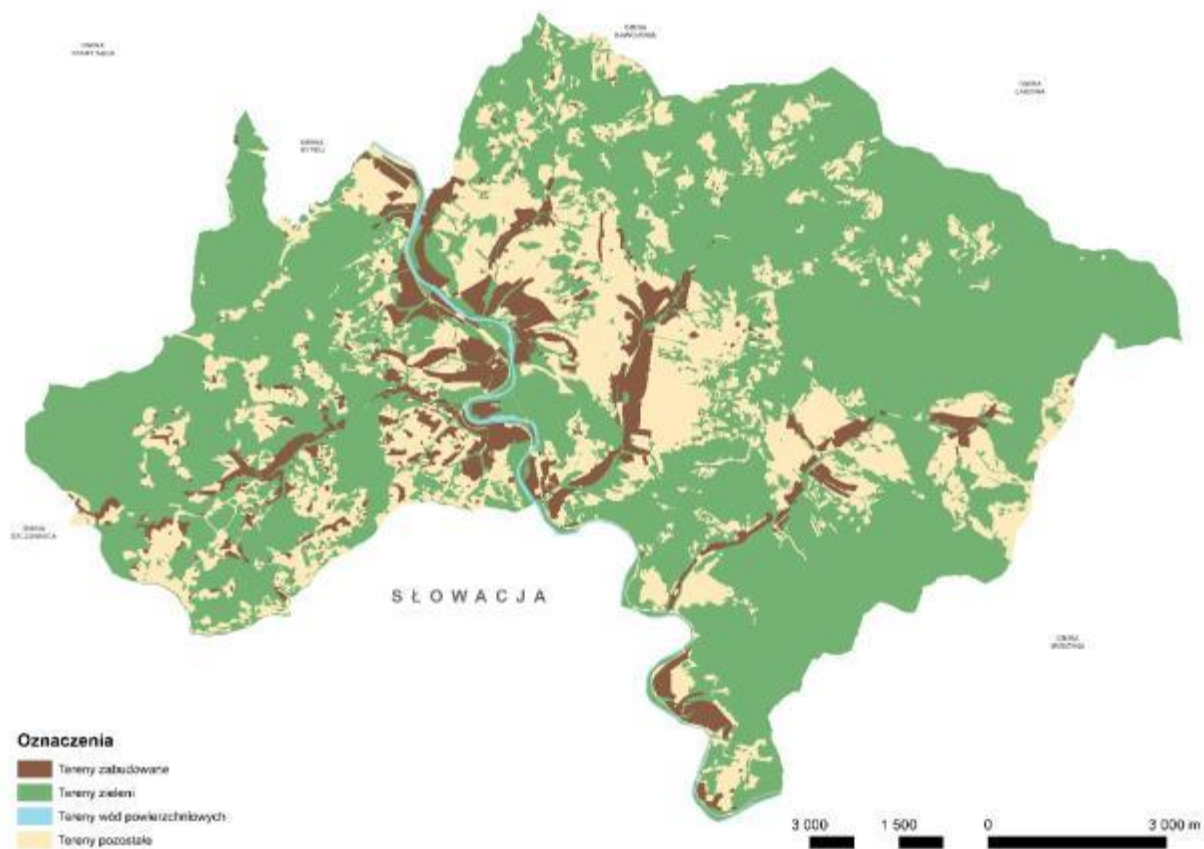
Osiedle Miasto charakteryzuje się zwartą zabudową, na który wpływ miał zabytkowy układ urbanistyczny, z czworobocznym rynkiem oraz odchodzącymi od niego ulicami. Występuje tu zabudowa wielofunkcyjna. Osiedle Zawodzie charakteryzuje się układem ulicowym oraz rzędownym. Dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna uzupełniona zabudową usługową i turystyczną.

Osiedle Borownice położone przy drodze krajowej, przy której zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, natomiast przy drogach wewnętrznych zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa i zabudowa zagrodowa. W Kosarzyskach występuje funkcja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z zagrodową, uzupełniona usługami publicznymi wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Jednostka gmina charakteryzuje się w większości układem ulicowym uzupełnionym drugą linią zabudowy. W jednostce tej dominuje zabudowa zagrodowa uzupełniona zabudową mieszkaniową oraz usługami podstawowymi, w tym również agroturystyką związaną ze sportami zimowymi. W sołectwie Wierchomla występują jeszcze usługi turystyki związane ze sportami zimowymi.

Poza terenami zainwestowanymi, w obu jednostkach występują obszary otwarte, wolne od zabudowy, są to tereny lasów, łąk, tereny rolnicze oraz tereny, które w okresie zimowym wykorzystywane są pod sporty zimowe.

Schemat 13. Zagospodarowanie terenów gminy Piwniczna-Zdrój

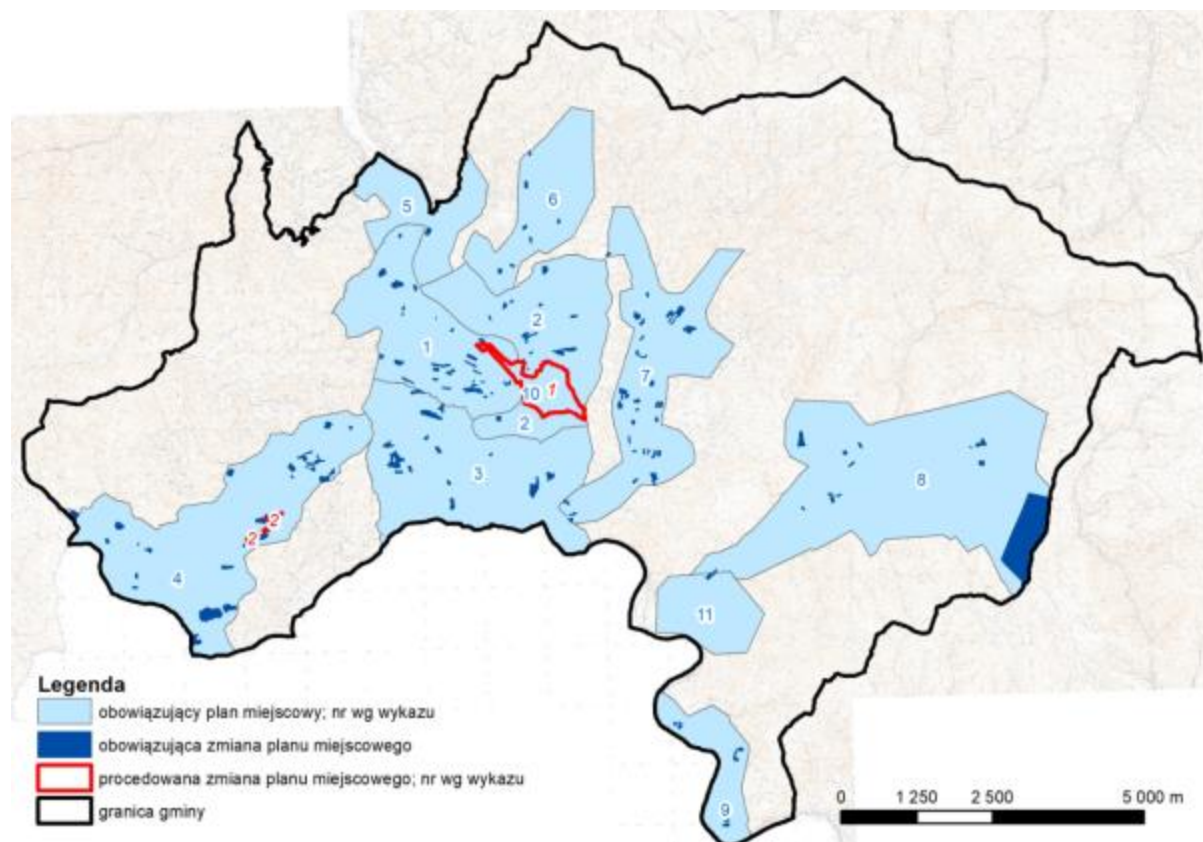
Źródło: opracowanie własne

Obecny stan planistyczny

Obecnie na terenie miasta i gminy Piwniczna-Zdrój obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzono 37 zmian. Łącznie zajmują one powierzchnię ok. 51,72 km², co stanowi ok. 41% powierzchni gminy i miasta. Dominujące

przeznaczenie terenów na obszarach aktualnych planów to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowo-zagrodowa oraz tereny leśne. Oprócz tego występują m.in. tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, mieszkalno-pensjonatową, usługową.

Schemat 14. Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne

6.2. Zasoby drogowe i komunikacja

Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój posiada dobrą dostępność komunikacyjną, drogową oraz kolejową. Ze względu na ukształtowanie terenu, komunikacyjne powiązania zewnętrzne możliwe są tylko na osi północ – południe, poprzez:

- drogę krajową nr 87 relacji granica polsko-słowacka w Piwnicznej-Zdroju/Mniszku – Nowy Sącz, która stanowi fragment tzw. „drogi karpackiej”,
- drogę wojewódzka nr 971 relacji Piwniczna-Zdrój – Łomnica-Zdrój – Wierchomla – Zubrzyk – Muszyna – Krynica-Zdrój.

Pozostałe drogi tworzące podstawowy układ drogowy gminy stanowią:

- droga krajowa nr 87 – Młodów, Piwniczna-Zdrój,
- droga wojewódzka nr 971 – Piwniczna-Zdrój, Łomnica-Zdrój, Wierchomla, Zubrzyk,
- droga powiatowa 1584K – Piwniczna-Zdrój (ul. Daszyńskiego, ul. Węgierska, Podolik, granica państwa);
- droga powiatowa 1518K – Wierchomla,

- droga powiatowa 1519K – Piwniczna-Zdrój, Łomnica-Zdrój,
- droga powiatowa 1520K – Piwniczna-Zdrój (ul. Szczawnicka).

Na terenie gminy zlokalizowane są drogi o łącznej długości:

- drogi krajowe – 8,6 km,
- drogi wojewódzkie – 9,6 km,
- drogi powiatowe – 19,5 km,
- drogi gminne – 40,8 km.

W 2015 roku oddano do użytku most nad Popradem w ciągu drogi krajowej nr 87, łączący Piwniczną-Zdrój i Mniszek, po stronie słowackiej przechodzi w drogę krajową nr 68. Ze względu na stan drogi po stronie słowackiej mostem granicznym mogą poruszać się pojazdy do 7,5 t. Na drodze wojewódzkiej nr 971 oraz drogach gminnych znajdują się przejazdy kolejowe (linia kolejowa nr 96).

Na drodze krajowej nr 87 i drodze wojewódzkiej nr 971 obserwuje się największe natężenie ruchu. Zgodnie z wynikami Generalnego Pomiaru Ruchu 2015 na terenie miasta Piwniczna-Zdrój na drodze krajowej nr 87 średni dobowy ruch pojazdów (SDRR) wyniósł 3 183 pojazdy. Na drodze wojewódzkiej nr 971 na odcinku Żegiestów – Piwniczna-Zdrój SDRR wyniósł 1 877 pojazdów. Pozostałe drogi Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój cechują się dużo mniejszym natężeniem ruchu.

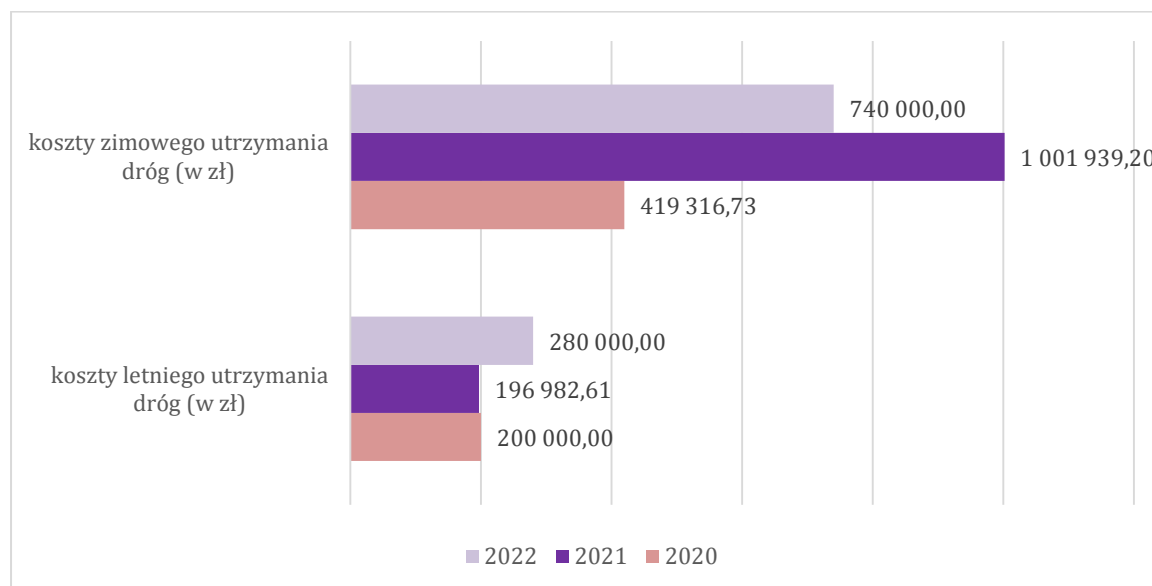
Przez teren Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój przebiega linia kolejowa nr 96 relacji Tarnów – Leluchów. Biegnie ona wzdłuż Popradu i zaliczana jest do ważniejszych międzynarodowych linii transportu kombinowanego (AGTC) o numerze C30/1. Jest to zelektryfikowana, jednotorowa linia. Na terenie Miasta i Gminy znajduje się jedna stacja kolejowa - Piwniczna i 5 przystanków kolejowych - Młodów, Piwniczna-Zdrój, Łomnica-Zdrój, Wierchomla Wielka i Zubrzyk. Na stacji i każdym z przystanków kolejowych zatrzymują się pociągi osobowe. Zapewniają połączenia regionalne z Nowym Sączem, Tarnowem, Krakowem i Krynicą-Zdrojem, a także dalekobieżne m.in. do Warszawy, Gdańska i Gdyni.

W gminie nie funkcjonuje publiczna komunikacja autobusowa. Przejazdy świadczone są przez prywatnych przewoźników i zapewniają połączenia wewnątrz gminne między wszystkimi miejscowościami, a także połączenia regionalne do Nowego Sącza, Tarnowa, Krakowa oraz Krynicy-Zdrój.

Pomimo dobrej dostępności komunikacyjnej, w gminie Piwniczna-Zdrój występują problemy:

- brak infrastruktury rowerowej;
- brak publicznej komunikacji autobusowej
- ruch tranzytowy na terenach zurbanizowanych;
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych.

Wykres 35. Koszty utrzymania dróg

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Tabela 25. Koszty utrzymania dróg

	2022	2021	Zmiana
Drogi	23,83 km		Bez zmian
Chodniki	12 345 m ²		Bez zmian
Koszty zimowego utrzymania dróg (w zł)	740 000,00	1 001 939,20	-26,14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W latach 2021-2022 koszty zimowego utrzymania dróg zmniejszyły się. Zwiększyły się natomiast koszty utrzymania letniego dróg. W żadnym z przypadków nie zmienił się kilometrów dróg i chodników.

Tabela 26. Koszty letniego utrzymania dróg

	2022	2021	Zmiana
Drogi	123,89 km		Bez zmian
Place, parkingi	119,5 a		Bez zmian
Koszty letniego utrzymania dróg (w zł)	280 000,00	196 982,61	42,14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

6.3. Zasoby infrastrukturalne

Nieruchomości

Według przepisów o samorządzie gminnym mienie komunalne to „własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw”. Zespół nieruchomości Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój stanowi łączną powierzchnię 2 454,3962 ha, z czego 2 449,6633 ha stanowi własność Gminy natomiast 4,7329 ha jest w użytkowaniu wieczystym Gminy. Poniższa tabela przedstawia nieruchomości wchodzące w skład zasobu gminnego według ich przeznaczenia.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

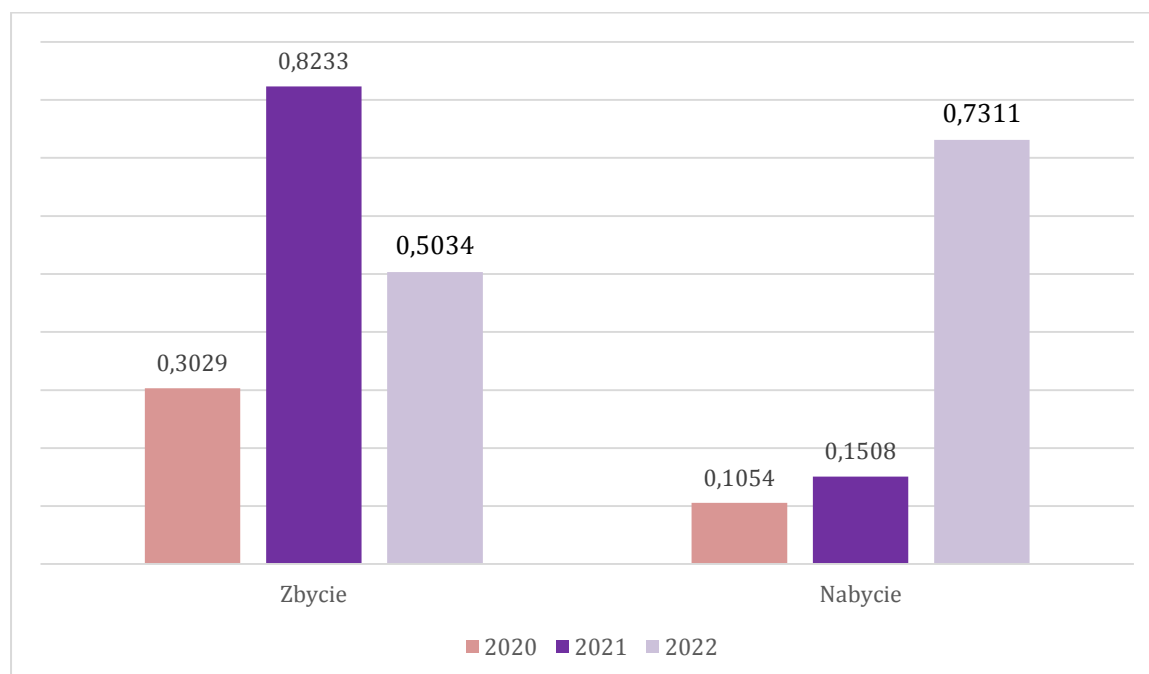
Tabela 27. Podział nieruchomości wg przeznaczenia w zasobie

Symbol	Znaczenie symbolu	Powierzchnia	%	Zmiana w stosunku do roku 2021
B	Tereny mieszkaniowe	18,2141	0,74%	+0,0020
Dr	Drogi	43,6471	1,78%	+0,0872
K	Użytki kopalne	2,9100	0,12%	Bez zmian
Ls	Lasy	2189,1964	89,34%	-0,0753
Lz	Grunty zadrzewione i zakrzewione	36,6334	1,50%	+0,2474
Ł	Łąki	2,9432	0,12%	+0,0065
N	Nieuzytki	1,9731	0,08%	+0,0188
Ps	Pastwiska	120,6300	4,92%	-0,0888
R	Grunty orne	30,7209	1,25%	+0,5224
S	Sady	0,1590	0,01%	Bez zmian
T	Tereny komunikacyjne	0,4703	0,02%	Bez zmian
W	Grunty pod rowami	2,8860	0,12%	Bez zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Ponad 89% zasobów gminy stanowią lasy, kolejną co do wielkości grupą są pastwiska - 4,92%, drogi - 1,78%, grunty zadrzewione i zakrzewione - 1,50% oraz grunty orne - 1,25%. Pozostałe tereny stanowią mniej niż 1% w ogólnym zasobie nieruchomości. Zmiany względem 2021 roku były niewielkie. Wzrosła przede wszystkim powierzchnia gruntów ornych.

Wykres 36. Zmiany powierzchni w związku z obrotem nieruchomościami gminnymi (w ha)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2021 roku zasób gminny zwiększył się o 0,1508 ha. W drodze zasiedzenia przybyło 0,1115 ha, a w drodze odszkodowania za drogę publiczną o 0,0393 ha. Ponadto w wyniku sprzedaży (0,6003 ha) oraz zasiedzenia (0,2230 ha) gminny zasób nieruchomości uległ zmniejszeniu o 0,8233 ha.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

W porównaniu do roku 2020 zarówno wartość zbycia nieruchomości jak i ich nabycia uległa zwiększeniu. W 2022 roku znacznie wzrosło nabycie, zasób gminny powiększył się o 0,7311 ha w drodze zakupu, komunalizacji oraz odszkodowania za drogę publiczną. W wyniku sprzedaży i zamiany gruntów gmina zbyła 0,5034 ha.

Na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój znajduje się 20 lokali mieszkalnych. W poniższej tabeli przedstawiony został spis lokali wraz z ich powierzchnią użytkową.

Tabela 28. Zestawienie powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu Gminy Piwniczna-Zdrój w 2022 roku

L.p.	Adres lokalu	Powierzchnia w m ²
1	Piwniczna-Zdrój ul. Partyzantów 1	66,65
2	Piwniczna-Zdrój Rynek 11 Dom Kultury	41,00
3	Piwniczna-Zdrój ul. Ogrodowa 2/1 Ośrodek Zdrowia	42,52
4	Piwniczna-Zdrój ul. Ogrodowa 2/2 Ośrodek Zdrowia	47,40
5	Piwniczna-Zdrój ul. Sobieskiego 21/20	42,13
6	Piwniczna-Zdrój, ul. Węgierska 1/1	57,80
7	Piwniczna-Zdrój, ul. Węgierska 1/2	56,37
8	Młodów 73 budynek mieszkalny i gospodarczy	m: 112,00, g: 30,00
9	Kokuszka 95	68,00
10	Piwniczna-Zdrój - Kosarzyska Szkoła Podstawowa nr 2	60,30
11	Piwniczna-Zdrój ul. Węgierska 118 Przedszkole nr 3	36,30
12	Młodów 83 Przedszkole nr 4/1	58,74
13	Młodów 83 Przedszkole nr 4/2	26,20
14	Łomnica-Zdrój 336/1 Szkoła Podstawowa	71,12
15	Łomnica-Zdrój 336/2 Szkoła Podstawowa	40,98
16	Łomnica-Zdrój 336/3 Szkoła Podstawowa	42,17
17	Łomnica-Zdrój 336/4 Szkoła Podstawowa	79,10
18	Łomnica-Zdrój 336/5 Szkoła Podstawowa	63,31
19	Piwniczna-Zdrój Kosarzyska 19 a Zakład Leśno-Drzewny	51,62
20	Piwniczna-Zdrój Kosarzyska wysypisko	51,25

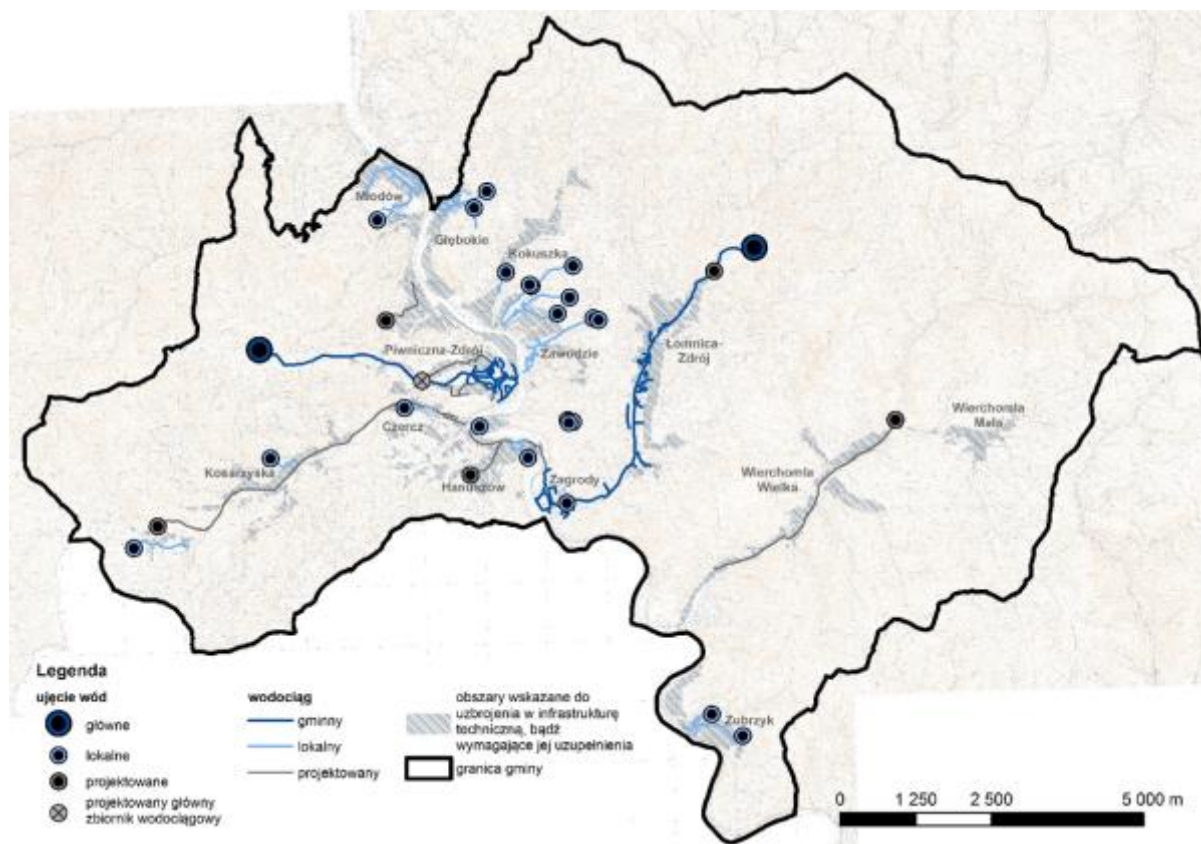
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

W skład systemów infrastruktury technicznej wchodzi system zaopatrzenia w wodę, system odprowadzania ścieków i wód opadowych, gospodarka odpadami, zaopatrzenie w gaz i energię elektryczną oraz ciepłownictwo.

Ze względu na ukształtowanie terenu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój, na terenie gminy funkcjonują dwa wodociągi: Wodociąg Piwniczna o długości ok. 12 km, działający w oparciu o ujęcie wód na Niemcowej (typ ujęcia: ujęcie źródła), który zaopatruje w wodę odbiorców z obszaru miasta Piwniczna-Zdrój, oraz Wodociąg Łomnica o długości ok. 8 km, działający w oparciu o ujęcie wód na zboczu góry Parchowatka (typ ujęcia: studnia wiercona), do którego przyłączonych jest 130 odbiorców ze wsi Łomnica-Zdrój oraz Majerz.

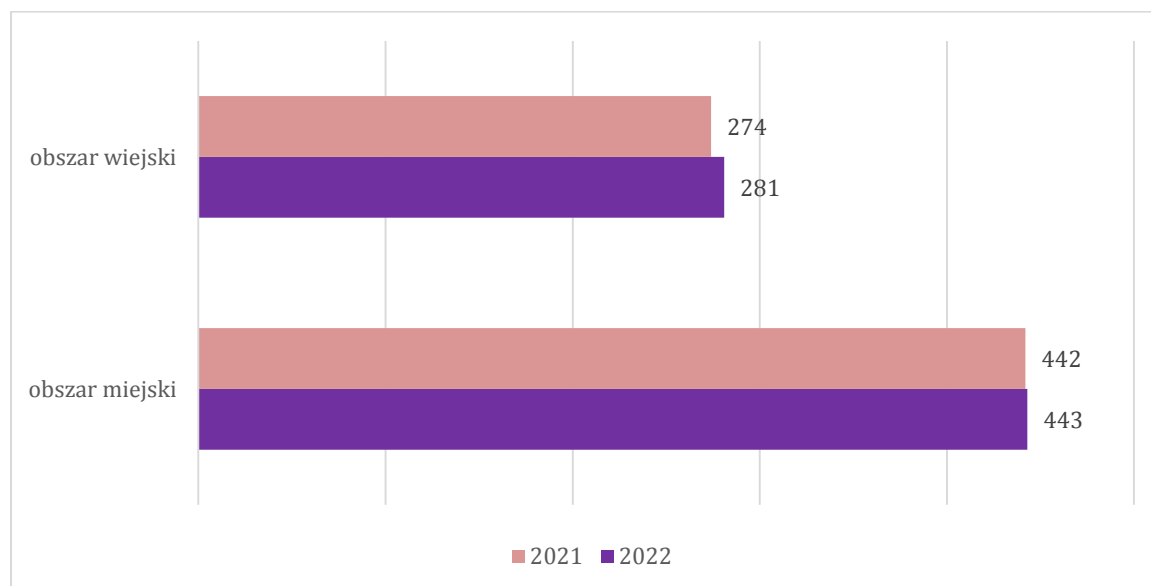
Schemat 15. System wodociągowy gminy Piwniczna-Zdrój

Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS z dnia 03.11.2022 roku 36,1% ludności korzysta z sieci wodociągowej. Liczba ta wzrosła dwukrotnie w ciągu 10 lat. Długość sieci wynosi 19,3 km. Mieszkańcom woda dostarczana jest również z lokalnych wodociągów i indywidualnych źródeł - ze studni kopanych lub wierconych. Wiele obiektów usługowych, np. Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy Limba, Hotel Wierchomla posiada własne ujęcia wody.

Wykres 37. Przyłącza wodociągowe na terenie miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój

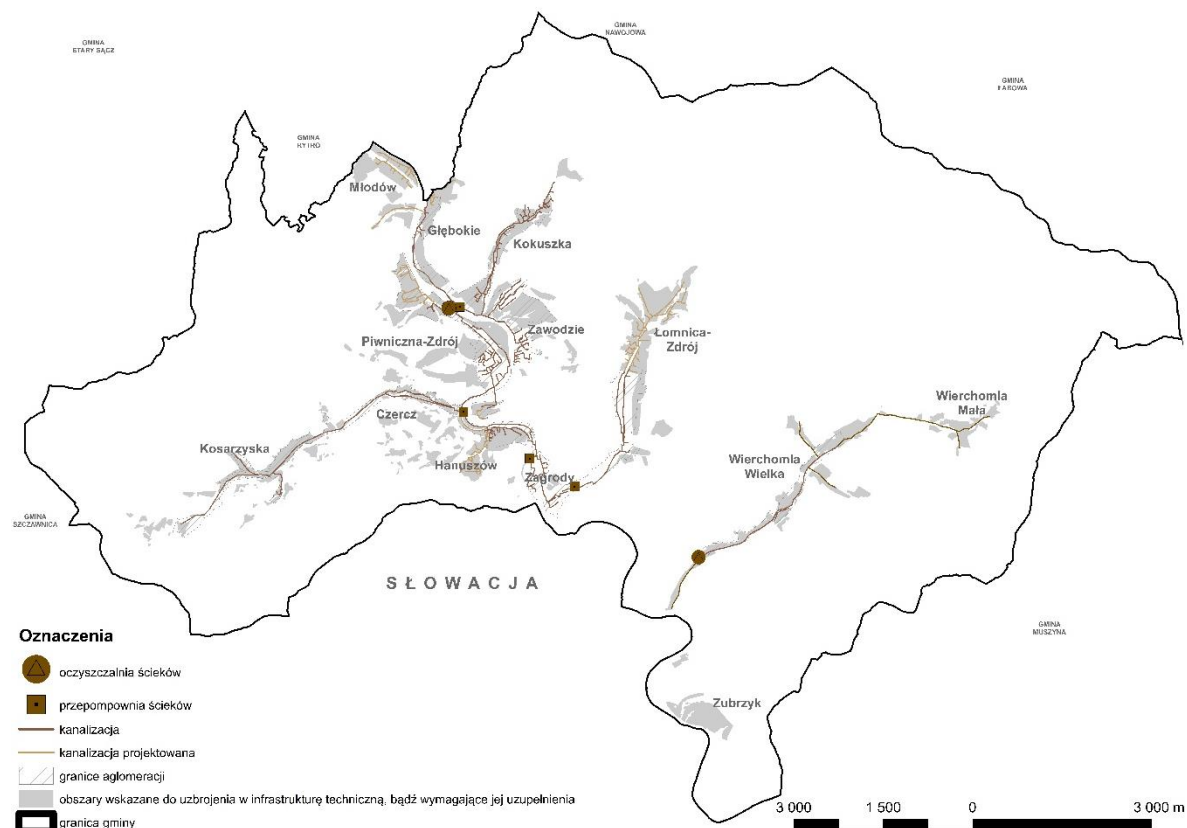

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku stan przyłączy wodociągowych na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wynosił 724, z czego 61% stanowiły przyłącza na terenie miejskim, a 39% przyłącza na terenie wsi. Na obszarze miejskim w porównaniu do roku 2021 liczba przyłączy wzrosła o 1, natomiast na obszarze wiejskim o 7.

Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój posiada łącznie 57,72 km sieci kanalizacji sanitarnej, której długość uległa zwiększeniu o 5,12 km w porównaniu do roku 2020. Korzysta z niej około 53,4% ogółu ludności. Osoby, które nie korzystają z sieci kanalizacyjnej używają przede wszystkim zbiorników bezodpływowych. Przy nieodpowiedniej eksploatacji stwarzają one zagrożenie zanieczyszczenia wód lub gleby. Jest to szczególnie niebezpieczne ze względu na zasoby podziemnych wód mineralnych na terenie gminy. Innym rozwiązaniem stosowanym w zakresie gospodarki ściekowej są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Schemat 16. System sieci kanalizacyjnych gminy Piwniczna-Zdrój

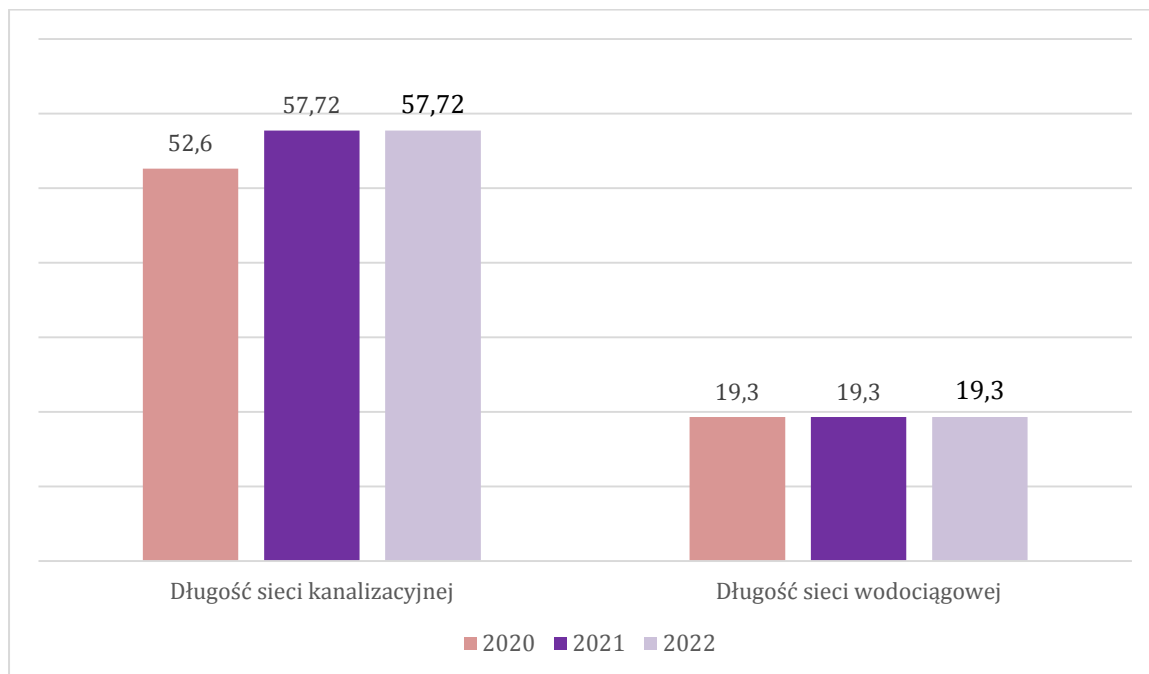

Źródła: opracowanie własne

Na terenie gminy Piwniczna-Zdrój funkcjonują dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków. Jedna znajduje się w mieście Piwniczna-Zdrój. Została zmodernizowana w 2003 roku i odprowadzane są do niej ścieki z miejscowości: Piwniczna-Zdrój (część), Łomnica-Zdrój (część), Głębokie (część), Kokuszka. Przepustowość oczyszczalni wykorzystana jest w ok. 75%. Będzie wymagała ona rozbudowy i modernizacji w sytuacji zwiększenia się liczby osób korzystających z oczyszczalni. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Poprad. Druga oczyszczalnia, wybudowana w 2011 roku, zlokalizowana jest w miejscowości Wierchomla Wielka. Posiada ona znaczną rezerwę przepustowości, która umożliwia odprowadzenie do niej ścieków od kolejnych użytkowników. Do powyższej oczyszczalni odprowadzane są ścieki z miejscowości Wierchomla Wielka (część). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Wierchomlanka.

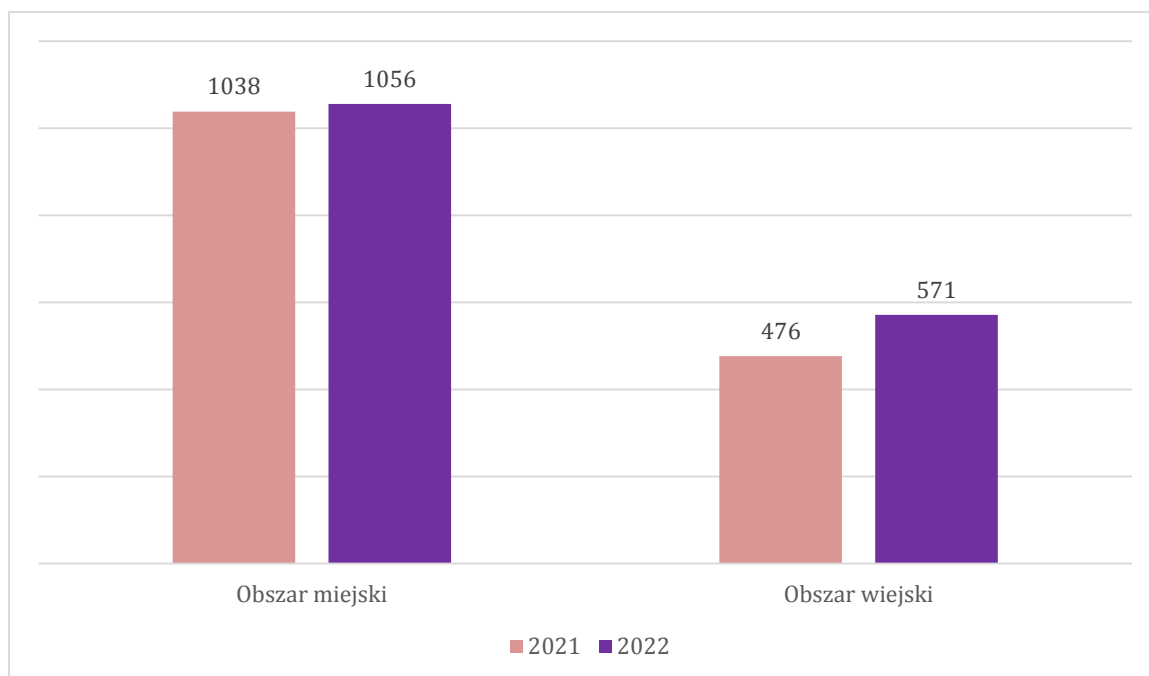
Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej świadczy usługi na rzecz mieszkańców związane m. in. z zaopatrzeniem w wodę, odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, odbiorem nieczystości płynnych, ale również utrzymaniem, konserwacją i remontami infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Wykres 38. Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Wykres 39. Przyłącza kanalizacyjne na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku liczba przyłączy kanalizacyjnych na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wynosiła 1627, z czego 65% stanowiły przyłącza na terenie miejskim, a 35% przyłącza na terenie wsi. Na obszarze miejskim w porównaniu do roku 2021 liczba przyłączy wzrosła o 95, natomiast na obszarze wiejskim o 18.

W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wykonano następujące inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową:

- Rozpoczęto budowę odcinka sieci kanalizacji sanitarnej z przepompownią Piwniczna-Zdrój - osiedle Hanuszów;
- Rozpoczęto budowę odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Piwniczna-Zdrój ul. Krakowska o długości 994,90 m;
- Rozpoczęto opracowywanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej pn. „Przebudowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej wraz z jej rozbudową w miejscowości Łomnica Zdrój”;
- Rozpoczęto opracowywanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej pn. „Budowa odcinka sieci wodociągowej etap III i odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Piwniczna-Zdrój, ul. Krakowska”;
- Rozpoczęto opracowywanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej pn. „Budowa jednokomorowego zbiornika wody czystej w miejscowości Łomnica-Zdrój”;
- Rozpoczęto pracę nad przygotowaniem koncepcji rurociągu tłoczego ścieków surowych z miejscowości Zubrzyk z wylotem do oczyszczalni ścieków w Wierchomli Wielkiej;
- Rozpoczęto wykonywanie prac polegających na budowie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej o długości 400,00 m (Łomnica Zdrój Kąty) - w trybie zaprojektuj i wybuduj,
- Rozpoczęto wykonywanie prac polegających na budowie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej o długości 338,06 m (Łomnica Zdrój Chowańce) - w trybie zaprojektuj i wybuduj;
- Rozpoczęto pracę polegającą na budowie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej o długości 80,5 m w zakresie studni S15 do S20 (Głębokie);
- Rozpoczęto pracę polegającą na budowie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej o długości 697,44 m (Łomnickie).

Gazyfikacja

Gmina Piwniczna-Zdrój nie posiada sieci gazowej ani nie przebiega przez jej obszar żaden gazociąg wysokiego ciśnienia. W celu zaopatrzenia w gaz, do ogrzewania i przygotowywania posiłków, stosowane są indywidualne rozwiązania takie jak butle gazowe oraz zbiorniki magazynowe.

Elektroenergetyka

Na terenie gminy nie funkcjonują scentralizowane źródła wytwarzania energii cieplnej. Potrzeby grzewcze mieszkańców pokrywane są z wykorzystaniem indywidualnych rozwiązań ciepłowniczych. Udział paliw węglowych w ogrzewaniu gospodarstw domowych w gminie Piwniczna-Zdrój jest wysoki i wynosi powyżej 80%. W mniejszym stopniu wykorzystywane jest drewno oraz olej opałowy.

Przez teren Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój przebiegają napowietrzne linie energetyczne 110 kV relacji Naćiszowska – Piwniczna-Zdrój – Krynica oraz Stary Sącz – Muszyna. Od powyższej linii obowiązuje pas technologiczny o szerokości po 20 m od osi linii. Na terenie miasta zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110/15 kV Piwniczna, która liniami średniego napięcia (SN) dostarcza energię elektryczną na obszar gminy. Następnie linie SN doprowadzone są do stacji transformatorowych SN/nN, z których liniami niskiego napięcia energia elektryczna dociera do odbiorców końcowych. Linie

elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia prowadzone są zarówno jako napowietrzne jak i podziemne.

Odnawialne źródła energii

Do systemów infrastruktury technicznej zalicza się również odnawialne źródła energii (OZE) czyli energia pochodząca z elektrowni wodnych, elektrowni wiatrowych, źródeł wytwarzających energię z biomasy i biogazu, z termicznego przekształcania odpadów, słonecznych ogniw fotowoltaicznych, słonecznych kolektorów do produkcji ciepła czy ze źródeł geotermalnych. Na terenie gminy występują największe możliwości w zakresie rozwoju energetyki słonecznej (poziom nasłonecznienia w gminie jest na przeciętnym poziomie i wynosi 3600-3700 MJ/m²). Natomiast ze względu na wysokie walory środowiskowe i formy ochrony przyrody pokrywające cały obszar gminy nie jest to teren predysponowany do lokalizacji elektrowni wiatrowych. Obecnie na terenie miasta i gminy nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii o mocy powyżej 100 kW. W Piwnicznej-Zdroju istnieje szansa na rozwój mikroinstalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych zapobiegający wykluczeniu cyfrowemu społeczeństwa. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu – np. za pomocą sieci Hotspotów. Należy dążyć do wyeliminowania obszarów pozbawionych dostępu do Internetu. W Mieście i Gminie Piwniczna-Zdrój zlokalizowane są dwa węzły dystrybucyjne sieci szerokopasmowej, które zostały zrealizowane w ramach inwestycji Małopolska Sieć Szerokopasmowa, dzięki którym mieszkańcy mogą uzyskać dostęp do sieci.

Gospodarka odpadami

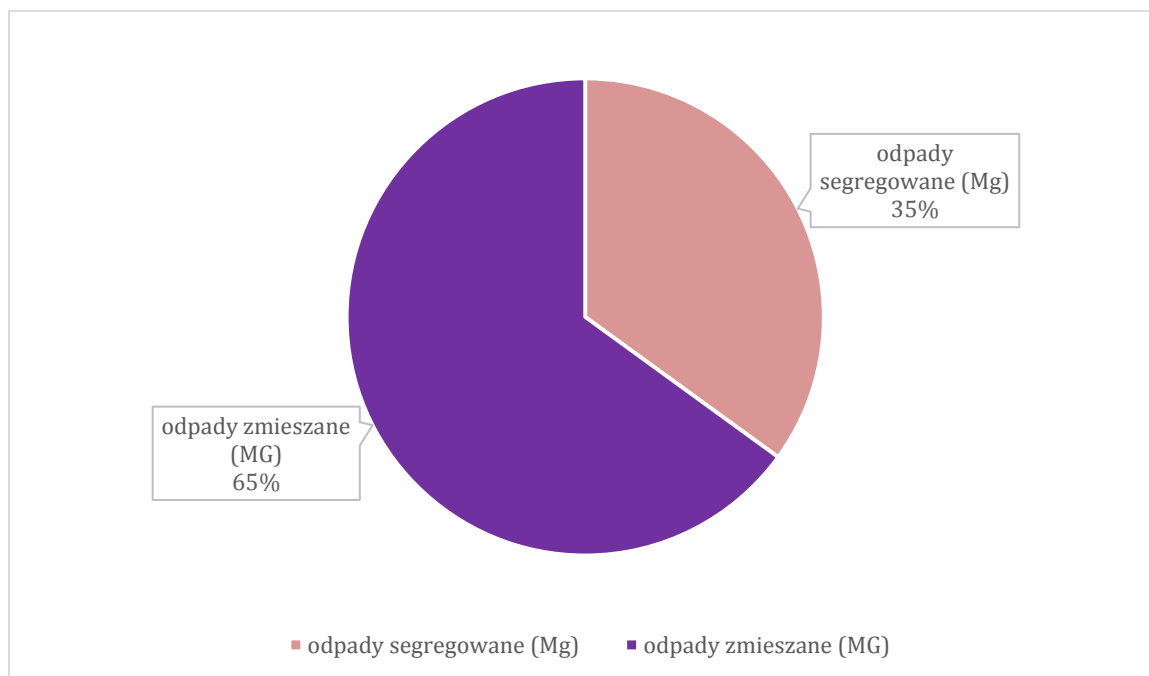
W zakresie gospodarki odpadami, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego, Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój należy do regionu III (sądecko-gorlickiego), z którego zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów przeznaczonych do składowania wywożone są do właściwej regionalnej instalacji.

W ramach ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2022 r., poz. 1297 ze zm.) zrealizowano następujące działania:

- Odebrano i zagospodarowano odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych (w tym domków letniskowych) na podstawie porozumienia z dnia 4 stycznia 2021 r. z MZGKiM w Piwnicznej-Zdroju;
- Zorganizowano objazdową zbiórkę odpadów wielkogabarytowych i zapewniono funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK);

- Zapewniono obsługę administracyjną systemu gospodarki odpadami, tj.: przyjmowanie deklaracji i naliczanie opłaty, wydawanie kodów kreskowych, przyjmowanie wpłat, umorzenia, rozłożenia na raty, windykację oraz egzekucję należności;
- Udzielono informacji mieszkańców w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych;
- Usunięto odpady z tzw. „dzikich wysypisk” i z miejsc zgłoszonych w ramach ekointerwencji.

Wykres 40. Ilość odpadów komunalnych zebranych w roku 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

W 2022 roku zebrano 1 966,30 Mg odpadów komunalnych, z czego 34,86% stanowiły segregowane odpady i 65,14% zmieszane. Zaobserwowano zwiększenie się udziału zebranych odpadów segregowanych.

Tabela 29. Ilość zebranych odpadów komunalnych

	2022	2021	2022
Segregowane odpady komunalne [Mg]	685,44	542,82	558,24
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne [Mg]	1 280,86	1 288,15	1 197,38
Łączna masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]	1 966,30	1 830,97	1 755,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Gminny punkt zbiórki odpadów (PSZOK) w Piwnicznej-Zdroju znajduje się przy ul. Krakowskiej 26. Operatorem GPZO w Piwnicznej-Zdroju jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z siedzibą przy ul. Krakowskiej 26. Odpady komunalne dostarczane na PSZOK, przyjmowane są z nieruchomości zamieszkałych, położonych na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój, w ramach

*DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

---

opłaty za zagospodarowanie odpadów komunalnych. Ilości odpadów zebranych w PSZOK w 2022 roku w porównaniu do roku 2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Ilość odpadów zebranych w PSZOK

Kod odpadu	Rodzaj	Ilość w Mg	
		2022	2021
160103	Zużyte opony	23,30	9,44
200136	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione 2 200121, 200123, 200135	18,23	11,92
200307	Odpady wielkogabarytowe	150,14	134,76
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i wyposażenia inne niż wymienione w 170106	39,46	34,60
200201	Odpady ulegające biodegradacji	11,36	5,34
	Razem	242,49	196,064

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

7. FINANSE GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ

Możliwości finansowe miasta i gminy określone są corocznie i przyjmowane uchwałą ustanawiającą budżet miasta i gminy na bieżący rok. W budżecie określa się dochód gminy, jego źródła, a także planowane wydatki. Dochód budżetu miasta i gminy Piwniczna-Zdrój, według danych GUS, w 2006 r. był równy 22 046 700,60 zł, z czego 6 946 680,16 zł stanowiło dochód własny. Biorąc pod uwagę sumę dochodu budżetu miasta w roku 2019, która wynosiła 53 295 959,36 zł, w tym dochód własny – 16 311 771,99 zł, widoczny jest znaczny wzrost dochodów. W 2021 roku suma ta wynosiła już 65 894 523,76 zł. Analiza źródeł dochodu budżetu miasta i gminy wykazała m.in. wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. W 2006 roku suma dochodów z tytułu podatku kształtowała się na poziomie 2 484 582,06 zł, zaś w 2019 r. suma ta wynosiła 3 239 648,06 zł. Widoczny wzrost wartości odzwierciedla przyrost zainwestowanych terenów na obszarze gminy, a także warunkuje dalsze możliwości rozwoju dając większe możliwości finansowania inwestycji z zakresu zadań własnych miasta i gminy, wspomagających przyszłe procesy inwestycyjne.

Tabela 31. Dochód budżetu miasta i gminy Piwniczna-Zdrój w latach 2006-2021

Rok	Dochód budżetu (w zł)
2006	22 046 700,60
2007	23 735 135,14
2008	25 783 150,00
2009	25 783 150,00
2010	32 230 825,69
2011	36 956 788,61
2012	40 343 111,52
2013	37 854 733,67
2014	36 889 676,20
2015	36 258 360,93
2016	45 020 838,40
2017	46 864 021,44
2018	49 862 572,93
2019	53 295 959,36
2020	60 733 347,75
2021	65 894 523,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dochody gminy można podzielić na bieżące (podatki i opłaty, subwencja ogólna, dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące) oraz majątkowe (ze sprzedaży majątku, dotacje i środki przeznaczone na inwestycje).

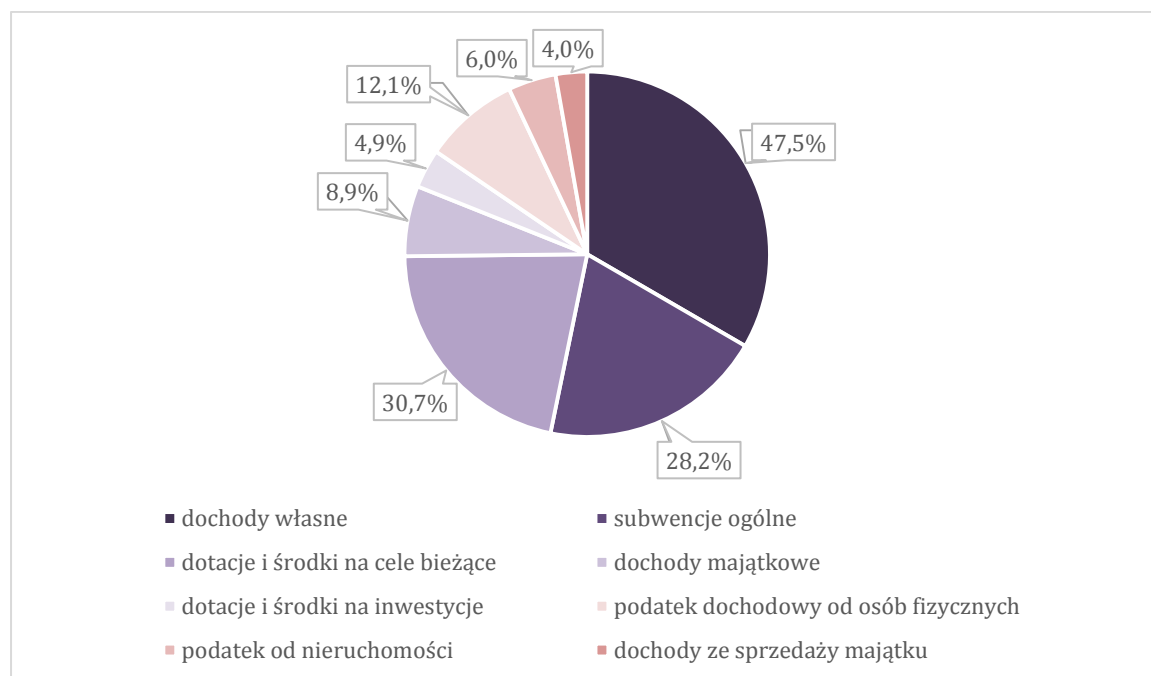
Realizacja inwestycji z zakresu komunikacji miejskiej, infrastruktury technicznej oraz pozostałych zadań własnych gminy przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami, m.in. w zakresie prawa budowlanego i prawa zamówień publicznych. Sposób realizacji inwestycji infrastrukturalnych określą uchwalone przez Radę Miasta i Gminy strategie, plany i programy, w tym m.in. wieloletnie programy inwestycyjne. Nakłady związane z infrastrukturą komunikacyjną i techniczną stanowią główne koszty realizacji dokumentów planistycznych. Nakłady te stanowią obowiązek samorządu terytorialnego i służą rozwojowi miasta. Wydatki mogą być rozłożone w czasie, nie muszą więc

obciążać miasta od razu po uchwaleniu planu miejscowego. Realizacja wielu inwestycji może stanowić duże obciążenie dla budżetu, dlatego istotne jest planowanie perspektywiczne i pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz.

Środki finansowe na cele związane z poprawą atrakcyjności inwestycyjnej miasta, wspieraniem lokalnej przedsiębiorczości, poprawą warunków życia mieszkańców miasta poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej oraz społecznej będą pochodziły w całości lub w części z budżetu gminy oraz ze źródeł zewnętrznych, takich jak m.in. środki strukturalne, fundusze unijne, kredyty i pożyczki oraz inne, w oparciu o obowiązujące przepisy i zawarte umowy. Omawiane nakłady inwestycyjne mogą być zrównoważone częściowo poprzez wzrost wpływów do budżetu w wyniku realizacji ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Finansowanie realizacji ww. inwestycji, które należą do zadań własnych gminy, będzie określone w uchwałach budżetowych, odbywać się będzie zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, poprzez wydatki inwestycyjne z budżetu gminy.

Niniejszy punkt przedstawia sytuację finansową Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój w 2021 roku m.in. strukturę dochodów i wydatków budżetu, realizację budżetu w roku 2021, ale również dane dotyczące zadłużenia, harmonogramu spłaty kredytów i pożyczek oraz kształtowanie się wskaźnika spłaty zobowiązań. Dodatkowo zawarto poniżej informacje o stanie mienia gminnego, a także dane na temat realizacji Funduszu Sołeckiego.

Wykres 41. Udział głównych grup dochodów w dochodach ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z przedstawionego wykresu największy udział w dochodach Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój w roku 2022 miały następujące grupy dochodów: dochody własne (47,46%), dotacje i środki na cele bieżące (30,72%), subwencje ogólne (28,24%). Odnosząc wskazane wielkości do wielkości z roku 2021 największy udział miały również dochody własne (39,9%), kolejno były to subwencje ogólne (29,5%)

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

oraz dotacje i środki na cele bieżące (26,4%) i dochody majątkowe (20,6%). Pozostałe z głównych grup dochodów stanowiły poniżej 20% udziału w dochodach ogółem.

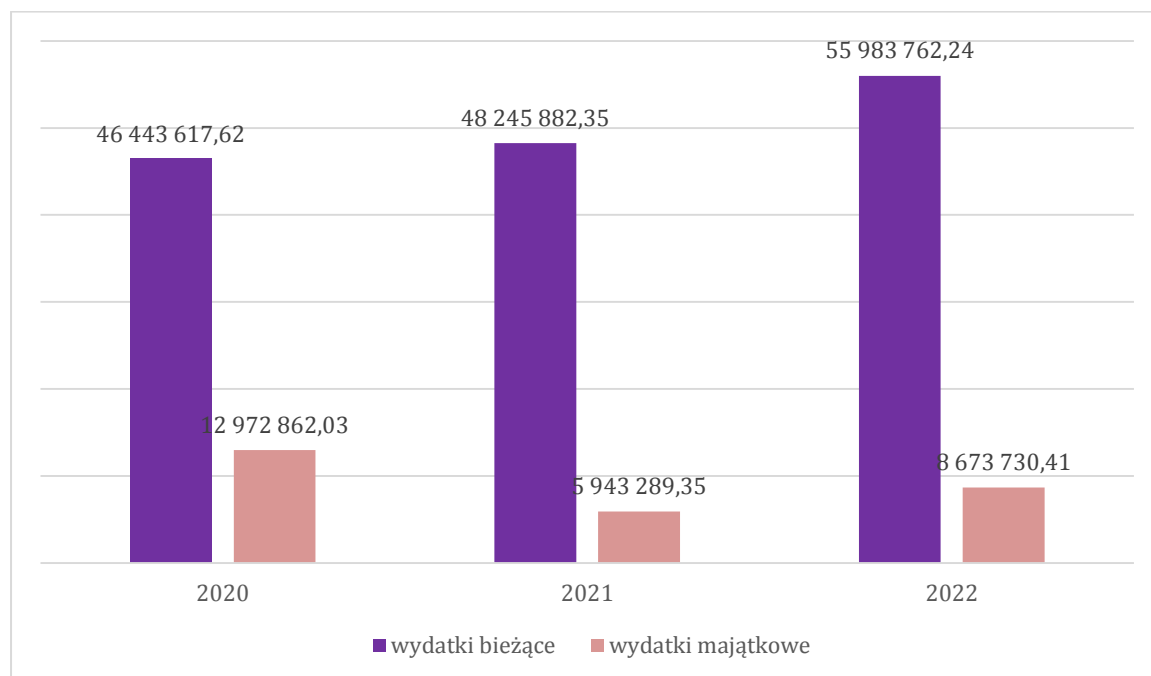
Tabela 32. Dochody według działów

Dział	Wyszczególnienie	2022	2021	wzrost/spadek
010	Rolnictwo i łowiectwo	1 745 724,54	131 314,14	+1 614 410,40
020	Leśnictwo	2 426 896,20	2 135 769,96	+291 126,24
600	Transport i łączność	773 847,98	1 238 829,52	-464 981,54
630	Turystyka	183 184,12	0,00	+183 184,12
700	Gospodarka mieszkaniowa	548 688,45	1 482 450,92	- 933 762,47
710	Działalność usługowa	44 915,27	27 222,24	+17 693,03
750	Administracja publiczna	1 053 274,95	173 129,76	+880 145,19
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	8 482,00	11 721,65	-3 239,65
752	Obrona narodowa	0,00	600,00	-600,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 272 398,16	500,00	+2 271 898,16
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	14 566 537,63	11 564 397,96	+3 002 139,67
758	Różne rozliczenia	19 450 472,69	28 649 101,19	-9 198 628,50
801	Oświata i wychowanie	1 098 410,22	1 238 174,930	-140 172,54
851	Ochrona zdrowia	46 851,72	41 669,00	+5 182,72
852	Pomoc społeczna	2 295 452,78	1 028 174,93	+1 267 277,85
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8 610 779,01	0,00	+8 610 779,01
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	105 861,00	127 146,38	-21 285,38
855	Rodzina	8 922 049,30	15 851 907,90	-6 929 858,60
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 576 545,39	2 139 965,45	+436 579,94
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	13 000,00	-13 000,00
926	Kultura fizyczna	125 320,00	39 040,00	+86 280,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Powyższa tabela przedstawia dochody Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój według działów klasyfikacji budżetowej. Jak wynika z przedstawionych danych największy odsetek dochodów ogółem w 2022 roku stanowią dochody w działach: Różne rozliczenia – 29,99%, Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 21,79%, Rodzina – 13,35%, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 12,88%. Udział dochodów w ramach pozostałych działów klasyfikacji budżetowej kształtuje się poniżej 5% dochodów ogółem w roku 2022. Tabela zawiera również wielkości dochodów w poszczególnych działach w roku 2021. Największy wzrost dochodów nastąpił w dziale Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej, a największy spadek w dziale Różne rozliczenia.

Wykres 42. Struktura wydatków ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Powyższy wykres obrazuje strukturę wydatków budżetu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój w rozbiciu na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. Na pierwszy rzut oka zauważyć można, iż wydatki bieżące zarówno w latach 2022 i 2021 jak i w odniesieniu do roku 2020 znacznie przewyższają wydatki majątkowe. W 2021 roku wydatki bieżące stanowią ponad 89% wydatków ogółem, natomiast w roku 2022 jest to ponad 86%. Ponadto w roku 2021 w odniesieniu do roku 2020 zanotowano wzrost wydatków bieżących o ponad 1,8 mln zł, w 2022 roku było to ponad 7,7 mln zł. Wydatki majątkowe w 2021 roku stanowiły ok. 11% wydatków ogółem, podczas gdy w 2022 roku wartość ta wyniosła ok. 13%.

Tabela 33. Wydatki według działów

Dział	Wyszczególnienie	2022	2021	Wzrost/spadek
010	Rolnictwo i łowiectwo	583 568,29	3 141 435,70	-2 830 867,41
020	Leśnictwo	709 826,47	1 519 795,74	-809 969,27
600	Transport i łączność	4 328 247,82	2 779 552,96	+1 548 694,86
630	Turystyka	2 341 519,13	248 091,10	+2 093 428,03
700	Gospodarka mieszkaniowa	222 439,88	206 663,37	+15 776,51
710	Działalność usługowa	250 724,05	129 685,45	+121 038,60
750	Administracja publiczna	4 963 859,14	3 779 430,61	+1 184 428,53
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	8 482,00	11 721,65	-3 239,65
752	Obrona narodowa	0,00	600,00	-600,00

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 852 051,59	305 742,20	+3 546 309,39
757	Obsługa długu publicznego	1 217 447,01	365 434,35	+852 012,66
758	Różne rozliczenia	10 269,15	0,00	+10 269,15
801	Oświata i wychowanie	17 810 553,89	16 501 225,73	+1 309 328,16
851	Ochrona zdrowia	410 460,17	239 161,38	+171 298,79
852	Pomoc społeczna	3 714 736,08	2 354 891,60	+1 359 844,48
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8 786 265,45	0,00	+8 786 265,45
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	215 273,03	668 811,02	-453 537,99
855	Rodzina	9 008 212,26	15 934 442,98	-6 926 230,72
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 250 168,56	4 083 028,19	+167 140,37
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 378 999,92	1 367 725,00	+11 274,92
926	Kultura fizyczna	594 388,76	278 732,67	+315 656,09

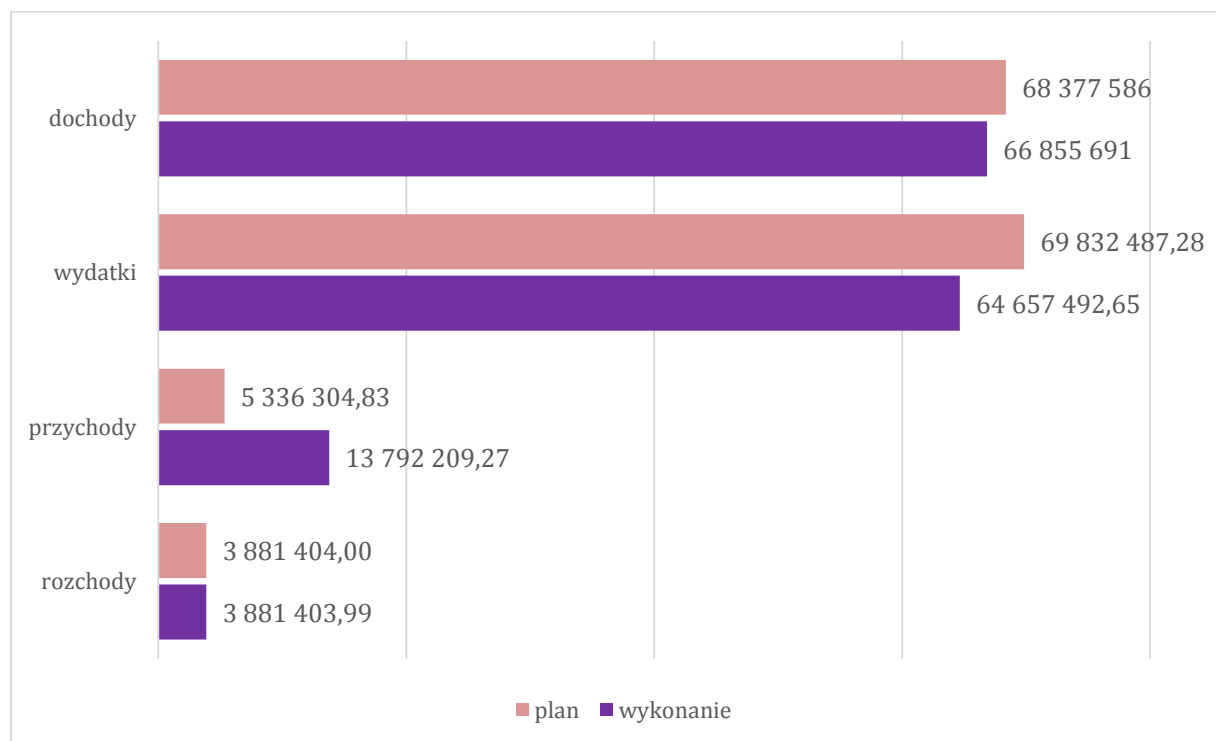
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Powyższa tabela prezentuje wydatki budżetu według poszczególnych działów klasyfikacji budżetowej. Jak wynika z przedstawionych danych największy udział w wydatkach Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój mają wydatki w dziale 801 Oświata i wychowanie – 27,55%, w dziale 855 – Rodzina (13,93%) oraz w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (13,59%). Wydatki w pozostałych działach oscylują w wartościach poniżej 10% wydatków ogółem. Spadek poziomu wydatków odnotowano jedynie w przypadku pięciu spośród wskazanych powyżej działów.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Wykres 43. Wykonanie budżetu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

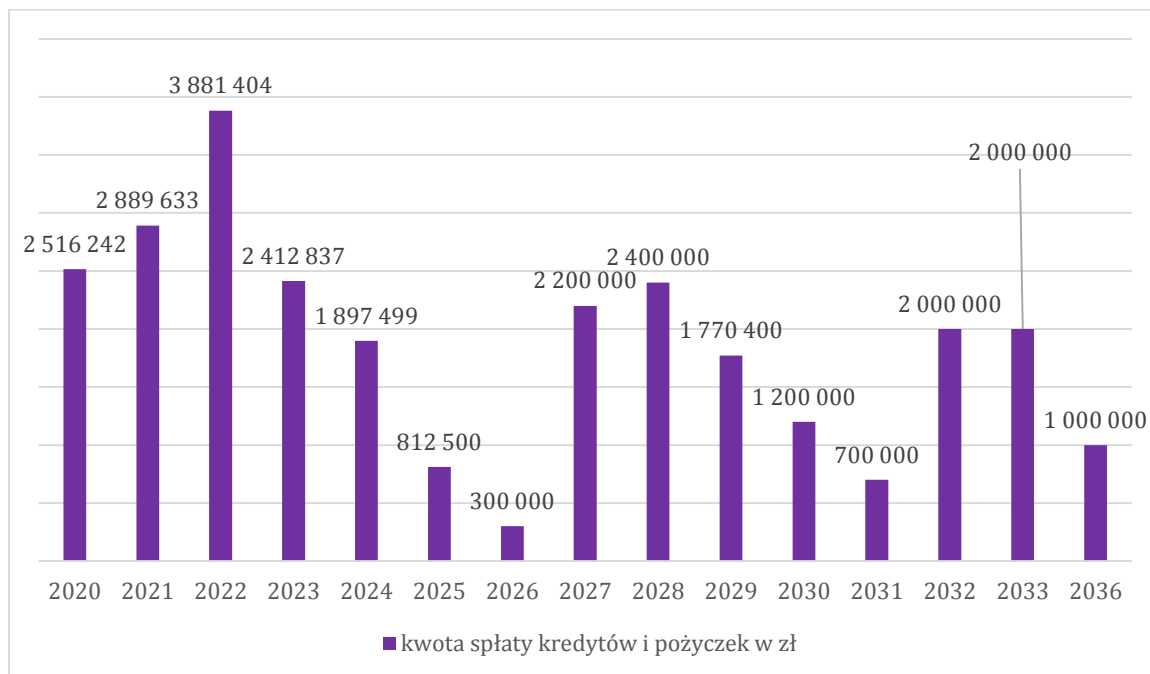
Tabela 34. Zadłużenie

	2022	2021
Kwota zadłużenia	18 693 236,00 zł	22 574 639,99 zł
Różnica	3 881 403,99 zł	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Dług gminy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji na dzień 31 grudnia 2022 r. to kwota 18 693 236,00 zł.

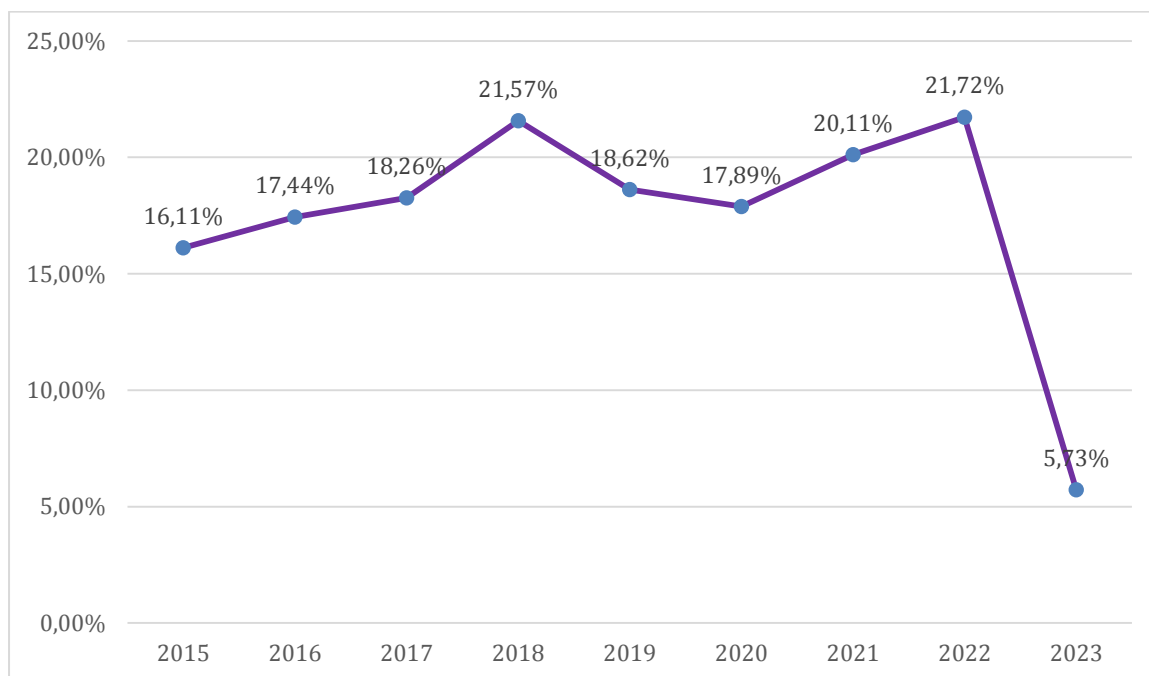
Wykres 44. Harmonogram spłat kredytów i pożyczek

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2021

W latach 2021 i 2022 kwota spłaty kredytów i pożyczek wynosiła odpowiednio ok. 2,9 mln zł oraz 3,8 mln zł. Powyższy wykres obrazuje harmonogram spłat kredytów i pożyczek w latach 2020 – 2036. Zarówno w okresie analizowanym jak i w roku 2020 spłata zadłużenia następowała zgodnie z harmonogramem, podkreślić należy, iż nie miało miejsca rolowanie kredytów.

Wykres 45. Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań z art. 243 ustawy o finansach publicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Analizując wartości dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych od roku 2016 stwierdzić można, iż do roku 2021 wykazywał on tendencję wzrostową, aby w 2022 roku osiągnąć najwyższą w przedstawionym okresie wartość tj. 21,72%. W latach 2019 – 2020 omawiany wskaźnik wykazywał niewielką tendencję spadkową, aby w 2021 osiągnąć wartość 20,11%. W roku bieżącym wskaźnik osiągnął wartość 5,73% co jest zjawiskiem bardzo pozytywnym.

Fundusz Sołecki

Fundusz sołecki to forma budżetu partycypacyjnego, wydzielonego z przeznaczeniem dla jednostek pomocniczych – sołectw na zadania związane z poprawą warunków życia mieszkańców. Sposób przydzielania i dysponowania środkami wydzielonymi w ramach Funduszu regulują przepisy ustawy z dnia 21 lutego 2014 roku o funduszu sołeczkim.

Tabela 35. Fundusz Sołecki w roku 2022

Sołectwo	Wysokość środków przypadających na dane Sołectwo w 2022 roku	Wysokość środków wydatkowanych w 2022 roku
Głębokie	27 900,63 zł	29 700,63 zł
Zubrzyk	27 613,05zł	27 613,05 zł
Łomnica-Zdrój	47 445,10 zł	47 445,10 zł
Młodów	35 204,26 zł	35 204,25 zł
Wierchomla	47 445,10 zł	45 444,30 zł
Kokusзка	41 182,35 zł	41 182,35 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli wykorzystanie środków w ramach Funduszu Sołeckiego w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy kształtuje się na takim samym lub bardzo zbliżonym poziomie do wartości zaplanowanych. Szczegółowy wykaz zadań zrealizowanych w ramach Funduszu Sołeckiego na poszczególnych wsiach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Zadania zrealizowane w ramach Funduszu Sołeckiego w 2022 roku

Sołectwo	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Wysokość wydatków (w zł)
Głębokie	Udrożnienie potoku za remizą	1 000,00
	Udrożnienie przepusty nad zaporą	150,00
	Bieżąca naprawa przepustu k. Lebdowicza	4 000,00
	Remont-wymiana korytek na górnej drodze c.d.	15 200,00
	Remont i porządki przy źródleku	2 000,00
	Porządki na drogach gminnych	2 350,63
	Studnia ujęcie wody	5 000,00
Zubrzyk	Remont boiska sportowego	10 000,00
	Remonty dróg gminnych	14 000,00
	Przepust koło Bołozą, zabezpieczenie mostu k. Kościoła	2 000,00
	Koszenie traw terenu gminnego, paliwo, olej	1 613,05

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
 MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ**

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA-ZDRÓJ NA LATA 2022-2030

Łomnica-Zdrój	Koszenie trawników, usuwanie trawy	7 445,10
	Remonty dróg gminnych na terenie sołectwa Łomnica Zdrój	40 000,00
Młodów	Remont dróg gminnych we wsi Młodów	32 254,41
	Utrzymanie czystości i porządku (wykaszanie trawy na boisku sportowym, wykoszenie traw i wykrzaczanie przy drogach gminnych we wsi Młodów, utrzymanie czystości i porządku wokół świetlicy "Młodowianka"	2 949,84
Wierchomla Wielka	Remonty dróg gminnych	24 499,29
	Doprowadzenie wody pitnej do świetlicy wiejskiej	13 000,00
	Dofinansowanie imprez kulturalnych	999,92
	Porządki i remonty	6 945,09
Kokuszka	Remont drogi na Certes	15 000,00
	Remont drogi Kuc-Cielecki	5 000,00
	Remont drogi Kosarzyska-Rostoki	10 000,00
	Remont drogi Fiedorek	10 000,00
	Prace porządkowe, poprawa estetyki wsi	1 182,35
Razem		169 426 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój za rok 2022

8. WNIOSKI

8.1. Obszary problemowe gminy Piwniczna-Zdrój

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego gmina Piwniczna-Zdrój przyporządkowana została do obszaru funkcjonalnego „Park Górski”. Jest to obszar o wysokich walorach przyrodniczych, charakteryzującej się bogatym potencjałem ekologicznym oraz demograficznym, gdyż zamieszkuje go relatywnie młoda społeczność. Działania prowadzone w tej strefie powinny zmierzać w kierunku zachowania tych walorów i aktywnego przeciwdziałania ich możliwej degradacji. Za istotne uznaje się zwiększenie powierzchni podlegającej różnym formom ochrony przyrody, regramentowanie działalności gospodarczej, która mogłaby negatywnie oddziaływać na środowisko oraz wspieranie lokalnej kultury i turystyki.

Na podstawie powyższych czynników można wyróżnić następujące obszary problemowe:

- Na obszarze Piwnicznej-Zdroju wskazuje się tereny wymagające rekultywacji. Są to obszary zdegradowane i przekształcone przez działalność człowieka tj. tereny przeznaczone pod eksploatację kopalni. W szczególności mowa tu o Kopalni Surowców Skalnych Wierchomla i innych wyrobiskach. Prawidłowo przeprowadzona rekultywacja, polegająca na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym pozwala na wykorzystanie wartości użytkowych terenu;
- Na obszarze gminy występują naturalne zagrożenia – osuwanie się mas ziemnych. Ruchy masowe ziemi są zjawiskami geologicznymi, najczęściej indukowanym przez gwałtowne opady deszczu, topnienie śniegu, wezbrania rzek i potoków, często również przez działalności człowieka. Powodują one liczne materialne szkody w infrastrukturze oraz budownictwie, są też zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi. Na terenie gminy powszechnie występują osuwiska. Stanowią one istotne niebezpieczeństwo i ograniczenie dla zabudowy. Osuwiska aktywne powinny zostać wyłączone spod zabudowy, natomiast nieaktywne – dopuszczone do zabudowy po odpowiednich badaniach geotechnicznych. Osuwisk aktywnym i okresowo aktywnych jest stosunkowo niewiele.
- Na obszarze gminy występują naturalne zagrożenia – obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te obejmują doliny Popradu, Czercza, Młodowskiego Potoku, Jaworzyny, Łomniczanki i Wierchomlanki. Obszarami zabudowanymi narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi stuletniej, czyli tworzącej zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, są przede wszystkim okolice ul. Nadbrzeżnej w Zagrodach, rejon ul. Targowej w Piwnicznej-Zdroju, tereny usługowo-produkcyjne w Borownicach, a także zabudowa Młodowa i Głębokiego.
- Obserwuje się tendencję do tworzenia długich ciągów zabudowy wzdłuż dolin potoków – szczególnym przykładem jest Łomnica-Zdrój, gdzie na odcinku ponad 5 km nie zachowano żadnej luki w zabudowie. Występuje zjawisko z dogęszczania zabudowy w okolicy doliny Wapiennika, a także w górnej części miejscowości (os. Krasieńczyarze). Problemem staje się także rozpraszanie zabudowy na terenach otwartych. Niekontrolowana zabudowa może prowadzić do pogarszania stanu ładu przestrzennego, trudności i zwiększenia kosztów modernizacji sieci komunikacji i infrastruktury technicznej oraz konfliktów przestrzennych.

8.2. Trendy rozwojowe

Kształtowanie polityki przestrzennej miasta i gminy Piwniczna-Zdrój ma na celu zachowanie ładu przestrzennego oraz unikalnych walorów przyrodniczych, uzdrowiskowych, turystycznych i kulturowych obszaru.

Gmina Piwniczna-Zdrój pełni funkcje ośrodka rekreacyjno-uzdrowiskowego, co wynika z uwarunkowań przyrodniczych i zasobów wód leczniczych. Zrównoważony rozwój gospodarczy oparty na turystyce, uwzględniający wymogi zachowania ładu przestrzennego oraz unikalne walory tego obszaru jak i ograniczenia wynikające z ich ochrony, może przyczynić się do rozwoju gminy. W gminie Piwniczna-Zdrój można wyróżnić główne kierunki polityki przestrzennej miasta:

- Wyeksponowanie głównych elementów kształtujących strukturę przestrzenną miasta, poprzez odpowiednie ich zagospodarowanie, co pozwoli na jednoznaczną identyfikację elementów charakterystycznych, zarówno przez mieszkańców jak i turystów;
- Wyznaczenie nowych trendów pod zabudowę w zgodzie z obowiązującymi przepisami, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad zachowania ładu przestrzennego;
- Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy i ochrona krajobrazu kulturowego;
- Ukształtowanie przyjaznego środowiska zamieszkania w poszczególnych zespołach osadniczych przy jednoczesnym podnoszeniu atrakcyjności przestrzeni ciągów komunikacyjnych, otoczenia usług publicznych oraz terenów zieleni i rekreacji, co ma się przyczynić do podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców;
- Zapewnienie dobrej dostępności do usług publicznych oraz usług podstawowych, atrakcyjnych terenów zieleni;
- Integracja czytelnego układu atrakcyjnych ciągów komunikacyjnych, terenów zieleni i terenów sportowo-rekreacyjnych oraz podnoszenie ich jakości, ze szczególnym uwzględnieniem turystycznej funkcji miasta i gminy;
- Uzyskanie przestrzennej ciągłości struktury terenów zabudowanych i terenów otwartych przy uwzględnieniu zasady zapobiegania rozpraszaniu zabudowy, wykorzystywania terenów już zainwestowanych i uzbrojonych, w tym zdegradowanych i wymagających rehabilitacji oraz maksymalnego zachowania terenów otwartych, pełniących funkcję ekologiczną, przestrzenno-kompozycyjną i funkcjonalną;
- Uporządkowanie terenów wymagających przekształceń w sposób nawiązujący do istniejącego zagospodarowania z zachowaniem zasad ładu przestrzennego;
- Kształtowanie systemu przyrodniczego gminy w oparciu o wyeksponowanie najbardziej wartościowych elementów systemu dolina Popradu, otwarcia widokowe, kompleksy leśne oraz pozostałe tereny otwarte;
- Wprowadzenie zamian w organizacji ruchu, polegających na budowie obejścia drogowego centrum miasta oraz uspokojenie ruchu w centrum;
- Budowa przepraw mostowych m.in. na przedłużeniu drogi gminnej z Kokuszki oraz kładek pieszo-rowerowych;
- Realizacja parkingów obsługujących ruch turystyczny;
- Stworzenie alternatywy dla samochodowego transportu indywidualnego i zbiorowego poprzez wytyczenie wygodnych i bezpiecznych tras rowerowych łączących obiekty i obszary turystyczne z miastem oraz z terenami usług.

9. LITERATURA

Spis wykresów

Wykres 1. Kontrole przestrzegania uchwały antysmogowej.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Wykres 2. Liczba ludności w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój według faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1996-2021	27
Wykres 3. Migracje ludności w latach 2020-2021	30
Wykres 4. Liczba ludności w 2020 i 2021 roku według ekonomicznych grup wieku	31
Wykres 5. Liczba ludności w podziale na płeć wg stanu na dzień 31.12.2019 r.	33
Wykres 6. Bezrobotni w roku 2021 roku według płci	34
Wykres 7. Świadczenia z tytułu zasiłków	35
Wykres 8. Inne świadczenia - liczby.....	36
Wykres 9. Dożywianie – liczba dzieci i posiłków	37
Wykres 10. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	38
Wykres 11. Koszty usług opiekuńczych	39
Wykres 12. Liczba rodzin w odniesieniu do powodów przyznawania pomocy społecznej	40
Wykres 13. Zatrudnienie w jednostkach oświatowych w 2021 roku	45
Wykres 14. Zatrudnienie w jednostkach oświatowych w przeliczeniu na etaty – ogółem	47
Wykres 15. Wydatki poniesione w ramach systemu oświaty	47
Wykres 16. Dotacje, subwencje i dochody – ogółem.....	48
Wykres 17. Subwencja wraz z rezerwą 0,4%.....	49
Wykres 18. Dotacja przedszkolna	49
Wykres 19. Udział wydatków na poszczególne placówki w wydatkach ogółem	50
Wykres 20. Udział wkładu własnego gminy w finansowaniu zadań oświatowych	51
Wykres 21. Wyniki egzaminów ósmoklasistów – rok 2020	52
Wykres 22. Wyniki egzaminów ósmoklasistów – rok 2021	52
Wykres 23. Zbiory Biblioteki Publicznej (w tym audiobooki)	55
Wykres 24. Zmiany w zbiorach bibliotecznych w 2021 r.	56
Wykres 25. Udostępnianie zbiorów i informacja	57
Wykres 26. Członkowie SP według płci	60
Wykres 27. Liczba członków OSP – podział na grupy.....	61
Wykres 28. Zdarzenia z udziałem jednostek OSP.....	62
Wykres 29. Rodzaje zdarzeń z podziałem na poszczególne jednostki OSP	63
Wykres 30. Zaangażowanie jednostek OSP w zabezpieczenie „Festiwalu Biegowego”	65
Wykres 31. Zmiany w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.....	66
Wykres 32. Działalność gospodarcza według sekcji PKD	67
Wykres 33. Liczba odwiedzających punkt IT	69
Wykres 34. Liczba odwiedzających punkt IT – podział na miesiące	69
Wykres 35. Koszty utrzymania dróg	74
Wykres 36. Zmiany powierzchni w związku z obrotem nieruchomościami gminnymi	75
Wykres 37. Przyłącza wodociągowe na terenie miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój	78
Wykres 38. Długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	80
Wykres 39. Przyłącza kanalizacyjne na terenie Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.....	80

Wykres 40. Ilość odpadów komunalnych zebranych w roku 2021.....	83
Wykres 41. Udział głównych grup dochodów w dochodach ogółem.....	86
Wykres 42. Struktura wydatków ogółem.....	88
Wykres 43. Wykonanie budżetu Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.....	90
Wykres 44. Harmonogram spłat kredytów i pożyczek.....	91
Wykres 45. Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań z art. 243 ustawy o finansach publicznych	91

Spis schematów

Schemat 1. Położenie miasta i gminy Piwniczna-Zdrój na tle województwa małopolskiego	7
Schemat 2. Podział gminy miejsko-wiejskiej Piwniczna-Zdrój na sołectwa.....	8
Schemat 3. Układ komunikacyjny w podziale na klasy dróg	9
Schemat 4. Strefy uzdrowiskowe.....	11
Schemat 5. Ukształtowanie terenu.....	12
Schemat 6. Lasy gminy Piwniczna-Zdrój.....	13
Schemat 7. Warunki klimatyczne w gminie Piwniczna-Zdrój	14
Schemat 8. Korytarze ekologiczne	19
Schemat 9. Strefy eksponowanych widokowo stoków i punkty widokowe.....	20
Schemat 10. Kompleksy przydatności rolniczej	21
Schemat 11. Formy ochrony przyrody.....	24
Schemat 12. Placówki oświaty w Piwnicznej-Zdroju	42
Schemat 13. Zagospodarowanie terenów gminy Piwniczna-Zdrój	71
Schemat 14. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	72
Schemat 15. System wodociągowy gminy Piwniczna-Zdrój	77
Schemat 16. System sieci kanalizacyjnych gminy Piwniczna-Zdrój	79

Spis tabel

Tabela 1. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych występujących na obszarze Piwnicznej-Zdroju.....	14
Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych występujących na obszarze Piwnicznej-Zdroju.....	17
Tabela 3. Działania mające na celu ochronę środowiska.....	25
Tabela 4. Zmiany przyrostu naturalnego w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2009-2021 ..	28
Tabela 5. Migracje wewnętrzne wg płci w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2009-2021 ..	28
Tabela 6. Migracje na pobyt stały w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w ruchu wewnętrznym i zagranicznym wg kierunku w latach 2009-2021	29
Tabela 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego w mieście i gminie Piwniczna-Zdrój w latach 2009-2019	32
Tabela 8. Bezrobocie	33
Tabela 9. Świadczenia z tytułu zasiłków – kwoty ogólne	35
Tabela 10. Inne świadczenia – kwoty	36

Tabela 11. Kwoty świadczeń z tytułu dożywiania dzieci	37
Tabela 12. Dane dotyczące finansowania pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej	37
Tabela 13. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	38
Tabela 14. Liczba świadczeń łącznie nie należących do pomocy społecznej	39
Tabela 15. Organizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w Piwnicznej-Zdroju	42
Tabela 16. Organizacja Szkoły Podstawowej w Łomnicy-Zdroju	43
Tabela 17. Organizacja Szkoły Podstawowej Nr 2 w Piwnicznej-Zdroju	43
Tabela 18. Organizacja Szkoły Podstawowej w Głębokiem	43
Tabela 19. Organizacja Przedszkola Nr 3 w Piwnicznej-Zdroju	44
Tabela 20. Organizacja Przedszkola Nr 4 w Piwnicznej-Zdroju	44
Tabela 21. Kwoty wydatków oświatowych z podziałem na poszczególne placówki	50
Tabela 22. Zasoby sprzętowe jednostek OSP	61
Tabela 23. Zdarzenia z udziałem jednostek OSP	62
Tabela 24. Działalność gospodarcza w 2021 roku według sekcji PKD	66
Tabela 25. Koszty utrzymania dróg	74
Tabela 26. Koszty letniego utrzymania dróg	74
Tabela 27. Podział nieruchomości wg przeznaczenia w zasobie	75
Tabela 28. Zestawienie powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu Gminy Piwniczna-Zdrój w 2021 roku	76
Tabela 29. Ilość zebranych odpadów komunalnych	83
Tabela 30. Ilość odpadów zebranych w PSZOK	84
Tabela 31. Dochód budżetu miasta i gminy Piwniczna-Zdrój w latach 2006-2021	85
Tabela 32. Dochody według działów	87
Tabela 33. Wydatki według działów	88
Tabela 34. Zadłużenie	90
Tabela 35. Fundusz Sołecki w roku 2021	92
Tabela 36. Zadania zrealizowane w ramach Funduszu Sołeckiego w 2021 roku	92